

PERSFOCUS

PD-tyo

VIERDE JAARGANG NUMMER 9 -- SEPTEMBER 1988

knipselkrant van vereniging martijn
over kinderen, volwassenen en seksualiteit

MENSCHEN

STERN 29/9-'88

Jugend forscht: umstrittenes Werbeplakat in Mailand

Einblick. Ein Knirps, der sich durch einen Blick ins Höschchen seiner Spielfährtin über den kleinen Unterschied informiert, erregt in Italien öffentliches Ärgernis. Seit die beiden Nackeis auf den Plakatwänden Mailands für Kinderbekleidung werben, gehen bei der Staatsanwaltschaft reihenweise Strafanzeigen empörter Mamas und Papas ein. Teils halten sie das abgelichtete Doktorspiel für reine Pornographie, teils für eine besonders schändliche Form von Gewalt gegen Kinder. »Mein Kunde wollte etwas Starkes, also haben wir uns für einen Schokker entschieden«, verteidigt sich die Mailänder Werbefrau Rita Ferrieri, die das Plakat entworfen hat. Jetzt beschäftigt sich das von der italienischen Werbebranche eingerichtete »Institut für publizistische Selbstdisziplin« mit dem Plakat. Fällt das Urteil negativ aus, muß das kleine Pärchen runter von den Wänden.

In dit nummer:

Verdraaid !	pag. 2
Pornoluchtbrug	pag. 7
Brussels revisited	pag. 11
Ontucht van de maand	pag. 12
Nuances bij angstpsychose	pag. 16
Vrijer strafrecht ?	pag. 22
Kinderporno in Playboy	pag. 24
Homo's paren niet	pag. 27
Achtergrond	pag. 31
Documentatie-lijst	pag. 35

681

PERSFOCUS, vierde jaargang, nummer 9, sep. 1988

Knipsels uit:

De Volkskrant	Vk
Trouw	Tw
Het Parool	Par
NRC Handelsblad	NRC
Algemeen Dagblad	AD
De Telegraaf	Tel
Utrechts Nieuwsblad	UN
Nieuwsblad van het Noorden	NvHN
Leidsch Dagblad	LD
Zutphens Dagblad	ZD
Tubantia	Tub
Vrij Nederland	VN
Haagse Post	HP
Hervormd Nederland	HN
Vrijspraak	bis
Playboy	bis
Seattle Times	ST
Seattle Weekly	SW
Bravo	bis

Abonnementen op Persfocus kosten f 55,- per jaar.
Losse nummers f 6,50.
Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 5478, 1007 AL Amsterdam.

VOOR PSYCHOLOGE WEGEN GEVOLGEN SEKSUEEL MISBRUIK ZWAARDER DAN CIJFERS

„Je kunt geweld niet ongestraft ondergaan”

VK 7

Van onze verslaggeefster
LIDY NICOLASEN

DEN HAAG — Niet alle vrouwen zijn bereid over hun jeugd te praten. Van de tweeduizend vrouwen tussen de twintig en veertig jaar die door klinisch psychologe Nel Draijer (38) werden aangezocht voor een onderzoek naar seksueel geweld in hun jeugd, zeiden er tweehonderd: „Nee, mij te persoonlijk.” Sommigen waren duidelijker. „Ik ga mijn oude was niet buiten hangen. Wat heeft het voor zin het verleden op te raken. Ik probeer er gewoon met niemand over te praten.”

Nel Draijer is drie jaar bezig geweest met het onderzoek naar seksueel geweld, waarvan de resultaten dat deze week door het ministerie van Sociale Zaken werden gepresenteerd. Daaruit blijkt dat een op de zes of zeven vrouwen in haar kindertijd seksueel is misbruikt door familieleden. Een op de drie vrouwen heeft ervaring met seksueel geweld. Een vergelijkbaar onderzoek van de Amerikaanse Diana Russell in San Francisco leverde precies hetzelfde schokkende resultaat op.

Nel Draijer houdt niet van de discussie over cijfers, hoewel ze die met haar onderzoek zelf leverde. „Ik erger me aan die fixatie op cijfers. Wat weet je als je het cijfer kent? Stel dat een op de honderd kinderen wordt verkracht. Als je weet wat zo'n kind moet meemaken, is dat nog veel te veel. Seksueel misbruik laat zulke diepe sporen na, het is walgelijk voor die kinderen.”

Draijer maakt een indeling in licht en zwaar misbruikte vrouwen. „Maar het blijven grove schattingen. Je moet er vreselijk voorzichtig mee zijn.”

Ongeveer de helft van de misbruikte vrouwen kreeg te maken met eenmalige, minder ernstige gebeurtenissen. Die varieerden van het op een seksuele manier gezoend worden door opa, of broers die het geslachtsdeel van hun zusje be-

Nel Draijer overhandigt het eerste exemplaar van haar onderzoeksrapport aan minister De Koning van Sociale Zaken.

Foto Bert Houweling

tasten, tot gedwongen wederzijdse masturbatie. De andere helft van de misbruikte vrouwen werd jarenlang belaagd door vader, grootvaders of andere familieleden. Meestal gaat dat geweld gepaard met dwang en verkrachting.

Gewelddadigheden

Draijer vertelt bij herhaling dat de situatie ernstiger zou kunnen zijn dan uit haar onderzoek blijkt. „Vrouwen zeggen in eerste instantie soms dat er weleens iets is gebeurd. Als je voor een tweede keer terugkomt, volgt er een draak van een verhaal met veel gewelddadigheden. Mensen durven het zelf vaak niet onder ogen te zien.”

Ze trekt een vergelijking. „Als je fiets wordt gestolen is dat voor de een veel erger dan voor de ander. Het maakt wat uit of het je derde fiets is, of dat je die dag alles al tegenzit of dat je geen geld hebt. Je kunt het dan net niet hebben dat je fiets wordt gestolen. Zo is het met nare ervaringen uit je jeugd ook. Kinde-

ren hebben vaak niemand om erover te praten. Ze drukken het weg.”

De ernst van het seksueel misbruik — het woord incest vermijdt ze vanwege de associatie met verkrachting — heeft Draijer niet alleen gemeten naar de aard van de handeling, de duur of de opgelegde zwijgplicht. Zij heeft ook gekeken naar de klachten van volwassen vrouwen die in hun jeugd werden misbruikt, naar de leeftijd waarop dat gebeurde en het aantal verschillende daders per kind.

Haar conclusie: hoe slechter het kind de toestand kan controleren, hoe erger de gevolgen later. Draijer: „Je kunt geweld niet ongestraft ondergaan. Geweld went niet. Als vrouwen in hun kindertijd nare dingen hebben meegemaakt, als ze later nog eens zijn mishandeld of verkracht, wordt dat allemaal opgeteld. Vroeger werd gedacht dat geweld bij sociale gezinnen hoorde. Maar dat is absoluut onjuist. Geweld maakt diepe indruk op een kind. Mensen die in hun

leven een reeks van gewelddadigheden te verwerken hebben gehad, zijn er later het slechtst aan toe. Ook slechter dan mensen die als kind emotioneel werden verwaarloosd.”

Veel aandacht heeft ze in haar onderzoek besteed aan de vraag of de oorzaken van de klachten te maken hebben met de slechte ervaringen in de jeugd. Mishandelde kinderen zijn als volwassene angstiger dan anderen. Ze kunnen zich moeilijk concentreren, ze zijn meer dan gemiddeld depressief en plegen vaker zelfmoord dan anderen. Ook kampen ze vaak met eetproblemen, ze verwonden zichzelf nogal eens opzettelijk, ze wantrouwen nieuwe relaties en hebben problemen met seksualiteit. Ook vertonen zij vaker dan anderen lichamelijke klachten waarvoor geen medische oorzaak gevonden kan worden.

Representatief

Het onderzoek bereikte, in opdracht van de Tweede Kamer, uiteindelijk 1054 vrouwen verspreid over heel Nederland, uit allerlei milieus en met verschillende opleidingen. Het is het eerste onderzoek in Nederland naar de aard en omvang van seksueel geweld dat representatief is. Aanvankelijk zou het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de vraaggesprekken houden, maar op het laatste moment durfde het CBS de gesprekken niet aan en haakte af. Ondanks kritiek van de Tweede Kamer

Draijer nam na het tumult dat na de weigering van het CBS ontstond, het onderzoek in eigen beheer. Voordat zij aan het eigenlijke onderzoek begon riep zij echter via het vrouwenblad Viva mensen op mee te werken aan een vooronderzoek. Draijer: „Ik wilde weten of je dit mensen kunt aandoen. Of je ook vragen kunt stellen over de emotionele beleving, het opgelegde stilzwijgen. Ik dacht toen: als ik nou ook nog op de gevoelens inga, doet het echt zeer. Ik leerde hoe wij ons massaal hebben aangewend niet naar pijnlijke ervaringen te vragen, terwijl de vrouwen die vrijwillig op de oproep reageerden niets liever wilden dan erover praten.”

Een op drie vrouwen op jonge leeftijd seksueel misbruikt

NRC

Door een onzer redacteuren

DEN HAAG, 5 sept. — Een op de drie vrouwen heeft voor het zestiende jaar ongewenste seksuele ervaringen. Een op de zeven meisjes is seksueel misbruikt door een familielid.

In ongeveer de helft van deze gevallen gaat het om herhaaldelijk seksueel misbruik gedurende de periode van een jaar of langer. Eén op de veertien vrouwen wordt bovendien voor het zestiende jaar door verschillende daders misbruikt.

Dat blijkt uit een rapport over 'Seksueel misbruik van meisjes door verwanten', dat is opgesteld

in opdracht van het ministerie van sociale zaken.

Minister de Koning (sociale zaken en werkgelegenheid) kondigde vandaag bij het in ontvangst nemen van het rapport aan, dat politie, justitie en de sociale hulpverleners in de toekomst zullen gaan samenwerken om seksueel misbruik tegen te gaan.

Hierbij zal het zogeheten 'driesporen-beleid', waarop de Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling in het Gezin altijd heeft aangedrongen, worden gevolgd. Dit beleid wordt gekenmerkt door gelijktijdige hulp aan het slachtoffer, de dader en de moeder of de overige gezinsleden.

Hoewel een op de zes à zeven vrouwen met seksuele toenaderingen van een familielid te maken heeft, maakt een op de tien à vijftien een ernstige en traumatische vorm van misbruik door verwanten mee. Wel blijkt op den duur dat de groep die misbruikt is door verwanten veel meer klachten vertoont.

Afgezien van allerlei lichamelijke klachten kampt deze groep met een opvallend gebrek aan zelfvertrouwen en een angst dat mensen misbruik van hen maken. Gedachten aan zelfmoord en pogingen daartoe komen onder deze groep relatief vaak voor.

In ongeveer een vijfde van alle gevallen van seksueel misbruik is de vader of een pleegvader of grootvader de dader. Daarbij maken zij gebruik van lichamelijke dwang. In tegenstelling tot wat altijd is verondersteld gaat het daarbij niet om uit de hand gelopen knuffelpartijen.

Een kwart tot de helft van de daders bleek ook nog andere kinderen te misbruiken. Voor het slachtoffer, dat juist vaak troost putte uit de gedachte 'een speciale relatie te hebben', was het meestal een pijnlijke ontdekking te bemerken dat daarvan geen sprake was.

Het rapport maakt deel uit van een reeks adviezen waar de minister om heeft gevraagd.

Misbruik VK 7

SEKSUEEL geweld tegen meisjes en vrouwen komt voor op een ongekende en zorgwekkende schaal. Het deze week verschenen rapport van klinisch psychologe Draijer bevestigt op schrijnende wijze wat de laatste jaren steeds duidelijker werd. Haar onderzoek ontzenuwt de insinuaties dat het allemaal wel meevalt met geweld en incest.

Incest is de meest verwerpelijke vorm van machtsverheersing door volwassenen. Kinderen zijn weerloos doordat zij volstrekt afhankelijk zijn van hun verzorgers. In de meeste gevallen komt incest voor tussen mannen en jonge meisjes. Maar ook tegenover volwassen vrouwen tonen veel mannen hun dwingend karakter.

Hoe algemeen deze houding is blijkt uit Draijers bevinding dat het mannelijk geweld in alle rangen en standen voorkomt. Opleiding, intelligentie, milieu, religie en regio maken geen verschil. Dit zegt veel over de nog steeds levende opvattingen onder mannen, alle emancipatiestrijd en voorlichting ten spijt.

De toenemende openheid over deze misstand in de samenleving, aangevuld met gedegen onderzoek naar de feiten, vormt een belangrijke bijdrage tot bewustwording. Deze is belangrijk voor de slachtoffers, omdat zij daarvoor kunnen worden verlost van de

stigmatiserende gedachte dat zij de uitzondering op de regel zijn, dat zij het zijn die een afwijking vertonen. Deze openheid is ook van belang voor de samenleving als geheel, omdat het zichtbaar worden van dit probleem in al zijn omvang de basis kan leggen voor de noodzakelijke mentaliteitsverandering.

Het onderzoek van Draijer is gericht op verzoek van de Tweede Kamer. Daaraan vooraf ging een onderzoek naar de kwaliteit van de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld. Dit laatste onderzoek toont aan dat de hulpverlening te veel is verbrokken en dat het schort aan samenwerking tussen de hulpverlenende instanties. In twee van de drie gevallen blijken bovendien hulpverleners niet bij machte incest een halt toe te roepen.

Het woord is nu aan minister Brinkman van WVC en de Tweede Kamer om beleidsmaatregelen te formuleren. De overheid is niet in staat de mentaliteit onder de bevolking met één krachtig besluit te veranderen. Wel kan zij stimuleren en de noodzakelijke voorwaarden voor deze mentaliteitsverandering scheppen. Daartoe behoren ook een adequate hulpverlening en voldoende financiële middelen hiervoor.

Maandag 5 september jl. kreeg minister J. de Koning (CDA) het onderzoeksrapport *Seksueel misbruik bij meisjes door verwanten van de Stichting tot Wetenschappelijk Onderzoek omtrent Seksualiteit en Geweld* aangeboden. Dat onderzoek werd eind 1982 door staatssecretaris H. d'Ancona (PvdA) aangevraagd om inzicht te krijgen in de omvang van incest en de ernst van de gevolgen. Volgens het rapport werd één op de zes à zeven onderzochte vrouwen door familieleden (vaders, pleegvaders, ooms, opa's, broers) seksueel misbruikt (15,6%). Ruim de helft van de gevallen (8,6% van de ondervraagden) was volgens de onderzoekster ernstig tot zeer

ernstig te noemen: langer dan een jaar; penetratie of pogingen daartoe; misbruik door verschillende personen. Het rapport is gebaseerd op diepte-interviews en daarnaast schriftelijke gegevens van ruim duizend vrouwen tussen de twintig en veertig jaar, uitgekozen via een aselechte steekproef. De onderzoekster Nel Draijer vond bij de mishandelde groep beduidend meer somatische en psychosomatische klachten. Ook meer zelfmoordpogingen, meer alcohol- en medicijnmisbruik, meer seksuele en emotionele problemen, ze waren als kind vaker weggelopen en als volwassene vaker in psychiatrische inrichtingen beland.

De onderzoekster denkt een *ondergrens* te hebben gevonden. Een op de twee vrouwen deed niet mee aan het onderzoek. Ook de *non-respons* is onderzocht. Veel vrouwen zeiden het interview niet aan te kunnen. Uit het rapport: 'Zoals mijn vader was, vroeger thuis, dat zou ik niemand toewensen. Je ziet het wel eens op televisie, bij *Rondom Tien* bijvoorbeeld. Ik vind het moedig van die vrouwen dat ze er wel over praten, maar ik kan het niet. Wat voor zin heeft het om het verleden op te rakelen? Mijn man weet het niet en ik heb drie kinderen. Als ik nu zou gaan praten kost me dat een paar jaar.'

dat ze wel eens woede-uitbarstingen kregen omdat ze scherven op de vloer vonden. Maar ze konden zich niet herinneren wat er was gebeurd. Typisch gedrag van mensen met dissociatieve stoornissen. Ik ben bang dat de kans bestaat dat zulke vrouwen hun kinderen iets aandoen. Ik heb zo'n compassie met ze. Eigenlijk hebben ze het beste met hun kinderen voor. Dat zeggen ze ook: "Mijn kind is mijn liefste bezit."
In uw rapport maakt u nauwelijks onderscheid tussen kindermishandeling en incest.

'In het begin meende ik dat het twee heel verschillende dingen waren. Gaandeweg het onderzoek ben ik er van overtuigd geraakt dat het vaak samen gaat. Bij ernstig seksueel misbruik komt zo veel geweld kijken! Het gaat zelden om een uit de hand gelopen knuffelpartij. De correlatie van ernstig seksueel misbruik met het hoge aantal zelfmoordpogingen kon ik in eerste instantie nauwelijks geloven. Het rolt als gegeven uit de computer en je denkt, klopt het wel? Toen ben ik al die gevallen nog eens apart gaan bestuderen. Die kinderen bleken behalve seksueel misbruikt ook nog eens verschrikkelijk geslagen in hun jeugd. En de ernstigste vormen daarvan, de echt sadistische dingen, hebben ze verdrongen. Ze zeiden dat er gaten in hun geheugen zaten. Bij anderen was er juist sprake van hypermnesie, dus verhoogde herinnering.'

Professor dr. W. A. Wagenaar, nog onlangs opgeroepen als getuige-deskundige in een kindermishandelingzaak, zegt dat het geheugen van kinderen juist onbetrouwbaar is.

'Hij wordt wel vaker bij processen gehaald, maar zijn mening is uiterst discutabel. Van traumatische ervaringen is bekend dat je je of niets herinnert, of extreem veel. Er waren verhalen bij van vrouwen die zeiden: "Ik droeg een wit bloesje met gele balletjes, ik had rode schoenen aan." Als ze in hun verhaal zaten waren ze niet te stoppen. Alsof ze opnieuw alles beleefden. Dat is typisch voor traumatische ervaringen.'

Isolement

Zijn jullie met de verhalen wel eens naar de politie gestapt?

'Een keer. Omdat wat die vrouw vertelde zo gruwelijk en zo sadistisch was! En omdat ze vertelde dat ze nog een halfbroertje had, dat nog thuis was en ook mishandeld werd. We konden dat alleen doen omdat zij daar zelf in toestemde. Incest isoleert. In meer dan 95% van de door ons onderzochte gevallen is het misbruik nooit bij de politie gekomen. Incestgezinnes bespreken hun moeilijkheden bijna nooit met buitenstaanders. Bovendien zijn de repercussies voor een kind dat praat groot. Ze worden uit het nest gestoten. Veel vrouwen wilden met ons praten op voorwaarde dat we het daar niet met iemand over zouden hebben. Ze proberen je in hun eigen isolement te betrekken. Wij hebben gezegd dat we wel hun anonimiteit wilden garanderen maar niet dat we het niet met anderen over hun zaak zouden hebben. Gesprekken over seksueel misbruik zijn al moeilijk genoeg. Wat je te horen krijgt moet je juist kunnen delen. Iedereen heeft een diep verlangen naar een veilige wereld. Ook de interviewsters. Je vertrouwt in de goedheid van de mens wordt verschrikkelijk aangetast als je zulke smerige verhalen moet aanhoren. Als ik op de Jaap Eden-baan was en ik zag een vader leuk met zijn dochter hand in hand schaatsen, dan hield ik mezelf voortdurend voor: zie je wel, er zijn ook leuke vaders.'

Uit uw onderzoek blijkt dat kinderen die met kindbeschermingsmaatregelen te maken hebben gekregen ook na ingrijpen nog vaak ernstig zijn misbruikt.

'Ik vond dat een van de schokkendste uitkomsten van mijn onderzoek. Kinderen die in pleeggezinnen of kindertehuizen zijn terechtgekomen is het gemiddeld genomen slechter gegaan dan alle anderen. Natuurlijk spreek ik in principe over het verleden en ging het om een kleine groep: negentien vrouwen uit mijn totale onderzoek. Dus ik weet niet welke harde conclusies je daaruit kunt trekken. Maar hoe meer je in het onderzoek verdiept, hoe verder je onderzoekt, hoe meer verbanden je concludeert. Uit onderzoek blijkt dat de grootste reden

'Incest is een soort verslaving'

Ursula den Tex en Elma Verhey

Nel Draijer (38), klinisch psycholoog, ontvangt ons thuis. Op tafel ligt het incest-rapport waar ze inclusief vooronderzoek bijna vijf jaar aan heeft gewerkt. Ze wil weten wat we er van vinden. 'Tijdens het onderzoek heb ik me soms echt wanhopig gevoeld. Kan het wel, zo'n ingewikkeld onderwerp zo grootschalig en zo gedetailleerd onderzoeken? Is het bovendien wel interessant wat ik aantoon? Is het niet allang bekend?'

We zeggen dat we het onderzoek heel belangrijk vinden. Omdat er eindelijk duidelijke cijfers zijn. Overtrokken cijfers worden met dit rapport weerlegd maar ook de bagatellisering van incest.

Nel Draijer is zichtbaar blij met onze reactie.

'Er is zoveel discussie rond incest. Het is zo langzamerhand een modeartikel geworden met alle begrijpelijke discussies over massahysterie van dien. Daarom heb ik het begrip "seksueel misbruik" in mijn onderzoek strikter dan tot nu toe gebruikelijk is afgebakend. Ik wilde dat zelfs de pedofielenlobby dit rapport serieus zou kunnen nemen. Seksuele opmerkingen en avances, of een familiedid dat zich aftrok waar ze als kind bij zaten heb ik niet meegeteld; al vonden ze het zelf nare ervaringen. Cijfermatig hebben we ons beperkt tot seksuele aanrakingen. Vooral het begrip "tegen hun zin" is razend moeilijk heel precies te krijgen. Kinderen doen zoveel dingen tegen hun zin: tandenpoetsen, spinazie eten. Ze weten niet beter. Kinderen die van jongs af aan zijn gerespecteerd zetten het echt wel op een schreeuwen als ze seksuele handelingen moeten verrichten die ze niet willen. Maar kinderen die affectief verwaarloosd zijn - en bij ernstig misbruikte kinderen bleek dat het geval - hebben daar moeite mee. Vooral zo'n kind wil lief gevonden worden en is bereid daar veel voor te doen. Daarom moesten we de vragen over "tegen hun zin" heel precies formuleren en analyseren: "Zag je kans er iets tegen te doen?" Zeiden ze: "M'n moeder had al zoveel problemen, ik liet m'n vader maar begaan," dan vonden we het gerechtvaardigd zo'n antwoord als misbruik mee te tellen.'

U vond niet dat alle seksuele handelingen met kinderen per definitie tegen hun zin zijn omdat er bij kinderen versus volwassenen hoe dan ook van een machtsrelatie sprake is?

'Nee. Kinderen hebben recht op eigen seksualiteit vind ik. Er is een groepje, dat zijn er maar een paar, die bijvoorbeeld zeggen: "Ik heb heel gezellig samen met

mijn broer gemasturbeerd." Of ze hebben geslachtsgemeenschap met een leeftijdgenoot gehad en dat prettig gevonden. Over die groep vind ik dat je je geen zorgen hoeft te maken. Trouwens, niet alle misbruik is even erg. Broers die één keer hebben betast, een oom die aan een bloesje heeft gefrukkeld; ze vonden het hoogst vervelend maar kinderen maken wel méér nare ervaringen mee. Je moet je zorgen maken over de ernstige gevallen. In mijn onderzoek die 8,6%. Want die ondervindt daar ook op lange termijn de sporen van. Dat wisten we wel uit therapiegebonden onderzoek, maar het is nooit zo representatief bekeken. Ook in Amerika is nooit grootschalig onderzoek gedaan waarbij ook de gevolgen zijn onderzocht, de gezinsachtergronden en de samenhang van seksueel misbruik en affectieve verwaarlozing.'

Wat was voor uzelf de belangrijkste ontdekking? U had tenslotte al eerder onderzoek gedaan naar seksueel geweld.

'Maar nog nooit onder vrouwen die zich niet op de een of andere manier vrijwillig voor onderzoek hadden gemeld. Een kwart van de vrouwen die misbruikt waren en die ik nu onderzocht heb, had nog nooit met iemand over hun ervaringen gesproken. De beschermende gevoelsafweer die ze als kind al hadden ontwikkeld! Die is zo groot! Dat heeft diepe indruk op me gemaakt. Daarom was de non-respons hoog. Daar staat tegenover dat sommige vrouwen bewust aan het onderzoek hebben meegedaan. Die vonden, dit is m'n kans. Maar er waren ook vrouwen die na afloop van het gesprek zeiden: "Als ik me goed gerealiseerd had waar het over ging, had ik me wel even bedacht." Veel vrouwen gingen gaandeweg het interview steeds meer vertellen. Het begon met: "Er is wel eens iets gebeurd." Pas bij doorvragen bleek 't niet bij betasting alleen te zijn gebleven. Of bleken er meer daders te zijn geweest. Drie maanden na de interviews heb ik zo'n vijftig vrouwen gebeld omdat ik bepaalde antwoorden tegenstrijdig vond. Bij navraag zakte bijvoorbeeld de leeftijd waarop het misbruik begonnen was. Ik ben er van overtuigd dat er in een therapie, in een echt veilige situatie, nog ernstiger details boven water zouden komen.'

Verschillen

Waarom bent u zo gedetailleerd te werk gegaan in het onderzoek? U hebt bijvoorbeeld gevraagd of er voorwerpen in vagina of anus werden gestopt.

'Ik vond het belangrijk alles zo precies mogelijk te krijgen. Alle seksueel misbruik is naar. En vies. En vervelend. Maar ik kon me voorstellen dat er toch verschillen waren. Dat is nooit onderzocht. Sommige onderzoekers beweren bijvoorbeeld: kinderen die met geweld tot seksuele handelingen zijn gedwongen, hebben later geen schuldgevoel. Uit mijn onderzoek blijkt: kinderen die erge dingen hebben meegemaakt ondervinden daar de gevolgen van, of ze zich verzet hebben of niet. Naarmate de handelingen objectief ernstiger zijn, dus meer, langer, verdergaand, worden de gevolgen ernstiger en wordt de beleving negatiever. Om te overleven doen die kinderen een beroep op hun fantasie: "het is niet gebeurd", "ik was er niet bij", "het is me niet overkomen". Meer dan de helft zei dat ze zich van dergelijke strategieën

hadden bediend. Een kwart zei te overleven door te denken dat ze eigenlijk een heel ander leven hadden. Zulke kinderen lopen dissociatieve stoornissen op: geheugenproblemen, concentratieproblemen, verregaande gevoelens van vreemding. Die bleken te dan ook te hebben. De meest extreme groep, die bijvoorbeeld zeiden dat ze alles vertelden aan hun poppen of huisdieren, of aan een verzonden vriend of vriendin, loopt het gevaar verschillende persoonlijkheden te zijn gaan ontwikkelen, weten we uit de literatuur. Ze zijn gevoel en verstand gaan splitsen. Van de vierentwintig vrouwen uit ons onderzoek die wel eens opgenomen waren geweest in een psychiatrische kliniek bleek de helft een ernstige incestgeschiedenis te hebben. Ik vond dat veelzeggend.'

Uw conclusie is dat er in psychiatrische inrichtingen veel patiënten zitten die als kind ernstig zijn misbruikt?

'Daar ben ik van overtuigd. In mijn onderzoek zijn vrouwen die nu in psychiatrische inrichtingen zitten buiten beschouwing gebleven. Mijn volgend onderzoek zal zich op die groep richten. Ook uit Amerikaans onderzoek blijkt dat als therapeuten niet naar een incestgeschiedenis vragen het niet op tafel komt. Je kunt niet zeggen dat therapeuten incest niet serieus nemen. Maar toen Freud afstapte van zijn verleidingstheorie en het driftmatige denken introduceerde, is er een breuk ontstaan. In feite ligt zo nog steeds de discussie. Werk je als therapeut vanuit de opvatting dat er een wisselwerking is tussen fantasie en werkelijkheid? Of werk je vanuit de theorie van het driftmatige denken? Freud vond dat bijvoorbeeld auto-mutilatie te verklaren zou zijn uit een op zichzelf staande doodsdrijf. Maar als ik zie hoe groot de relatie is tussen het aantal zelfmoordpogingen en seksueel misbruik dan geloof ik niet meer dat volwassenen of kinderen zo maar destructieve neigingen ontwikkelen. Dat doet ze wanneer ze een wilde razernij voelen over iets wat ze is aangedaan in situaties waarin ze zich volledig afhankelijk wisten. Waarin ze geen agressie konden uiten. De agressie heeft zich tegen henzelf gericht; ze hebben de agressie als het ware in zich opgenomen. Kinderen willen het beeld van de goede ouder, het veilige gezin; anders is er geen hoop, zijn ze alleen op de wereld. Daarom vindt die voor buitenstaanders haast onbegrijpelijke psychologische omzetting plaats waarbij kinderen zichzelf de schuld gaan geven en het hen overkomen geweld zich in henzelf verdiept. Hoe meer geweld, vooral van iemand waar ze van houden, hoe sterker de destructieve krachten die zich ontwikkelen. Over een dreun van de onderwijzer kan een kind nog wel woedend worden. Maar een kind dat door de ouders is misbruikt kan hoogstens kwaad worden op de poppen, of de huisdieren. Wat ze liefhebben gaan ze iets aandoen. Dan kan in extreme gevallen die hele ingewikkelde cyclus ontstaan van misbruikte kinderen die hun kinderen gaan mishandelen.'

Heeft u gevraagd hoe ze met hun eigen kinderen omgingen?

'Nee. Dit onderzoek was al moeilijk genoeg. Het is nog ingewikkelder om die vraag te stellen. We hebben wel gevraagd naar hun aandrang om dingen te vernielen en naar woede-uitbarstingen. Ze hadden dat meer dan de niet misbruikte groep. Er waren vrouwen bij die dachten

VERVOLG VN 10

om meisjes in kindertehuizen op te nemen "seksualiserend gedrag" is. Maar er is toch geen kind dat uit zichzelf voor hoer gaat spelen? Drankmisbruik, zelf-destructieve neigingen, prostitutie. Natuurlijk hebben die niet allemaal een verleden van mishandeling, maar ik denk dat het verband groter is dan tot nu toe werd verondersteld.
U heeft aanbevelingen gedaan voor het beleid. Maar dat zijn niet meer dan vage aanduidingen dat hulpverleners alerter moeten zijn en hun eigen schroom opzij moeten zetten om naar seksueel misbruik te vragen.

'Dat wilden de betrokken ministeries graag. Ik heb het hoofdstuk met moeite opgenomen. Ik ben een wetenschapper, geen hulpverlener. Preventie is een heel ingewikkeld probleem. Ik vind dat je er vooral niet te lichtvaardig over moet denken. Ik was uitgenodigd op een congres. Zie een maatschappelijk werkster enthousiast: "We gaan een bord in de wachtkamer hangen: Incest, praat er over." Ze hebben geen idee waar ze aan beginnen. Vroeger had je van die rioolzuigers. Die van dat vieze, smerige, stinkende drab naar boven brachten. Dat moet je je ongeveer voorstellen. En je dan afvragen of je dat wilt, of je dat aankunt en of die vrouwen daar werkelijk bij zijn gebaat als het niet uit haarzelf komt. Bij zwaar getraumatiseerde vrouwen zit je minstens vijf, zes jaar aan een behandeling vast. Daar heb je gespecialiseerde en getrainde mensen voor nodig. In de Verenigde Staten zijn congressen over het probleem van de getraumatiseerde hulpverlener. Je krijgt zulke nare dingen te horen. Zelf had ik na een interview af en toe het gevoel dat ik onder een stomp zat. Dat er een onoverbrugbare afstand was tussen mij en mijn omgeving. Ik ging hetzelfde isolement voelen als die vrouwen.'
U beschrijft in uw rapport hoe een van de vrouwen bij de psychiater komt en van haar seksueel misbruik vertelt. De psychiater onderbreekt haar en zegt: 'Mevrouw, ik bepaal hier het onderwerp van gesprek.'

'Het is een algemeen menselijke reactie om bij incest te dempen. Ik merkte dat ook bij mezelf. Mijn promotor professor Van Tilburg zei: "De afweer is zo groot omdat het een man-made disaster is." Want het gebeurt onder je neus en onder je ogen en je denkt, het is verschrikkelijk maar wat moet ik er mee? Als je ziet wat voor tekenen ze als kind hebben gegeven aan de buitenwereld denk je, iedereen moet poep in zijn ogen hebben gehad. Dat had de buitenwereld natuurlijk niet maar die kon het kennelijk niet aan.'
Zeiden de vrouwen dat ze hadden willen praten als kind?

'Ja, en dan noemt iedereen de moeder. Dat wist ik eigenlijk wel. Je stopt het er in als veronderstelling en dan blijkt het te kloppen. Daarom dacht ik voortdurend, wat stelt het onderzoek voor? We wisten het toch allemaal al? Maar ik ben heel tevreden dat het nu ook cijfermatig is afgebakend. In *Opzij* stond laatst weer zo'n suggestief en vervelend cijfer. Tussen de vijf en de vijftien procent van de vaders zou incest plegen met zijn dochter en het kwam allemaal voort uit de man-vrouwverhoudingen. De vrouwenbeweging kan soms zo doorhollen. Vijf procent van de vaders, zeg ik. En dat betekent óók dat er heel wat meer vaders zijn die het niet doen.'

En die man-vrouwverhoudingen?
 'Ik ben overtuigd feministe. Maar ik vond het interessanter om te analyseren: hoe kan het, dat vrouwen zeggen: "Ik heb me verzet" en tegelijkertijd toegeven dat ze het over hun kant hebben laten gaan? Mijn drijfveer is juist die vrouwen een stem te geven over ervaringen waar ze zichzelf het zwijgen over hebben opgelegd. De vrouwen die zeggen: "Het was mijn moeders derde man, ik wilde niet dat ze wéér een probleem zou krijgen." Ik wilde laten zien waarom ze gezwegen hebben, dat dat vanuit nobele motieven ging. Ik zou willen dat ze zich zelf niet schuldig voelen over wat er is gebeurd. Maar het blijkt heel moeilijk het schuldgevoel los te laten. Zelfs op latere leeftijd hebben ze het gevoel dan alleen te komen staan.'

Vindt u dat er in incestgezinnen ingegrepen zou moeten worden? Dat zo'n kind bijvoorbeeld uit huis zou moeten worden geplaatst?

'In mijn onderzoek waren maar een paar

gevallen waarbij ingegrepen is. Doedeenvoudig omdat incest bijna nooit naar buiten komt. Bij één meisje is de schoolarts naar de politie gestapt. Haar moeder is daarna van haar vader gescheiden. Ik heb haar niet horen zeggen dat ze die ingreep vervelend vond. Het probleem ligt zo ingewikkeld. Als je het kind thuis laat zou je je er in ieder geval van moeten overtuigen dat de incest stopt. Maar hoe controleer je dat? Incest - zo blijkt uit mijn onderzoek - is een soort verslaving.'

Toverwoord

Toch zijn er deskundigen, zoals de kinderpsycholoog dr. W. Wolters die de laatste tijd zeggen dat zo'n incestgezinnetje best leuk en warm kan zijn. En dat incest langzamerhand zo'n modieus artikel wordt, dat het in echtscheidingsgevallen wordt aangegrepen om het kind toegewezen te krijgen.

'Wees blij dat moeders het tegenwoordig vertellen. Hoe ze zelf mishandeld worden telt bij toewijzing van kinderen bijvoorbeeld niet. Incest is tegenwoordig misschien een toverwoord, zoals Wolters beweert. Maar wil dat zeggen dat er misbruik van wordt gemaakt? Laatst sprak ik een verontwaardigde therapeut. Een van zijn cliënten wenste een voorrangbehandeling want ze was seksueel misbruikt. Nou én? Als ik een probleem heb, wend ik ook alles aan om een speciale behandeling te krijgen.'

Maar hoe weerleg je het idee van het leuke incestgezinnetje?

'De Swaan, à la Elias, denkt dat geweld steeds minder wordt naarmate we geweld meer en meer afwijzen. Dat we het dus moeten hebben van de verbodscultuur. Ik denk dat we het moeten hebben van de onderkenning hoe schadelijk seksueel misbruik is. Door publiciteit hoop je dat er in de maatschappij steeds meer besef komt. Dat door de openheid de moed van het kind om er over te praten zal toenemen. En dat het gehoor dat het kind vindt groter wordt. De meldingen zullen in de toekomst zeker stijgen. In 1950 werden er 118 veroordelingen uitgesproken vanwege geslachtsgemeenschap met een meisje jonger dan twaalf jaar. In 1982 was dat aantal gezakt tot 29. Maar in mijn onderzoek heb ik in die jaren geen toe- of afname van misbruik geconstateerd, ook niet van seksueel misbruik door anderen dan familieleden; dat cijfer hebben we ook onderzocht. Je zou daaruit de conclusie kunnen trekken dat onder invloed van de seksuele bevrijding, seksueel misbruik jarenlang in hogere mate is getolereerd. Die tolerantie - sinds 1982 loopt het aantal veroordelingen weer op - lijkt te zijn afgenomen. In 1950 schreef de grote seksuoloog Kinsey dat seksuele ervaringen van kinderen niet erger waren dan de hun aangepaste angst voor insecten. Er ingebracht door de omgeving. Maar hij schreef dat in een tijd dat er een groot taboe was op seksualiteit.'

Het verhaal van pedofielen dat kinderen pas schadelijke effecten ondervinden van seksuele contacten door de reacties van hun omgeving is dus een oud verhaal?

'Ik vind dat die theorie door mijn onderzoek behoorlijk is weerlegd. Al was het maar omdat in bijna 100% van de gevallen kinderen hun mond houden. Dus er is geen reactie van de omgeving. Ik wil niet de moralist uithangen. Ik vind het principeel idioot dat seksuele contacten van veertien-, vijftien- en zestienjarigen nog steeds wettelijk verboden zijn. Aan de andere kant vind ik dat juist verwaarloosde kinderen meer dan wie ook gerespecteerd en beschermd moeten worden omdat zij zo moeilijk nee kunnen zeggen als ze niet willen. "Wij hebben veel aandacht voor het kind," zeggen pedofielen. Seks is kortom blijkbaar. Sorry, maar dat maak je mij niet wijs. Uit seksuologisch onderzoek blijkt dat naarmate de seksuele opwindings stijgt, de interesse in de ander afneemt. Dus of die mannen als ze opgewonden zijn nog zo'n belangstelling hebben voor het kind? Dat is overigens een heel aardig onderzoek, waar vrouwen heel wat van kunnen leren. Bijvoorbeeld dat ze tijdens het vrijen zich juist géén zorgen moeten maken of hun partner wel aan zijn trekken komt.'

Knusse incest VN 24

In het interview met N. Draijer (de onderzoekster van 'seksueel misbruik van meisjes door verwanten', VN 10-9-1988) wordt, waar het over incest gaat mij tot mijn verbazing zeer ten onrechte in de mond gelegd dat ik kennis heb van, en vertrouwen heb in zogenaamde 'knusse incestgezinnetjes'. Vervolgens gaat men door op dit thema.

Het is algemeen bekend dat ik een groot tegenstander ben van seks met kinderen en dat ik van mening ben dat incest bij meisjes en bij jongens in het algemeen heel beschadigend is en veelal samenhangt met verwaarlozing en/of gestoorde gezinsrelaties.

Ik betreur deze slordige en onkritische vorm van journalistiek zeer.

Dit bevestigt voor mij wel weer dat het incestdebat, zoals ik bij herhaling stelde, vaak vanuit emoties gevoerd wordt en zonder de noodzakelijke distantie. Voor de incestslachtoffers zitten daar risico's in voor secundaire traumatisering.

Utrecht, Dr. W.H.G. WOLTERS (klinisch psycholoog)

NASCHRIFT URSULA DEN TEX EN ELMA VERHEY: In bedoeld interview stelden wij tegenover mevrouw drs. N. Draijer dat er deskundigen zijn, onder wie uzelf, die de laatste tijd beweren dat een incestgezin knus en warm kan zijn. En dat incest tegenwoordig zo'n modeartikel is geworden. Ziet het in echtscheidingszaken zelfs wordt aangegrepen om kinderen toegewezen te krijgen. Over die opvatting vroegen wij mevrouw Draijer om commentaar.

Het is helaas onmogelijk om hier zowel uw artikel uit De Psycholoog (april 1988), als een artikel in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (1987), plus een met u gehouden interview in Elsevier (26-3-1988) af te drukken, want op die artikelen was de vraag aan mevrouw Draijer gebaseerd. Een paar citaten willen wij u niet onthouden: 'Het betreft een uiterst primitief structureel gezin van lieve mensen onder elkaar. Alle gezinsleden hebben iets innemends. Zij vinden hun seksuele activiteiten, die dikwijls en groupe plaatsvinden, niet bijzonder. Zij begrijpen ook niet

waarom men er bezwaren tegen heeft.' (Tijdschrift voor Geneeskunde.) 'De meest valse beschuldigingen kom ik tegen bij vrouwen die in echtscheidingszaken zijn verwickeld (...) Je ziet dat vrouwen de vreselijkste dingen in de kopjes van kleine kinderen kunnen prenten. Het hele seksuele repertoire. Dingen die veel volwassenen van nu op hun 25ste nog niet wisten, maar die kinderen van vijf allemaal moeten opletelen. Het gebeurt ook dat moeders door hulpverleners geprogrammeerd worden op de incest-beschuldiging.' (Elsevier.)

Seksueel geweld 1

Steeds vaker wordt de term 'incest' gebruikt voor alle vormen van seksueel misbruik van kinderen binnen 'huis, tuin en keuken' (VN 10-9-1988). Daartoe worden dan ook stiefvaders, stiefbroers, maar eveneens ooms die feitelijk huisvriend zijn en vaak zelfs buurmannen gerekend. Een stiefvader zal bagatelliseren: 'Ja, nee, het is géén incest, want ze is niet echt mijn dochter.'

Het gaat echter niet zozeer om het bloedschande-effect, als wel om het feit dat seksueel misbruik wordt gemaakt van kinderen binnen de territoriale grenzen van het gezin, zeg maar: *insez*.

Amsterdam, TED VAN LIESHOUT

Seksueel geweld 2

Naar aanleiding van de laatste alinea van het interview met Nel Draijer, (VN 10-9-1988: het onderzoek naar seksueel misbruik van meisjes door verwanten) waar pedofilie nog snel even op één lijn gezet wordt met de uiting van ooms en broers seksuele frustraties, (alle rotzool buiten de vader-dochterincest kunnen we ook pedofilie noemen) heb ik de volgende opmerkingen:

Draijer stelt dat het verhaal van pedofielen dat de reacties uit de omgeving juist zo schadelijk zijn, door haar onderzoek 'behoorlijk weerlegd' is. Even verderop wordt duidelijk wat ze bedoelt. In bijna honderd procent van de gevallen houden kinderen hun mond en is er dus ook geen reactie uit de omgeving, zo stelt ze. Hier wordt duidelijk dat ze twee dingen door elkaar haalt *incest* en *pedofilie*. Waar het gaat om gevallen van seksueel misbruik in nauwere of bredere familieband, zullen kinderen inderdaad veelal hun mond houden, en belangrijker: een 'ontsnapping' is veel moeilijker. Voor erotische en seksuele contacten die geheel buiten de familiesfeer liggen, geldt die echter niet. Het kind kan gemakkelijk wegblijven bij de pedofiel: hij/zij komt ook niet vanzelfsprekend over de vloer bij het kind. Een pedofiel die iets tegen de zin van het kind doet verspeelt daarmee zijn/haar enige basis voor contact, namelijk het vertrouwen van het kind.

Het is een feit dat veel pedofiele vriendschappen wel degelijk stuklopen op de negatieve reacties en het ingrijpen van de omgeving. Uit onderzoek van onder anderen Sandfort, van wie niet gezegd kan worden dat hij de zaak eenzijdig benadert, blijkt duidelijk dat kinderen in pedofiele vriendschappen zich ook bewust zijn van de mogelijke negatieve houding van de omgeving.

Als iemand die verantwoord inhoud probeert te geven aan zijn voorkeur en omgang met kinderen, en daar zowel theoretisch als praktisch veel tijd en energie aan spendeert, ben ik steeds opnieuw geraakt wanneer mensen, aangaande dit soort zaken, het kaf niet van het koren weten te scheiden.

Haarlem, ANDRÉ VAN DEN BERGH

Drie, vier, zes, zeven, veel VK 8

Neem alleen de koppen. de Volkskrant: Seksueel misbruik treft een op drie vrouwen. NRC Handelsblad: Een op drie vrouwen op jonge leeftijd seksueel misbruikt. Trouw: Vier op de tien meisjes seksueel misbruikt. Het Parool: Een op zes meisjes seksueel misbruikt. De Telegraaf: EEN OP ZEVEN VROUWEN SLACHTOFFER VAN INCEST

Algemeen Dagblad: Veel meisjes misbruikt. Leeuwarder Courant: Zestien procent vrouwen is slachtoffer van incest. De Gelderlander: Seksueel geweld 'epidemie'. Provinciale Zeeuwse Courant: Meer incest dan verwacht. Utrechts Nieuwsblad: Vrouwen vaker dan werd aangenomen seksueel misbruikt.

N. Draijer, schrijfster van het dinsdag gepubliceerde rapport „Een lege plek in mijn geheugen” over seksueel geweld door verwanten, woensdag in de Volkskrant: „Ik erger me aan die fixatie op cijfers. Wat weet je als je het cijfer kent?”

Vroons twijfel over incestcijfers zegt veel over hemzelf

Piet Vroon twijfelt in zijn rubriek in de Volkskrant van zaterdag 17 september aan de cijfers van het onderzoek over incest en seksuele ervaringen van jonge meisjes. Zijn redenering klopt niet. Het is gevaarlijk om te stellen dat seksuele ervaringen van kinderen tot de fantasie behoren. Een ervaring als incest zal eerder vergeten worden en ingekapseld door fantasieën — er wordt niet over gesproken — dan anders om.

Als ik de strekking van het verhaal van de onderzoekster uit de interviews juist heb begrepen, heeft het onderzoek vrouwen de mogelijkheid geboden om verdorven herinneringen tot realiteit te maken. Een realiteit die gedeeld wordt door andere vrouwen die hetzelfde verzagen.

Piet Vroon begint zijn betoog met zijn rol als vader. Hij schrijft over de arm die hij om zijn dochter heenlegt. Dan kent hij de fantasie die het contact met kinderen oproept. Ik ben een vrouw. Soms droom ik van een kind aan mijn borst. Dit is een droom die erotische gevoelens geenszins uitsluit. Wat Vroon zich af moet vragen is niet welk percentage van de uitspraken van vrouwen op fantasie berust, maar welke percentage van de volwassenen die fantasieën hebben deze ook in werkelijkheid omzetten.

Mannen, vrouwen en kinderen hebben seksuele gevoelens. Sociale conventies geven er vorm aan en houden deze gevoelens in bedwang. We leren gevoelens te beheersen en dit principe zou beter moeten werken bij volwassenen dan bij kinderen. Het is noodzakelijk om dit te leren, omdat we omgaan met elkaar. Macht, onmacht en onafhankelijkheid roepen problemen op. Kinde-

ren en volwassenen hebben seksuele gevoelens. Dit is een werkelijkheid. Is het geen fantasie om ervaringen van kinderen dan maar toe te schrijven aan een fout in het geheugen?

We verzwijgen onze eerste seksuele ervaringen. Het zijn kinderspelletjes. Zij roepen bij volwassenen schaamte op. Bij kinderen overigens ook. Zij weten al vroeg dat zij volwassenen niets over hun ervaringen hoeven te vertellen. Wat moeten we met een realiteit, waarin veel vrouwen ongunstige seksuele ervaringen hebben gehad in hun jeugd. Het ontkennen omdat we onszelf volwassen voelen?

Misschien is sex iets heel natuurlijk. Alleen als we ook de ervaringen van kinderen als iets gewoon accepteren, zelfs wanneer er volwassenen bij betrokken zijn, kan er een oplossing gevonden worden voor misbruik. Als sex natuurlijk is kunnen er prettige en vervelende ervaringen worden opgedaan. Ontkennen ontnemt kinderen de macht om ermee om te gaan. Ze mogen noch hun prettige, noch hun vervelende ervaringen delen. Het enige wat ze leren, is dat sex zich in het duister — de fantasie — afspeelt, met het risico dat ze als volwassenen hun fantasieën opnieuw met de werkelijkheid verwissen, met alle nare gevolgen van dien. AMSTERDAM Saskia Monshouwer

Trucs

In zijn stukjes in de Volkskrant is Piet Vroon doorgaans aardig spits, maar daar waar het gaat om de positie van vrouwen in onze maatschappij, brengt hij het niet verder dan scherpe kantjes,

zonder, of met foutieve, onderbouwing. Daar moet een verklaring voor zijn. Ik denk dat ik die heb. Vroon zegt dat trucs in het geheugen oorzaak zijn van grote aantallen slachtoffers van seksueel misbruik. Dat het geheugen trucs uithaalt zal ik niet ontkennen. Maar wat voor trucs het geheugen gebruikt en of we iets vergeten of erbij-fantaseren, daar is altijd een goede reden voor. In een cultuur waar taboes heersen, „vergeet” men dikwijls wat er heeft plaatsgevonden als het om een handeling gaat die „niet kon”. En incest is een taboe.

Het kan ook zijn dat men dingen niet noemt omdat er geen naam voor is (of dat je de naam niet kent). Als er dan later wel een uitdrukking voor blijkt te zijn (zoals een volwassen wordend kind soms ontdekt) of te worden uitgevonden (zoals de term „ongewenste intimiteiten”), dan kan erover gepraat worden en dan kan blijken dat je iets hebt meegemaakt.

Het ligt dus voor de hand dat de trucs van het geheugen vrouwen er juist toe brengen seksueel misbruik te „vergeten” en niet erbij te fantaseren. Freud had volgens mij wel gelijk toen hij bedacht dat herinneringen die te pijnlijk zijn, worden weggestopt. En seksueel geweld is pijnlijk en verbonden met veel emoties zoals schaamte, schuldgevoelens, gevoelens van minderwaardigheid enzovoorts. Dus alweer geen reden om er wat bij te fantaseren.

Ook het bewustzijn in het heden kent trucs, zoals: cognitieve dissonantie. Dat betekent dat je een feit dat in tegenstelling is met wat je zeker weet, niet kunt accepteren. Je probeert dat weg te poet-

sen. Bijvoorbeeld als meneer Vroon gelooft dat seksueel geweld een uitzondering is, dat de daders schurkachtige types zijn en dat mannen over het algemeen wel aardig zijn (en dus geen daders), dan kan hij niet geloven dat één op de drie vrouwen seksueel misbruikt is. Dat zou te erg zijn. Dat zou betekenen dat de vele gelegenheden tot seksueel geweld een kenmerk van onze samenleving zijn en dat iedere man een potentiële verkrachter is (ook de „aardige”) en meneer Vroon dus ook de kans loopt dader te worden en dat veel van zijn vrienden daders zijn, dat het vreselijk moet zijn voor vrouwen om in een maatschappij te leven met die voortdurende dreiging boven het hoofd. Dat kan hij niet accepteren.

Meneer Vroon houdt zichzelf dus voor de gek: hij maakt onderzoekers belachelijk in plaats van na te denken over wat er nu moet gebeuren en bij zichzelf na te gaan waar hij mogelijk ook de fout in is gegaan. U zult het moeten accepteren meneer Vroon: seksueel geweld komt in de beste families voor en vooral: in veel families.

AMSTERDAM drs A. de Vries, medewerkster Vrouwenproject Stichting De Helse Hex, (opvang en actie voor vrouwen die weglopen uit psychiatrie/hulpverlening)

Misbruik

De overbekende truc die Vroon in de Volkskrant van 17 september toepast om de onderzoeksgegevens over seksueel misbruik van meisjes in een dubieus daglicht te stellen is: vervorm de

informatie, bestrijd deze en naar aanleiding gelijk. Vroons sensationele conclusie is dat „maar liefst één op de drie vrouwen een gruwelijke historie heeft”. Wanneer hij zijn vakliteratuur had bestudeerd, had hij de volgende cijfers aangehouden: 15,6 procent van de 1054 ondervraagden maakt melding van seksueel misbruik door verwanten. Ruim één op de zeven vrouwen is dus door familieleden misbruikt. In ruim de helft van deze gevallen gaat het om ernstig tot zeer ernstig misbruik.

Het aantal van één op de drie — door Vroon zo gretig „misbruikt” — heeft betrekking op ongewenste seksuele contacten inclusief anderen dan verwanten. Hoewel de kranteberichten inderdaad nogal slordig waren, vielen bovenstaande gegevens met enige moeite wel eruit op te maken. Ook krantlezers gaat Vroon niet al te best af.

De verklaring voor de „gigantische percentages” zoekt Vroon in geheugenvervalsing in de richting van overdrijving en verzinsels „à la Oude Pekela”. De klinische literatuur over de werking van het geheugen bij traumatische ervaringen zoals incest, laat echter zien dat bagatellisering, ontkenning en verdringing waarschijnlijker zijn dan overdrijving. Ook in het betreffende incest-onderzoek is uitgebreid aandacht besteed aan geheugenproblemen. Onder rapportage blijkt bij incest een veel groter probleem dan overrapportage. In plaats van anderen een gebrek aan vak-kennis te verwijten, zou wat meer vak-kennis Vroon zelf bepaald niet mistaan.

AMSTERDAM Aafke Komter

Een aantal jaren geleden werd beweerd dat één op de twintig vrouwen seksueel was misbruikt. Dat verhoudingsgetal steeg genadeloos tot één op vijftien en één op tien. Recent is uitgeturfd dat maar liefst één op de drie vrouwen een gruwelijke historie heeft. Nog een paar nachtjes slapen, en een sociaal-wetenschappelijke denker toont zuiver aan dat honderdvijftig procent van de dames verkracht is. Het zij mij vergund dit niet zonder meer te geloven, wat natuurlijk om een toelichting vraagt.

Zo nu en dan vind ik het nodig een arm om de schouder van mijn kinderen te slaan. Het komt voor dat zij die handeling niet op prijs stellen, wat het einde van mijn gedrag betekent, op de manier als ik destijds de natte klapzoeven uitdelende tantes afschudde.

Stel nu dat mijn dochter ooit een aardige relatie mocht krijgen met een plezierige man. Die bestaan, naar men zegt. Zij zal dan waarschijnlijk goede herinneringen hebben aan haar vader, die net als hij zo nu en dan met een zware arm blijf gaf van affectie. Als kind lief daarentegen al dan niet dank zij een feministische rampenfilm in het gruwelijk in plaats van het huwelijk treedt, is er een vlotte kans dat zij na verloop van tijd meent door mij seksueel misbruikt te zijn.

Eén en dezelfde handeling kan op veel manieren uit het geheugen worden gereconstrueerd en van een betekenis voorzien. Je kunt bij het geheugen voor gebeurtenissen zo goed als nooit zeggen dat je de waarheid en wijsheid in pacht hebt. De betekenis die mijn dochter hecht aan mijn gedrag, wordt in de toekomst mede bepaald door haar relatie. Wat voorbeelden van dit principe.

De befaamde Zwitserse kinderpsycholoog Jean Piaget heeft heel lang verkondigd dat hij als kleuter een aantal uren lang ontvoerd is geweest. Hij had het niet van horen zeggen, maar wist het zeker. Op een gegeven moment bleek dat hij ooit was meegesleurd door een kindermisdaad die door allerlei omstandigheden veel te laat thuis kwam en aldaar het verhaal over de ontvoering verzon. De leugen van de juf was een stuk van het geheugen van Piaget geworden.

Verder was Sigmund Freud hevig onder de indruk van de gruwelijkheden die vrouwen hem op seksueel gebied voorlegden, om na jaren te ontdekken dat de verhalen vaak verzonden waren. De vrouwen in kwestie hadden wel iets meegemaakt, maar niet wat zij Freud vertelden. Je kunt het ook railerend zeggen: het geheugen bevat geen herinneringen, maar is een fabriek van her-

inneringen.

Over dat laatste zijn natuurlijk talloze experimenten gedaan. In het dagelijks leven gaan we uit van „de verstandige mens”. Iemand bedenkt iets, wat zich vertaalt in een motief, en hij doet iets wat op dat moment aansluit en kan jaren later feilloos vertellen wat de oorspronkelijke motivering was (ik dacht...). Een tweede mogelijkheid houdt in dat de motieven die wij opsommen een ondoorzichtig mengsel zijn van onze oorspronkelijke overwegingen en van rechtvaardiging achteraf van de aansluitende daad. De derde en meest cynische mogelijkheid is dat we maar wat raak doen en onze motieven desgevraagd verzinnen. Er zijn aanwijzingen voor de tweede stelling, die dus geheugenvervalsing impliceert.

Je kunt ongetrouwde mensen vragen naar waarden die hen tot een huwelijk zouden kunnen brengen, en getrouwden verzoeken hun waardenpatronen van weleer op te sommen. Er gebeuren dan aardige dingen. Zo vinden ongetrouwde vrouwen dat het „karakter” van de eventuele partner van het grootste belang is, terwijl getrouwden daar niet zo'n waarde aan hechten. Het is duidelijk wat hier is gebeurd: de getrouwden vonden het karakter inder-tijd ook belangrijk. Helaas viel manlief wat dit betreft tegen, en daarom staat „karakter” niet meer bovenaan de lijst. Je weet eenvoudigweg niet meer wat je indertijd dacht omdat er in de tussentijd talloze andere gedachten zijn geweest.

Wat betekent dit nu voor de verhalen over het seksueel misbruik? Natuurlijk komt dergelijk wangedrag voor, en misschien zelfs op grote schaal. Dat laatste doet er niet toe, elk geval is er één te veel, maar ik wantrouw de gepubliceerde gigantische percentages.

Zo menen velen dat lijdsters aan magerzucht (anorexia nervosa) vaak, zoal niet altijd, het slachtoffer zijn geweest van seksueel misbruik. Zeer recent onderzoek heeft laten zien dat dit in hoogstens tien procent van de gevallen in die groep klopte. Je mag aannemen dat het percentage bij „normale” vrouwen veel lager ligt. Dat geheugenvervalsing geen onzin is, blijkt ook uit het feit dat de enorme affaire in Oude Pekela uiteindelijk weinig bleek voor te stellen.

Nog even voor de duidelijkheid. Seksueel misbruik komt voor en is ontoelaatbaar. Het draait om de vraag hoe, wijd verbreid dit verschijnsel is, wat het is, via welke mechanismen wij ons geheugen hierbij gebruiken, maar ook misbruiken, en in hoeverre wetenschappers en voorlichters hun vakliteratuur lezen.

Signalement / Piet Vroon

Percentages VK 17

Piet Vroons visie is zo gek nog niet

Is Piet Vroon de enige die kan nadenken? Je zou het zeggen. Een rapport dat zegt dat één op de drie — één op de drie! — meisjes ongewenste seksuele ervaringen zou hebben, wordt voor kennisgeving aangenomen, maar als Vroon zo vrij is geen geloof te hechten aan dit absurde cijfer (Vroon Volkskrant 17 september), vallen ze over hem heen (U-pagina van 24 september).

Waarom absurd? Omdat er veel te veel op een hoop wordt gegooid: aanraking, betasting, aanranding, verkrachting. Ieder niet al te lelijk meisje zal wel eens hebben meegemaakt, dat een buurman of weet-ik-veel-wie haar aanraakte. Als ze dat niet wilde, liet ze dat merken en het volgende ogenblik was ze het weer vergeten.

L*

door JAN KUITENBROUWER

Wie van de hoeveel?

HP 24

Waar gaat seksueel misbruik in gebruik over? Verwarring over het incest-onderzoek.

VERVOLG VK 30

Vraag je haar later daarnaar, dan zal ze zich herinneren: „gut ja, die buurman...”. Prompt zit ze dan in de statistiek: één op de drie... Is ze dan misbruikt? Of heeft ze zelfs maar een „ongewenste seksuele ervaring” gehad? Nonsens. Het is alsof je bij een onderzoek naar een aantal brandstichters ook iedereen meetelt, die wel eens een sigaret heeft aangestoken. Het cijfer zal op deze

manier, bij verder doorvragen, nog wel stijgen tot negen op de tien, schat ik zo.

Een ander punt is, dat de leeftijds-grens bij zestien jaar wordt gelegd, maar sex is (tegenwoordig?) toch voor heel wat meisjes vanaf, zeg, een jaar of twaalf, dertien, niets ongewoons meer. Het aanraken van een meisje van veertien of vijftien heeft een heel andere lading dan hetzelfde bij een meisje van zes of zeven. Dan moet je niet net doen of dat allemaal, altijd, traumatische ervaringen zou opleveren.

Trouwens, ongewenst? Hoe weten ze dat? Kan het niet een beetje ongewenst en tegelijk een beetje gewenst (bijvoorbeeld interessant) zijn geweest? Of pas achteraf ongewenst, bijvoorbeeld omdat er op het ogenblik zoveel stampe over wordt gemaakt, of, zoals Vroon zegt, omdat latere ervaringen ze niet vrolijker hebben gemaakt? Hoe hebben de onderzoekers voorkomen dat de ondervraagde vrouwen, zoals bij onderzoek zo vaak gebeurt, het antwoord gaven, waarvan ze voelden dat het verwacht werd?

Als je zo'n forse beschuldiging uit (één op de drie, ongewenst), waarvan je bovendien als onderzoeker kunt weten of vermoeden dat die onmiddellijk in de sfeer van „misbruik” of „mishandeling” zal worden getrokken, moet je die wel kunnen waar maken. Het is nogal belangrijk om openlijk te erkennen, dat een seksuele toenadering ook pas achteraf als ongewenst kan worden ervaren. Anders verklaar je alle een-op-drie vrouwen tot doetjes, die iets wat ze niet wensten, toch lieten gebeuren.

Ik verdenk de onderzoekers ervan, dat ze dat inderdaad doen. Ze hebben het over „tegen haar zin of zonder te kunnen weigeren”. Zulke situaties komen voor, maar hoe hebben ze dat per geval vastgesteld? Zouden al die vrouwen (dat zijn er dus in Nederland, even rekenen, 1/3 van ruim de helft van ruim 14 miljoen = 2,5 miljoen) niet hebben kunnen weigeren? Maak dat de kat wijs. Zo onbenullig zijn meisjes niet. Zelfs kinderen niet.

Toen ik een keer tegen mijn toen dertienjarige dochter zei, dat ik haar nog wat seksuele voorlichting wilde geven, begreep ze me verkeerd en zei: „maar je raakt me niet aan hoor”.

(Ter toelichting: eerdere voorlichting had ik haar niet onder de titel „seksuele voorlichting” gegeven). Er zullen toch verdorie wel meer meisjes zijn die zoiets kunnen zeggen.

Helaas zal het wel zo zijn dat de onderzoekers bij voorbaat iedere vorm van sex met een meisje van onder de zestien als ongewenst beschouwen. Gewone ouderwetse fatsoensrakkerij uit de vorige eeuw dus. (Er is ook een vereniging tegen „seksuele” kindermishandeling, maar a.) dat wekt de suggestie dat iedere vorm van sex met kinderen op mishandeling zou neerkomen, en b.) elke mishandeling is kwalijk, niet alleen als er sex bij komt kijken. Waarom moet de sex dan weer apart worden geplaatst? Ook dat wijst op fatsoensrakkerij.)

Met zo'n uitgangspunt verval je dan gauw in stemmingmakerij: een op de drie „misbruikt”. Dat is dom, want het werkt als een boemerang. Door alles op een hoop te gooien wordt het echte probleem, gedwongen sex met kinderen, minder serieus genomen of sneeuwt het onder. Ook de suggestie die telkens wordt gewekt, dat ieder seksueel contact onder de zestien jaar voor een meisje traumatisch zou zijn, werkt in die richting. Tweeëneenhalf miljoen vrouwen met een trauma? Zelfs geen miljoen of een half miljoen (zoals uit eerdere cijfers een-op-zeven, respectievelijk een-op-vijftien zou volgen). Wie even de tijd neemt om na te denken, zal vervolgens zijn schouders ophalen, wat toch niet de bedoeling van de onderzoekers kan zijn.

AMSTERDAM Henk Voogel

HP 24

HET WAS ZONDAGMIDDAG en we waren op weg naar de Hoge Vuursche om paddestoelen te plukken, toen het 'incest'-rapport van Nel Draijer ter sprake kwam. Met z'n vijven waren we, twee vrouwen en drie mannen. „Als het klopt wat ik in Trouw las, dat vier op de tien vrouwen in hun jeugd seksueel misbruikt zijn door verwanten, moet een van jullie twee wel haast een slachtoffer zijn,” zei man 1.

„Een op de drie zul je bedoelen,” zei vrouw 1, „als de Volkskrant en NRC hetzelfde cijfer brengen móet het kloppen.”

„Hoho, niet overdrijven,” greep Man 2 in, „in het Parool stond een op de zes vrouwen.”

„In De Telegraaf stond één op zeven,” maakte ik de verwarring compleet, „dus het kan hooguit iets van een op de tien zijn.”

Ik zag het voor me: de Lage Vuursche, krioelend van de auto's waaruit kreten als 'Niet-waar! Een op de twee!' en 'Welles, boven de kleren is ook incest!' opstegen. Op het kruispunt bij het fameuze pannenkoekenhuis, iets voorbij de midgetgolf-baan, zijn een Opel Kadett en een Toyota Corolla op elkaar gebotst. „Ja, sorry,” zegt de uitgestapte Kadett-bestuurder, „ik was even afgeleid omdat mijn vrouw hier beweerde dat veel meisjes het gewoon aanmoedigen.”

„Zegt u dan maar tegen uw vrouw dat ze daar volkomen gelijk in heeft,” zegt de Corolla-eigenaar. „Hoor je dat Sjaan? Mevrouw hier zegt het ook.”

„Maar waar blijf je dan met dat stukje ouderlijke verantwoordelijkheid?” wil de Kadett-man weten. Terwijl de Corollaman zijn ANWB-schademap terzijde legt om die vraag eens rustig te beantwoorden, beginnen bestuurders van andere, door de botsers geblokkeerde auto's uit te stappen en spoedig heeft zich een druk pratende oloploop gevormd.

„Zo, hier, op je dijbeen, weet je wel?”

een bepaalde oom geregeld op haar billen werd geslagen. „Dus de opvoedkundige correctie grenst nu ook al aan verkrachting?” informeerde ik.

„Onder mijn rokje sloeg-ie!”

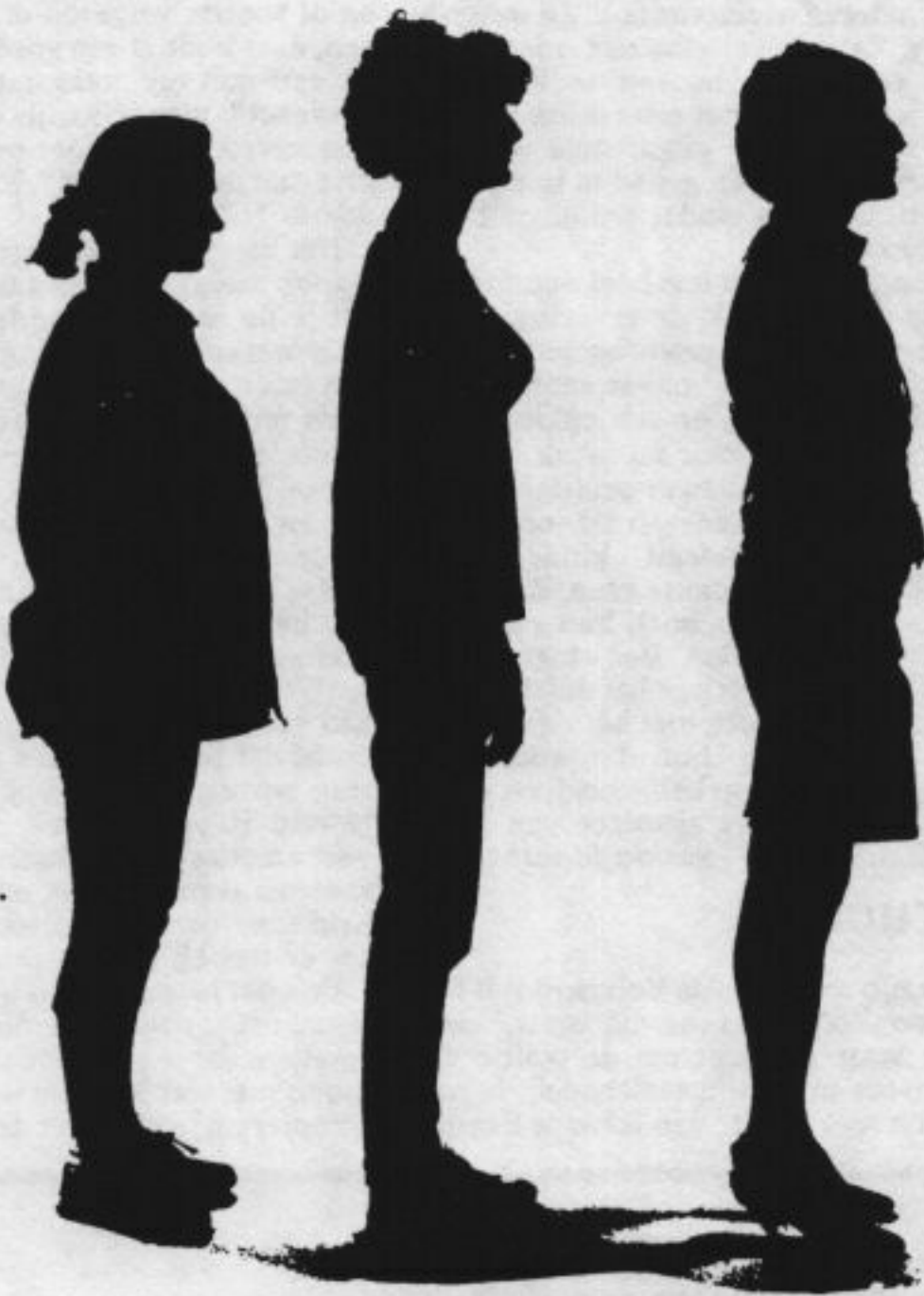
„Dus jij bent seksueel misbruikt?”

„Ach nee...” antwoordde ze, „je wilt gewoon: ik moet zorgen dat ik niet met hem alleen in een kamer terecht kom. Er gebeuren binnen een gezin zoveel dingen die niet kloppen met de normen van de buitenwereld, dat is nu eenmaal zo.”

EEN WAAR WOORD. KINDERARBEID IS sinds lang verboden, maar zouden we er veel mee opschieten als ouders die hun kind de auto laten wassen in ruil voor extra zakgeld voor de rechter gesleept worden? Belediging, ook strafbaar, maar als ik kans op een boete loop voor iedere keer dat ik mijn zoon voor 'viespeuk' uitmaak, vrees ik toch echt voor de voortplanting te moeten bedanken. Dat ouders die kinderen uitbuiten en geestelijk mishandelen voor zware straf in aanmerking komen spreekt natuurlijk vanzelf.

Toen ik die middag op de Lage Vuursche na een tijdje met een hand vol honingzwammen liep, duwde Man 2, die als paddestoelkenner de leiding over het plukwerk voerde, plotseling zijn plastic tasje tegen me aan. „Doe ze hierin, snel!” siste hij in mijn oor. Er kwamen wat wandelaars voorbij. „De meeste wandelaars zijn tegen paddestoelen plukken,” verklaarde hij zijn actie, „als die het zien krijg je opmerkingen.”

De ene Nederlander, beseft ik ineens, ziet het plukken van paddestoelen als mis-

„Maar hoe definieer jij penetratie dan precies...?”

„Mijn grootvader, die had een geintje, die...”

Opeens breekt tumult uit en onder hets gekrijs stort iedereen zich over elkaar heen. Even later ontworstelt de toegesnelde politieagent een zwaargewonde man aan de kolkende meute. Navraag leert dat de ongelukkige zich in het debat gemengd heeft met de woorden: „Ach, een beetje rolleballen met de kinderen, moet kunnen.”

MAAR HET VIEL MEE. AL WAREN AAN diverse tafeltjes op het terras dat wij aandeden voor koffie flarden op te vangen van de nabespreking van Draijers TV-optreden, de avond tevoren bij Jongbloed en Joosten. Hoewel de onderzoekster haar best deed, werd ook dáár haar rapport weer voorge-

bruik, voor de andere is het eenvoudig gebruik. In de marxistische visie is het door arbeiders laten verrichten van produktiewerkzaamheden een vorm van 'misbruik' van hun arbeidskrachten, terwijl die verhouding in een meer objectieve analyse een 'arbeidsovereenkomst' heet. Shell maakte gebruik van de fossiele brandstoffen in de aardkorst, tot de Club van Rome het ineens misbruik ging noemen. Achter de term 'seksueel misbruik' gaat een compleet gedachtengoed schuil over de man-vrouw-verhouding, de functie van sex daarin en de machtsuitoefening die daaraan te pas komt. Dat gedachtengoed is het 'feminisme' en het begrip 'seksueel misbruik' is dus een feministisch begrip, dat in een 'wetenschappelijk' onderzoek niet erg op zijn plaats lijkt. Terwijl Draijers onderzoek, zoals in de inleiding te lezen valt, slechts geacht werd 'inzicht te geven in de omvang, de aard en de achtergronden van seksueel misbruik van kinderen door familieleden', houdt het dus een oordeel in over de wenselijkheid van seksuele contacten tussen verwanten, en hoe behartigenswaardig dat oordeel ook is, er is niet om gevraagd.

Hoe glad het ijs is waarop dit rapport zich begeeft, bleek wel toen de onderzoeksters Ensink en Albach van de werkgroep Vrouwenstudies van de Rijksuniversiteit Leiden ook het 'uitklederig' aankijken van een vrouw tot 'seksueel misbruik' bombardeerden. Excuse me for living! zou een Amerikaan zeggen.

DIE FEMINISTISCHE BIAS BLIJKT OOK uit het feit dat het onderzoek zich niet

steld als het bewijs dat dit - in beeld verscheen een collage krantekoppen over De Zaak Mourik - op massale schaal plaatsvindt. Door zich te laten verleiden tot de opmerking dat het bestiale exces te Mourik zeker niet het gruwelijkste geval was dat zij kende, deed ze al haar eerdere pogingen de nuances intact te laten teniet en wist de TROS-gemeente het zeker: de linker-, rechter-, onder- en bovenburen copuleren erop los en het mag een wonder heten als de overbuurman zijn handen thuis weet te houden.

De nuance van de tijd was al veel eerder in het gekrakeel ten onder gegaan. Hoewel Nel Draijers onderzoek betrekking heeft op ervaringen van vrouwen gedurende het tijdvak 1959-1976, gebruikt ze in haar verslag - en alle kranten in haar voetspoor - voortdurend de tegenwoordige tijd, alsof de gezagsverhoudingen binnen het gezin anno 1988 gelijk zijn aan die in 1959. Je hoeft de wegloupcijfers en de rapporten over 'oudermishandeling' er maar op na te slaan om te weten dat het niet zo is, terwijl de sinds 1982 en tot in het huis-

aan-huis-krantje doorgesijpelde stroom incest-verhalen het de handtastelijke verwanten er ook niet makkelijker op gemaakt heeft. „Weg die hand Pa, of ik bel de Kindervuist.”

Geen van de twee vrouwen in ons gezelschap beschouwde zichzelf overigens als object, laat staan als 'slachtoffer' van seksueel misbruik door verwanten, al bleken ze wel een en ander te hebben meegemaakt. „Ik sliep vaak bij mijn opa in bed,” vertelde Vrouw 1. „En hij wilde altijd dat ik tegen hem aan ging liggen, dat vond hij fijn. Ik ook trouwens. Ik heb niet het idee dat daar meer achter zat.”

„Misschien gebeurde er wel iets zonder dat je 't merkte,” opperde ik.

„Misschien, maar dan was het geen misbruik,” vond ze.

Vrouw 2 vertelde dat ze vroeger door

uitstrekt tot het 'seksueel misbruik door verwanten' van jongens. Waarom eigenlijk niet? „De beperking van de onderzoeksvraag tot meisjes werd ingegeven door het feit dat op grond van literatuuronderzoek verwacht kon worden dat seksueel misbruik van jongens minder voorkomt,” schrijft Draijer. Maar in de Volkskrant zei ze naar aanleiding van haar onderzoek niet te begrijpen wat mensen denken te weten 'als ze het cijfer kennen'. „Eén geval is eigenlijk al te veel,” voegde ze daar bij Jongbloed en Joosten aan toe. Behalve dus, als ik het goed begrijp, wanneer het een jongen betreft. Als ook jongens in het onderzoek betrokken waren, zouden bovendien die talloze broers die zich volgens het onderzoek schuldig maken aan misbruik van hun zussen (27 procent) aan het woord zijn gekomen, zodat de ware toedracht van die incidenten tussen 1959 en 1976 wellicht iets nauwkeuriger vastgesteld had kunnen worden.

De ouders van nu zitten er maar mee. Werd hen in de jaren zeventig allerwege voorgehouden dat een vrijmoedige, schaamteloze lichamelijke omgang met hun kinderen hen op termijn zou behoeven voor de seksuele remmingen waarmee hun ouders worstelden, nu blijken ze al knuffelend een tijdbom onder de verstandhouding met hun eigen kinderen te hebben gelegd.

„Ik durf niet meer met m'n dochter onder de douche,” hoorde ik kort na de publicatie van Draijers onderzoek op een feestje een 36-jarige vader van een tienjarige dochter zeggen. „Ik ben veel te bang dat ze me over tien jaar aanklaagt.”

KOP: PORNO-LUCHTBRUG EERSTE BEWIJS ROL NEDERLANDERS

door Rob Knijff
"TEL 17 LONDEN /UTRECHT, zaterdag
De ontdekking in Engeland van een ware
luchtbrug van jonge Londense jongetjes, die
onder de supervisie van hun schoolverzorger
broeder Leonard Jack J. naar Nederland kwa-
men om model te staan voor kinderporno,
heeft voor het eerst het onomstotelijke bewijs
geleverd, dat Nederland conform jarenlange
Amerikaanse beschuldigingen, wel degelijk
een sleutelrol speelt bij de vervaardiging en
internationale verspreiding van kinderporno.

Minister van Justitie mr.
F. Korthals Altes heeft tot-
nutoe altijd ontkend, dat
ons land een belangrijke
rol speelt in de internatio-
nale verspreiding en pro-
duktie van kinderporno.
Een bewering die volgens
Scotland Yard nu door de
feiten is achterhaald.

De Utrechtse zedenpolitie
en ook Scotland Yards inspec-
teur Baker waren gisteren uiterst
pijnlijk getroffen, dat dit
totnutoe zorgvuldig buiten de
publiciteit gehouden Engels-
Nederlandse kinderporno-

schandaal, nu door onze
krant is ontdekt.

„Ik ben totaal geschokt”,
zegt ook de Engelse hoofd-
onderwijzer T.G. Grogan van de
katholieke jongensschool
Cardinal Manning, toen wij
hem gisteren in Londen een
bezoekje brachten. Zijn
school die nu zo pijnlijk in de
belangstelling staat, ligt aan
het St. Charles Square, een
arbeiderswijk in een buiten-
wijk van Londen. Want hoe
was het mogelijk dat leerlin-
gen van zijn school door de
58-jarige ziekenverzorger
broeder Leonard zo werden
misbruikt en sommigen zelfs
met toestemming van de ou-
ders mee naar Nederland
werden genomen?

„Ik weet het niet, ik weet
het niet”, zegt de hoofdmees-
ter hoofdschuddend. De poli-
tie heeft de zaak nog in on-
derzoek en heeft ons niet zo
heel veel verteld. De andere
leerkrachten hier op school
weten nog van niets. Ik heb
hun alleen verteld. De andere
der Leonard niet meer op
school terug komt, omdat hij
bij de grens is aangehouden
met dat kinderporno-mate-
riaal.

Maar dat hij daar mogelijk
een aantal leerlingen van
onze school voor heeft ge-
bruikt dat heb ik nog nie-
mand verteld. Het is een
schande. Wie weet hoever hij
is gegaan. En hoe hij kinde-
ren van de ouders mee naar
Nederland heeft gekregen is
mij helemaal een raadsel.

Respect

Het gekke is dat ik mij die
man helemaal niet kan voor-
stellen met vieze plaatjes. Hij
kwam al tien jaar op deze
school en was zeer gezien. Hij
was als ziekenverzorger in
dienst bij de gemeente en
kwam zo'n twee keer per
week hier op school. Hij con-
troleerde de hartslag van de
leerlingen en hun gewicht en
lengte. U weet wel van die
eenvoudige medische hande-
lingen. De schoolarts sprak
met respect over hem en
iedereen vond hem aardig”.

Onder het in beslag geno-
men filmmateriaal was een
film, waarbij je broeder Leo-
nard in zijn behandelkamer
op school bezig ziet een ge-
heel ontklede scholier te on-
derzoeken. Iets dat volgens
hoofdonderwijzer Grogan ab-
soluut niet tot zijn bevoegd-

heden behoorde. Scotland
Yard heeft de ouders van de
afgebeelde jongen ingelicht.
De ouders zeiden te hebben
geloofd dat broeder J. een
instructiefilm had gemaakt
en alleen maar even een oog-
je had geworpen op een hard-
nekkige eksterroog op de voet
van het kind.

Pensioen

Hoofdmeester Grogan zegt
wel geweten te hebben dat
broeder Leonard, die dezelf-
de baan bij nog vier andere
Londense scholen vervulde,
videofilms op school had la-
ten opnemen door een Neder-
landse filmer.

Grogan: „Broeder Leonard
stond op het punt met pen-
sioen te gaan en had gevraagd
of een vriend uit Nederland,
die hij voorstelde als een uit-
stekende cameraman die toe-
vallig in Londen bij hem op
vakantie was, een film op
school mocht maken, als her-
innering voor later. Die Ne-
derlandse was net als broeder
J. ook zo'n keurige verschi-
ning. Ik had daarom geen
bezwaar tegen die film. Maar
dat het hier om ging kon ik
natuurlijk niet weten. Die
man moet haast wel een mise-
rabel leven hebben gehad,
dat hij dit een kick vond.

Nadat de politie ons heeft
ingelicht, hebben wij hem
met onmiddellijke ingang

van school gestuurd. Hij was
er helemaal kapot van.”

De 58-jarige ongetrouwde
verpleger Leonard Jack J. is
na een verhoor van enkele
dagen door Scotland Yard nu
weer gewoon thuis. Zijn pas-
poort is afgenomen tot hij
zich voor de Engelse recht-
bank zal moeten verantwoor-
den. De man woont om de
hoek van de school, maar
weigerde gisteren met onze
krant over deze delicate affai-
re te praten.

De Nederlandse politie
denkt de komende dagen op
een aantal plaatsen in ons
land arrestaties te zullen ver-
richten.

Utrechts Nieuwsblad

Utrechtse en Londense politie op het spoor van handel in kinderporno

(Van onze verslaggevers)

UTRECHT / LONDEN — De Nederlandse politie is in samenwer-
king met de Londense Scotland Yard een grootscheepse handel in
kinderporno op het spoor. Afgelopen vrijdag werden op verschil-
lende plaatsen in het Gooi huiszoeken gedaan, waarbij twee
arrestaties (in Utrecht en Huizen) zijn verricht.

Er zijn enkele honderden
videobanden en duizenden dia's
en foto's in beslag genomen. In
Engeland is eerder een 58-jarige
verpleger gearresteerd. De man
heeft bekend Engelse schoolkin-
deren in ons land te hebben mis-
bruikt voor pornofilms. Er wor-
den meer arrestaties verwacht.

De Utrechtse politie, die het
onderzoek coördineert en zich in
het belang van de zaak zeer te-
rughoudend opstelt, heeft dat
dit weekende meegedeeld.

Engelse zondagsbladen mel-
den dit weekende dat Britse
schoolkinderen tijdens reises

door ons land zijn gebruikt voor
kinderporno-films. Een foto-
graaf/videoman uit Huizen zou
de opnamen hebben gemaakt.
Vanuit ons land werden de op-
namen op grote schaal ver-
spreid.

De handel kwam in juni aan
het rollen toen op het Londense
vliegveld Heathrow de 58-jarige
ziekenbroeder Jack J. L. werd
aangehouden. In zijn bagage
had hij veel opnamen van naak-
te jonge kinderen.

OP PAGINA 3:
Verdachte porno was hulpvaar-
dig man.

Verdachte porno hulpvaardig man

(Vervolg van pagina 1)
UTRECHT — De politie heeft
vrijdag een inval gedaan bij de
uit het onderwijs gepensioneerd
Utrechter C.W. Dat blijkt een
hobby-fotograaf te zijn, die in
zijn flat aan de Tourmalijnlaan
een nogal teruggetrokken leven
leidde.

Hij is voorzitter van de coöpe-
ratieve flatvereniging, nadat hij
eerder ook de functie van pen-
ningmeester en secretaris be-
kleedde. De oudere medebewo-
ners willen geen kwaad woord
van hem horen, zo blijkt uit on-
derzoek door verslaggevers van
deze krant. Ze prijzen hem als
een hulpvaardige buurman, die
veel werk voor de medebewo-
ners verzette. Hij was altijd be-
reid om kleine klusjes op te
knappen. Hij was ook een man,
die er geen probleem mee had
een paar duizend gulden bij te
passen als er een tekort was op
de exploitatierekening van de
eigenaren-bewoners. Toch werd
hem gevraagd het penningmees-
terschap aan een ander over te
dragen, omdat er anders geen
controle mogelijk zou zijn. Daar
heeft W. toen mee ingestemd.

Het was volgens hen geen so-
ciaal man, die de tijd nam om
eens een avondje te buurten.
Zijn eigen flatwoning hield hij
afgeschermd. Wie hem wilde
spreken moest telefonisch een
afspraak maken. Bij de oudere
bewoners kwam de „aardige,
correcte man” man wel eens
langs om kleine ongemakken in
huis te verhelpen. Dan nam hij
echter niet de gelegenheid om
eens een kopje koffie te drinken
of te babbelen

Een jongere flatbewoner ver-
teelt eens, toen hij als nieuwe be-
woner aan de voorzitter gepre-
senteerd moest worden, binnen
te zijn geweest. Daardoor wist
deze bewoner dat de man een
donkere kamer had en een ka-
mer, waar hij een groot film-
scherm voor permanent gebruik
had gemonteerd. De jongere be-
woner vertelt ook, dat W. een
vervelende gewoonte had. Hij
noteerde alles van vooral de jon-
ge medebewoners: wie er met de
deuren sloeg, wie zijn telefoon te
lang liet overgaan, hoe laat de
mensen thuis kwamen en wie er
weg gingen. Tegenover hen had
hij gezegd, dat van zich zelf ook
een nare afwijking te vinden.

De burens weten ook te vertel-
len, dat hij minstens één keer
buitenlandse kinderen te loge-
ren heeft gehad voor enkele da-
gen. Volgens zijn zeggen, zouden
dat kinderen van „een Australi-
sche kennis” geweest zijn. Die
kinderen waren in ieder geval
niet begeleid door een vrouw.

W. woonde alleen in de flat. Hij
had geen auto, leefde sober,
kleepte zich zeer eenvoudig. Hij
werd wel met enige regelmaat
per auto afgehaald door een
vrouw van ongeveer veertig jaar.
W. was ook regelmatig voor korte
tijd weg.

De in verband met het kinder-
porno-schandaal gearresteerde
Britse ziekenbroeder L. werkte
op vier Londense scholen voor
jongens van 11 tot 18 jaar, waar-
onder de Cardinal Manning-
school. Op deze school introdu-
ceerde hij tenminste een keer de
Nederlandse fotograaf. Hij zou
video-opnames hebben gemaakt
van de jongens terwijl zij zich
omkleedden voor de gymnas-
tiekles. Nadat de ziekenbroeder
had bekend regelmatig met de
kinderen op schoolreis naar ons
land te zijn geweest, nam Scot-
land Yard contact op met de Ne-
derlandse politie. De Britten as-
sisteren de politie van Utrecht
en Huizen. Het onderzoek staat
onder leiding van de Utrechtse
officier van justitie mr. R. Ber-
ger.

De afgelopen jaren hebben de
Amerikaanse en Britse autori-
teiten regelmatig geklaagd over
de handel in kinderporno vanuit
ons land.

In beslag genomen kinderporno bedoeld voor beperkte kring

20/9
UN

(Van een onzer verslaggevers)
UTRECHT — Het dit week-einde in verband met het onderzoek naar een Engels-Nederlandse handel in kinderporno in beslag genomen beeldmateriaal, is bedoeld voor beperkte kring in binnen- en buitenland. Daar is het in het verleden verspreid.

Er lijkt dan ook geen sprake van een commerciële handel in kinderporno. Bovendien blijkt slechts een klein deel van de in beslag genomen videobanden, foto's en dia's van pornografische aard. Dit maakte de Utrechtse politie maandagmiddag bekend.

Afgelopen vrijdag en zaterdag werden op verschillende plaatsen in het Gooi huiszoekingen verricht. Daarbij werden de 53-jarige F.V. uit Huizen en de 67-jarige C.W. uit Utrecht aangehouden. Bij beiden werden naakt-opnamen van kinderen

gevonden. Volgens politie-woordvoerder W. Kloosterman zijn er nog tien anderen bij de zaak betrokken.

De politie ziet vooralsnog geen aanleiding een buurtonderzoek te beginnen „aangezien het ter beschikking staande materiaal voldoende aanknopingspunten biedt”.

In het merendeel van de foto's gaat het om jongens in de leeftijd van 10 tot 15 jaar, waarvan nog niet in alle gevallen de nationaliteit is vastgesteld. De jongens zijn „in het kader van een in normaal begonnen contact” overgehaald mee te werken aan kinderporno. Zij werden onder andere gefotografeerd bij het verkleeden voor de gymnastiekles.

Om de kans op vernietiging van materiaal te verkleinen?

sloot de politie afgelopen vrijdag tot de huiszoekingen.

De zaak kwam aan het rollen nadat de 58-jarige Londense ziekenbroeder Leonard in juni van dit jaar op het Londense vliegveld Heathrow werd gearresteerd met een grote collectie naaktfoto's van kinderen. Tegenover Scotland Yard bekende hij voor dit werk Londense schoolkinderen te hebben meegenomen op reis naar Holland.

Eind juli werd de Utrechtse politie ingeschakeld in verband met de rol van twee Nederlan-

ders in deze zaak. Op 12 september kwam een Engelse politie-man naar ons land met materiaal, waarmee in Utrecht en Huizen het vervolgonderzoek gestart zou kunnen worden.

Volgens de Utrechtse politie vereisen kinderporno-zaken een zorgvuldige voorbereiding. Dit verdraagt zich niet met vroegtijdige publicatie.

Volgens minister Korthals Altes (justitie) is deze affaire de eerste concrete aanwijzing dat er in Nederland kinderporno wordt geproduceerd. De bewindsman wil echter niet concluderen dat ons land het handelscentrum van kinderpornografie is, zoals in het buitenland wordt beweerd.

Verdachte uit Utrecht niet vervolgd voor plegen ontucht

22-9-UN

(Vervolg van pagina 1)

UTRECHT — De uit Utrecht afkomstige verdachte in de kinderpornozaak is gisteren op vrije voeten gesteld. Voor de zwaarste beschuldiging, namelijk het plegen van ontucht, was onvoldoende bewijs. Wel zal de man, C.W. (67), worden vervolgd voor de verspreiding van kinderporno.

De Wit over dit soort situaties: „Om bij onderzoeken beter uit de voeten te kunnen, zou het goed zijn wanneer de politie dit soort verdachten in voorlopige hechtenis mag nemen. Want dan kan zij ook huiszoeking doen en telefoons aftappen. Alleen zo is het eventuele commerciële karakter naar boven te halen bij bepaalde zaken”.

De Utrechtse politie onderschrijft dit pleidooi. Volgens voorlichter Van Londen is de strafbedreiging (drie maanden) bij verspreiding van kinderporno laag: „Daardoor zijn we beperkt in onze opsporingsmethodes, wat het weer moeilijker maakt een zaak te bewijzen; je komt bijna niet bij de man die achter de camera heeft gestaan. Terwijl zo iemand bij het plegen van of verleiden tot ontucht een maximum- straf van zes jaar staat te wachten”.

De Amsterdamse officier van justitie mr. L.A.J.M. de Wit vindt het hard nodig dat politie en justitie meer bevoegdheden krijgen om op deze wijze tegen handelaars en producenten van kinderporno op te treden. Nu hebben zij te weinig middelen voor een werkelijk daadkrachtige aanpak, vindt hij.

Voorarrest verdachten porno-affaire verlengd

21/9
UN

(Van een onzer verslaggevers)
UTRECHT — De bij de Engels-Nederlandse kinderpornozaak betrokken verdachten C.W. (67) uit Utrecht en F.V. (53) uit Huizen zijn vanmiddag bij de Utrechtse rechtbank voorgeleid voor verlenging van het voorarrest.

Volgens de Utrechtse persofficier mr. R. Behling is de zaak zo 'omvangrijk' dat gevangenhouding van het tweetal dringend is gewenst. W. en F. worden onder meer beschuldigd van het plegen van ontucht, uitlokking daarvan en koppelarij.

Afgelopen vrijdag en zaterdag werden bij huiszoekingen in het Gooi en in Utrecht grote hoeveelheden naakt-opnamen en opnamen met seksuele handelingen van kinderen gevonden. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om fo-

to's van jongens tussen de 10 en 15 jaar.

Mr. Behling wilde vanmorgen niet zeggen om hoeveel kinderen het gaat die door de verdachten zijn gebruikt voor de vervaardiging van pornografie. „De zaak is omvangrijk en het onderzoek verloopt moeizaam”, aldus de officier. Volgens Behling zal de afrondding van de zaak nog weken duren omdat de bewijslast hoofdzakelijk bij de slachtoffers moet worden gezocht. „En dat zijn kinderen waarbij je omzichtig te werk moet gaan. Je moet rekening houden met de trauma's die kunnen zijn veroorzaakt en je hebt te maken met de ouders. De verhoren gaan dan ook anders dan in andere zaken”.

De persofficier wilde niet ontkennen dat 'gedurende een lange tijd' de door de verdachten gemaakte kinderporno ook in de Verenigde Staten en Engeland

terecht is gekomen. Of het materiaal op commerciële basis aan Amerikaanse en Engelse afnemers is verkocht, blijft nog de vraag, aldus Behling. Duidelijk is wel dat er een circuit bestond waarbinnen de kinderporno werd gedistribueerd.

Volgens een bij deze krant bekende bron zou de Utrechtse politie met het observeren van de Utrechtse verdachte W. hebben geprobeerd een kinderpornonetwerk op te rollen. Maar een publicatie in een ochtendblad van afgelopen zaterdag dwong de politie tot arrestatie van de bij haar bekende verdachten over te gaan.

Persofficier mr. Behling sluit niet uit dat de uitkomst van de verhoren van de slachtoffers nog meer aanhoudingen zullen opleveren.

Politie wil meer vrijheid in speurtocht kinderporno

(Van een onzer verslaggevers)

UTRECHT — Opnieuw heeft de politie twee verdachten aangehouden in de zaak waarbij foto's en video's zijn gemaakt van kinderen die zich in opdracht van volwassenen uitkleeden of vieze spelletjes deden. Begin deze week kwam die kinderporno-zaak aan het licht na de arrestatie van een Engelsman en twee Nederlanders.

Een van die laatste twee, de Utrechtse oud-onderwijzer C.W. (67), is inmiddels vrijgelaten, omdat hij geen ontucht met kinderen heeft gepleegd; daarop staat een straf van ten hoogste zes jaar. Wel zal hij straks bij de rechter moeten komen voor het in huis hebben van en de handel in kinderporno.

De twee nieuwe verdachten zijn R.P. (38) uit Amsterdam en A.B. (43) uit Castricum. Bij hen in huis zijn foto's en videofilms met daarop naakte en seksuele spelletjes spelende kinderen gevonden. De Utrechtse officier van justitie (degene die verdachten bij de rechter aanvalt) mr. R.A.M. Behling spreekt van „harde porno”.

Een collega van Behling uit Amsterdam, mr. L.A.J.M. de Wit, vindt het jammer dat de politie mensen als de Utrechter C.W. vlug moet laten gaan. Het is volgens hem nodig dat de politie meer vrijheid van handelen krijgt bij het speuren naar verkopers van kinderporno. Als zij dit soort mensen langer vast mag houden, mag ze namelijk ook telefoons af luisteren en huiszoeking doen. Zolets mag niet wanneer het om een misdrijf gaat waar een lage straf op staat. „Dan is het misdrijf dus niet erg genoeg om zulke zware middelen te gebruiken”, is de redenering in de wet.

UN 24
Dwarsligger

Weer twee mannen in arrest voor kinderporno

(Van een onzer verslaggevers)

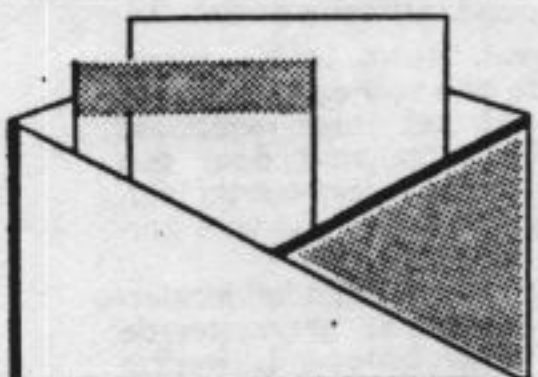
UTRECHT — Twee mannen zijn de afgelopen nacht in een woning in Amsterdam aangehouden op verdenking van het plegen van ontucht met minderjarige kinderen, koppelarij en handel in of het in voorraad hebben van kinderpornografie.

De aanhoudingen zijn verricht in het kader van de begin deze week aan het licht gekomen Londens/Utrechtse kinderpornozaak, zo laat de Utrechtse officier van justitie mr. R.A.M. Behling weten.

De verdachten zijn de 38-jarige Amsterdammer R.P. en de 43-jarige A.B. uit Castricum. In hun beide woningen is een hoeveelheid kinderpornografisch materiaal aangetroffen, bestaande uit foto's en videobanden.

De aanhoudingen zijn verricht op verzoek van de gemeentepolitie van Utrecht. Om drie uur vanmorgen vroeg deed de Amsterdamse politie een spoedhuiszoeking in de woning van R.P. In de loop van de woensdagavond was al huiszoeking gedaan bij A.B. thuis in Castricum.

OP PAGINA 3: Verdachte uit Utrecht niet vervolgd voor plegen ontucht

Lezerstribune

UN 28

Kinderporno

Uw dagelijkse prominente berichtgeving over de Londens-Utrechtse 'kinderporno'-zaak geeft mij aanleiding tot enkele opmerkingen. Ten eerste wekt deze zaak, maar vooral de publiciteit er omheen, herinneringen op aan al die andere zaken van de laatste anderhalf jaar waarbij 'kinderporno' in beslag werd ingenomen. Dat begon destijds met de kunstfoto's bij de Amsterdamse galerie Intermale.

Telkens bleek bij nadere bestudering dat het slechts ging om plaatsjes van blote of schaarse geklede kinderen of jongelui, uit de artistieke of naturalistische sfeer. Er staat toch echt in het betreffende wetsartikel „afbeelding van seksuele gedragingen” en de minister heeft in de kamerdebatten desgevraagd uitdrukkelijk verklaard dat wie blote

plaatjes daaronder vat met taalvervuiling bezig is. Maar, zoals Peter Hofstede onlangs nog in de Haagse Post uiteenzette, politie en justitie handelen onder druk van Amerikaanse en Britse beschuldigingen ter zake. Het gaat niet zozeer om vervolging en berechting als wel om publiciteit. Inmiddels bestaat het kinderporno-artikel drie jaar en is er nog niemand op veroordeeld of zelfs maar voor de rechter geweest. Onbegrijpelijk dat politiewoordvoerders en persofficiëren om hogere strafmaxima en ruimere opsporingsbevoegdheden vragen. De omvang van het maatschappelijk probleem kan het niet zijn, maar blijkbaar geeft de veronderstelde publieke antipathie aanleiding tot deze spierballentaal. Zelfs als het dikmaal om kinderporno in de zin van de wet gaat, moeten nog enkele vragen beantwoord worden.

Is het materiaal vervaardigd nadat de wet veranderde? Anders kan de maker er niet op vervolgd worden. Is het in handelsvoorraad aangetroffen? Het in bezit hebben is namelijk niet strafbaar, wel het ter verspreiding in voorraad hebben (en het tentoonstellen of verhandelen). Er zijn dus nogal wat twijfels rond de vervolgbaarheid van verdachten, nog afgezien van de vraag of zij commerciële bedoelingen hadden.

De Utrechtse verdachte is inmiddels vrijgelaten, meldt u.

Waarschijnlijk niet thuis, want dat hebt u met het achtergrondverhaal van maandag 19 september wel onmogelijk gemaakt. Eerlijk gezegd, vind ik een dergelijk artikel een nette krant als het UN onwaardig. De functie van duizendvoudige schandpaal — als bijkomende straf — moet u maar aan sensatiekranten overlaten.

Drs. G.T.A. Goslinga,
Utrecht.

NASCHRIFT REDACTIE: Wat uw laatste aline betreft: het is natuurlijk zo dat in de onmiddellijke omgeving van iemand die op verdenking van een misdrijf is aangehouden, dat toch niet verborgen kan blijven. Zeker niet indien het om iemand gaat het vele contacten in die omgeving. Vermelding van alle initialen zou allicht het gevaar met zich meebrengen dat anderen worden aangekeken op iets waaraan zij part noch deel hebben.

zaterdag 24 september 1988

De Telegraaf

Politie onderzoekt verband met grote kinderporno-zaak

UTRECHT, zaterdag
Afgelopen zondag werd Yvonne 15 jaar.

Van de Utrechtse rechercheur Bernard van der Hoeven, die bij de Zedenpolitie in die stad werkt, kreeg de jarige een mooie verjaardagskaart met een olifant erop. Binnenin had de rechercheur geschreven: „Een fijne verjaardag en ik hoop dat je in de rest van je leven wat gelukkiger zult worden.”

Politie van der Hoeven van de Utrechtse kinder- en zedenpolitie werkt in een team van 16 collega's aan de grote kinderporno-zaak, die De Telegraaf vorige week in de publiciteit bracht. Volgens een voorzichtige tussenstand zijn meer dan 100 Nederlandse, Engelse en mogelijk ook Amerikaanse kinderen tussen de 10 en 14 jaar misbruikt.

Yvonne heeft de Utrechtse zedenpolitie een schokkend verhaal verteld over de wereld van kinderporno en de mensen die er zich aan bezondigen. Een hel, waarin zij als 12-jarige haar eerste stap zette. Bij de buurman thuis, in aanwezigheid van haar vader en

stiefmoeder, dronken gevoerd met gekookte wijn waaraan kaneel en suiker waren toegevoegd, acht à negen wildvreemde mannen per avond, drie keer per week. Dat verhaal, te erg voor woorden, ligt nu vast in een vele pagina's tellend proces-verbaal.

De Utrechtse zedenpolitie onderzoekt thans of Yvonne's verhaal verband houdt met het ontdekte kinderporno-schandaal en de honderden videofilms en duizenden naaktfoto's van jonge kinderen die bij twaalf arrestaties in Groot-Brittannië en vier aanhoudingen in Nederland tot nu toe zijn aangetroffen. Tevens wordt onderzocht of Yvonne's levensverhaal, hoe zij op haar twaalfde jaar begon met tuppelen op Hoog Catharijne en een jaar later haar eerste bankoverval pleegde, een op zichzelf staand drama is.

Yvonne woont sinds enkele weken bij een pleeggezin, ergens in Noord-Holland en schreef het ongelooflijke verhaal over haar eerste tienerjaren zelf op.

kinderporno-zaak

Videocamera

„Dit soort bijeenkomsten werden soms drie keer per week georganiseerd. Het viel mij op, dat er op de tafel in de huiskamer altijd foto's stonden en een videocamera lagen. Het waren iedere keer weer andere mannen die op die orgieën kwamen, allemaal zo rond de veertig en ouder. Ik weet zeker dat zij geld moesten betalen, voor wat ze met mij deden. In die korte tijd dat ik weer thuis woonde, ben ik meegeweest om een bankoverval te plegen op een Rabobank in Utrecht. Samen met mijn vader en stiefmoeder en een paar anderen. Wij waren helemaal in het zwart gekleed en hadden zonnebrillen op. Met een alarmpistool moest ik de mensen in de bank onder schot houden, terwijl mijn stiefmoeder het geld incasseerde. Ik stond wel te trillen van de zenuwen hoor. Ik was nog maar een kind. Eén keer wilde ik aan een familielid alles vertellen wat er thuis was gebeurd. Om dat te voorkomen bedreigde mijn vader mij met een mes. Het familielid moest via een raam het huis uit vluchten.”

FRAGMENT WAARUIT HET 'VERBAND' OP TE MAKEN IS

KDP: POLITIE EN JUSTITIE WILLEN KINDERPORNO HARDER AANPAKKEN

van onze verslaggevers

UTRECHT/AMSTERDAM — 'Harde porno', noemt de Utrechtse officier van justitie mr R.A.M. Behling wat is aangetroffen na de arrestatie van de mannen in de Engels-Utrechtse kinderpornozaak. „Jongens tussen tien en vijftien jaar zijn in een sfeer gebracht waarbij ze zich ontuchtige handelingen als masturberen en afzuigen moesten laten welgevalen”.

Hoewel dit niet gepaard ging met fysiek geweld, kan er niet van 'vrijwilligheid' worden gesproken. Dat is volgens Behling eigenlijk nooit het geval. „De kinderen worden in een sfeer gebracht van leuke dingen:

snoep, uitstapjes, verhaaltjes voorlezen. Ook al denken ze het prettig te vinden — het zelf te willen — dan nóg is dat niet zo. Ze zijn er toe overgehaald, een willige prooi. Als ze instinctief niet meer willen, dan staat daar die volwassene, tegen wie ze hoe dan ook opkijken. Als die kinderen dan toch doorgaan, dan zie ik dat als gedwongen. Rechters gaan er terecht van uit dat er in zulke gevallen schade is. Want het is totaal anders dan het spelen van seksuele spelletjes vanwege het ontdekken; dat doen kinderen vrijwillig”.

Volgens Behling heeft 'het geknoei met kinderen' in deze zaak 'tot nu toe' geen commerciële achtergrond, maar vloeit het voort uit 'een bepaalde behoefte'. „Het lijkt meer een club van gelijkgezinden die onderling materiaal uitwisselen. Al kan uiteindelijk blijken dat wel

UN 24
degelijk een deel van het pornografisch materiaal in de handel is beland”.

De Utrechtse officier hoopt het hele circuit bloot te kunnen leggen. „Het verspreidingsgebied, de omvang, de vorm, de frequentie, het doel; ik wil er veel meer over weten”.

Het onderzoek in deze zaak kan nog maanden in beslag nemen. Jonge kinderen, slachtoffers, kunnen niet zo maar even worden gehoord. Dat moet omzichtig en met veel gevoel gebeuren. „Dat kan heel delicaat zijn, zeker als de ouders nog niet op de hoogte zijn”.

Het onderzoek in dergelijke zaken vergt óók veel tijd omdat je het rechercheurs niet kan aandoen uren zulke foto's en banden te moeten bekijken. „Ik zie ze liever helemaal niet, kan het niet goed hebben dat dit kinderen wordt aangedaan. Als ik aan kinderen denk, denk

ik aan buitenspielen, aan plezier”.

Hechtenis

„Om een goed inzicht te krijgen in de omvang van de totale markt van kinderporno is het nodig dat de wet aan politie en justitie meer vrijheid van handelen geeft”, vindt de Amsterdamse officier van justitie mr L.A.J.M. de Wit. „Alleen dan is de commerciële handel 'op de korrel' te nemen”. De Wit was voorzitter van de landelijke 'Werkgroep Kinderpornografie', die minister Korthals Altes in '86 adviseerde over de aanpak van ontucht met kinderen en het maken en verkopen van beelden daarvan. Behling en de Utrechtse politie delen deze mening.

De Wit: „Om bij onderzoeken beter uit de voeten te kunnen, zou het goed zijn wanneer de

politie verdachten van handel in kinderporno in voorlopige hechtenis mag nemen. Dan is het ook toegestaan telefoons af te tappen en huiszoeking te doen. Alleen zo is het eventuele commerciële karakter naar boven te halen”.

„Nu wordt gewerkt met het distributie-artikel 240b (Wetboek van Strafrecht), over het openlijk tentoonstellen, op voorraad hebben, verspreiden en in- of uitvoeren van kinderporno. Daar staat een straf op van maximaal drie maanden. Een rechter-commissaris zal dan geen toestemming geven voor huiszoeking. Die rede-neert: 'Zo belangrijk vindt de wetgever dit misdrijf niet, anders zou de strafmaat wel hoger zijn'. Voorlopige hechtenis, en daarmee huiszoeking, zijn pas toegestaan bij een mogelijke gevangenisstraf van minimaal vier jaar”.

„Dat is voor mij nieuw”, reageert het PvdA-Kamerlid Aad Kosto. „daar moeten we naar kijken. Want als de rechter-commissaris min of meer wordt gedwongen huiszoeking te laten vervallen, zal hij misschien een ander wapen in handen moeten krijgen. Ik wil dat eerst bestuderen”.

In het strenger straffen van verkopers en producenten ziet Kosto weinig hell. „Ik sta in 't algemeen gereserveerd tegenover een hogere strafmaat als drukmiddel”, zegt hij. „Want daarmee heb je nog geen dader te pakken”.

Het Kamerlid vindt dat Korthals Altes zich voldoende inspannt bij de bestrijding van kinderporno. „Hij heeft de zaak steeds erg serieus genomen. Vergeet niet dat op zijn initiatief kinderporno als strafbaar feit bleef bestaan toen de pornowetgeving werd geliberali-

seerd. Hij is persoonlijk naar Oude Pekela gegaan. Dat er ondanks alle naspeuringen niks is gevonden, mag hem niet worden verweten”.

Kosto begrijpt waar het beeld van een 'afwerende minister' vandaan komt. „In de Verenigde Staten is met — laat ik zeggen — grote bewegingheid over kinderporno gesproken. Nederland werd ervan beschuldigd één van de belangrijke producenten te zijn. Dat is absoluut niet waar. Er is wel doorvoer van dat spul geweest, maar het werd hier niet op grote schaal gemaakt. Ik vind het terecht dat de minister zich heeft verweerd tegen dergelijke pertinente aantijgingen.

Op de vraag of het verschijnsel kinderporno buiten verhouding veel aandacht krijgt, zegt hij: „Na de eerste berichten over de kwestie in Utrecht, leek er ontzettend veel aan de hand te zijn. Later constateer je dat de zaak toch kleiner van omvang is. De emoties laaien snel hoog op. Het is onze taak om in Den Haag de zaak binnen proporties te houden”.

De wet biedt de mogelijkheid het misdrijf kinderporno aan te wijzen als een misdrijf waarvoorlopige hechtenis toch is toegestaan, los van de strafmaat. Mr de Wit zou graag zien dat die mogelijkheid wordt benut in geval van verkoop van kinderporno en verspreiding van lijsten waarop distributeurs hun 'koopwaar' aanbieden. „Nu kan de politie alleen naar een verdachte gaan, vragen of ze even mag kijken. De handelaar zegt 'ja' en de politie vindt niks. Want de waar ligt niet in de winkel, die bewaart hij ergens anders. Bij voorlopige hechtenis kan de politie zo'n

VERVOLG 24 UN

man meenemen en een paar dagen vastzetten. De mogelijkheid is groot dat er dan veel meer uit zo'n man komt. Het is goed verdedigbaar dat er extra juridisch instrumentarium komt".

De officier vindt het niet nodig de strafmaat voor distributie te verhogen tot vier jaar, hoewel een hogere straf volgens hem 'wel zou moeten'. Overigens, artikel 247 kan worden toegepast bij het plegen van ontucht met kinderen, bij het verleiden van kinderen tot ontucht met derden en volgens de officier 'dus ook bij het maken van foto's of films van kinderen die tot ontucht worden verleid'. De maximale celstraf hierop is zes jaar. Verkoopt iemand zijn materiaal dan ook nog eens, dan wordt de hoogst mogelijke straf zes jaar en drie maanden.

Meer bewegingsvrijheid voor politie en justitie betekent volgens De Wit dat het inzicht in produktie en verspreiding van kinderporno 'zo volledig moge-

lijk wordt'. "Wij weten dat je met een kinderporno-film terugkomt als je de Wallen opgaat met tienduizend gulden op zak. Dat zal in in Utrecht of Den Haag, in Parijs, Keulen en Londen ook zo zijn. Maar als de politie op die manier de Wallen opgaat, maakt ze zich schuldig aan uitlokking". De bewijsvoering is, met andere woorden, in de huidige situatie flink lastig voor de officier.

Over de omvang van produktie en distributie van kinderporno praat De Wit uiterst voorzichtig. "Er is nog steeds geen georganiseerde produktie", is zijn stellige overtuiging. "Wel produktie van 'liefhebbers' die wat zij met kinderen doen vereeuwigen 'om nog eens na te genieten'".

De Wit verwijst naar 1984, toen bij een grootscheepse politie-actie duizend kilo van dergelijk materiaal boven tafel kwam. "Kinderen die ook al op materiaal uit 1977 te zien waren. Er schijnt dus niet zo veel nieuws bij te komen", aldus De Wit.

Desondanks zijn er flink wat kinderporno-zaken geweest. Kort na de vondst in Amsterdam onderschepte de Amerikaanse douane uit Nederland afkomstig materiaal. En in september '85 werden bij een man in Bergen (N.-H.) honderdvijftig videobanden met kinderporno aangetroffen. Zomer '87 kwam de zaak Oude Pekela aan het licht. Volgens een ingewijde zijn nu nog altijd OP'tjes (twintig minuten durende filmpjes van in dat dorp gemaakte opnamen) te koop zijn in 'speciaalzakken'.

In '88 volgden de zaken elkaar in rap tempo op: in februari was een Delftenaar hoofdverdachte. Unicef-medewerkers zouden betrokken zijn. In dezelfde maand werd een oud-politieman uit Wijk bij Duurstede aangehouden. Hij had een complete filmstudio in huis. Enkele weken later werden in een flat in de Bijlmer foto's met daarop meisjes in bevallige houdingen met nauwelijks kleding aan gevonden. Recent is de zaak Utrecht/Londen.

Het verkopen van materiaal waarop kinderen staan afgebeeld die jonger zijn dan zestien jaar is twee jaar terug strafbaar gesteld. "De leading-pornohandelaren zelden dat het om een klein deel van hun handel ging en dat ze daarom geen moeite hadden met het verbod", zegt De Wit. Hij is er zeker van dat de verspreiding van kinderporno blijft bestaan. "Er zijn nu eenmaal mensen die daaraan behoefte hebben".

Bijdragen van Jos van der Meer, Louis Engelman en Pieter van de Vliet

Kinderen met blauwe ogen en blond haar zijn duur

door patricia van der zalm

ten in de jaren zeventig 'furore'. In Nederland zien we sinds enkele maanden advertenties voor 06-lijnen met de namen *Lolita*, *Tieners of Debbie 14?*. Seksuoloog deinzien er niet voor terug zich in Thailand te vermaken met één of meer meisjes van nog geen vijftien jaar. In populairere Amerikaanse tijdschriften kun je een paginagrote foto tegenkomen van een kind van een jaar of acht dat als Marilyn Monroe is opgemaakt en een teddybeer vasthoudt. Het bijschrift belooft dat Baby Soft Cosmetics je die 'onweerstaanbare babygeur' geeft waarmee je toch volwassen genoeg bent om sexy te zijn.

mannen hun seksuele voorrechten af te nemen, weerspiegelen onze verboden de ziele verwarring als alle wetten en visies die voortvloeden uit een dubbele moraal".

Kinderporno heeft weinig met sex en alles met geweld en mishandeling te maken. Met misdaad dus. Dat vindt ook de Nederlandse seksuologe Gerda van Dijk. "De eigen seksualiteit van kinderen is hun recht", schreef ze vorig jaar in *Vrij Nederland*. "Alleen zij kunnen daar vorm aan geven, niet de behoefte aan seks van volwassenen staat daarbinnen centraal. Wanneer kinderen in kinderporno hiervoor misbruikt worden, is er geen twijfel aan de schadelijkheid".

verspreiding van pornografisch materiaal op de manier als in de affaire die afgelopen week aan het licht kwam. "In zo'n geval heeft een kind absoluut geen zicht op de consequenties en is ook niet in staat om daar zijn toestemming aan te geven. En alles wat met misbruik van gezag of met geweld wordt gedaan, is uit den boze."

Brongersma wil seksuele contacten tussen jongeren en ouderen niet uitsluiten. Maar: "Hoe jonger het kind, hoe groter de verantwoordelijkheid van de oudere. Totaal respect voor de 'zwakkere' partij is nodig".

Feministische visies

De Amerikaanse publiciste Florence Rush doet in het boek 'Heksenacht, feministische visies op pornografie', een poging die voorkeur te verklaren. "Tot voor kort", schrijft ze, "waren kinderen het bezit van de vader en konden zij door hun meesters wettig worden uitgeleend, verkocht of zelfs gedood. En aangezien minderjarige ook seksueel het bezit van de vader waren, was sex tussen mannelijke volwassenen en kinderen gesanctioneerd of op zijn minst getolereerd binnen onze instituten als het huwelijk, het concubinaat, de slavernij, de prostitutie en de pornografie. Vandaag de dag verwachten we dat de volwassenen de jongeren behoeden voor seksuele uitbuiting, maar omdat we verzuimd hebben tegelijkertijd

Moelijke jeugd

"We stromen weer over van begrip", zegt publiciste/seksuologe Ariane Amsberg, "maar we moeten kijken naar wie kinderporno maakt en wie het koopt. De makers zijn absoluut gewetenloos en de afnemers zijn meedelictig. Ze hebben een totaal gebrek aan respect voor kinderen. Hun drijfveren zijn slechts geld en lust. Goed, we kunnen weer erg begripvol zijn, zoals altijd in Nederland. Moelijk een besmettelijke ziekte kan het verschijnsel kinderporno zich enten op de volgende generatie. En zo krijg je dus een besmettelijke gekte".

Dr. E. Brongersma van de naar hem genoemde Dr. Eduard Brongersma Stichting houdt zich bezig met onderzoek naar jeugdseksualiteit en pedofiele. Vorig jaar schreef de gepensioneerde jurist het boek 'Jongensleide' waarin hij een lans breekt voor de mogelijkheid van seksuele relaties tussen jongeren en ouderen. Omstreeden, in sommige kringen. Wat vindt hij van de onvermijdelijke link tussen de kinderpornomarkt en pedofilie? "Dit soort publiciteit, hoe terecht ook, maakt het praten over pedofilie er niet makkelijker op". Hij kant zich, wil hij duidelijk gezegd hebben, tegen

Prii, jong, onervaren, ongelijkwaardig; de volwassene heeft macht over het kind. Waarom floreert het fenomeen kinderporno? Amsberg: "De kick ligt denk ik in iets anders dan in sex. Het maken en het kicken op kinderporno geeft het gevoel: we zijn met iets strafbaars bezig, iets gevaarlijks. Sommigen hebben steeds nieuwe kicks nodig omdat al het voorgaande niet bevredigt. Kinderporno komt voor een deel voort uit die onvrede met normale seksuele relaties. Bij kinderporno wordt gedacht: hé, dat heb ik nog niet geprobeerd. Maar hoe

meer je tolereert, hoe erger 't wordt. In de film Salo van Pasolini worden jonges seksueel gemarteld. Dat heet sex maar het zijn nazimethoden: met een weerloos slachtoffer doen wat je wilt".

Seksuele geweldsdelicten worden grotendeels door mannen begaan, maar er zijn ook vrouwen die zich er schuldig aan maken. "Wat zijn dat voor wezens dat ze daar zin in hebben?", vraagt Amsberg zich af. "Die zoeken niet naar goede, ervaren partners omdat ze moeilijk tegen gelijkwaardigheid kunnen. Nee, hoe minder de partner weet, hoe beter. Van een kind van drie kun je je voorstellen dat het z'n piemel voor de grap in de sulkerpot stopt. De volwassene die dergelijke spelletjes doet om zich vervolgens door een klein kind te laten aflikken is toch in het kind-stadium blijven steken? Stel je zo'n kind voor: het is bang, het wordt gedwongen, het kind kan walging en pijn voelen. Wat is daar in godsnaam voor leuks aan?"

"Gek, mannen worden gelukkig steeds schattiger met hun kinderen, vaders symboliseren verzorging, geborgenheid. Maar niet te ontkennen valt dat vrouwen en kinderen voor een aantal van hen ook op hun hoede moeten zijn. Soms lijken ze op de mannetjeskrook die zijn eigen jongen opvreet".

Amsberg signaleert nog een tegenstrijdigheid. "Kinderen van minder dan twee pond houden we in leven, want oh, wat hebben we een respect voor het leven. Aan de andere kant blijkt uit kinderporno een totaal gebrek aan respect. Dan wordt een kind gebruikt voor de kick van een stellinggeflipten. Alleen al om de slachtoffers een soort voldoening te geven, ben je verplicht streng te straffen. De Talmud zegt het raak. *Vriendelijkheid voor de schuldigen betekent wredeheid voor de onschuldigen*".

we verzuimd hebben tegelijkertijd

ik nog niet geprobeerd. Maar hoe

CRIES voor *Gar. v. Antw.* het Brusselse Hof van Beroep

De twaalfde kamer van het hof van beroep van Brussel heeft woensdag, onder het voorzitterschap van Mw. Closset-Coppin een eerste zitting gewijd aan het dossier C.R.I.E.S. "Centre de Recherche et d'Information sur l'Enfance et la Sexualité" dat door de rechtbank van eerste instantie van Brussel een dekmantel genoemd werd voor een circuit van kinderprostitutie.

De 55ste kamer van de correctionele rechtbank van Brussel heeft op 7 maart jongstleden een aantal mensen die bij deze zaak betrokken waren veroordeeld tot zware gevangenisstraffen. Het dossier wordt nu in beroep behandeld, enerzijds omdat een aantal van de veroordeelden tegen de uitspraak van de correctionele rechtbank beroep hebben

aangetekend, anderzijds omdat het parket in beroep is gegaan.

In totaal staan elf personen terecht, onder wie de 63-jarige gewezen directeur van het Belgische UNICEF-comité, J. V., en diens medewerker M.F. die in de kelders van het Unicef-gebouw pornografische foto's nam van kinderen. Een aantal van de beschuldigen verschijnen onder arrest, aangezien zij door de rechtbank van eerste instantie veroordeeld werden tot straffen die varieerden van 5 tot 9 jaar effectieve opsluiting.

De zitting van woensdag was gewijd aan de uiteenzetting van de feiten door voorzitter Mw. Closset-Coppin. Verwacht wordt dat de hele behandeling ongeveer vijf zittingen in beslag zal nemen.

~~×~~ Pedofielenproces gestart in hof van beroep

BRUSSEL (Belga) - Gisteren werd het beroep ingeleid tegen elf verdachten in de zogenaamde Cries-zaak. De elf werden in eerste aanleg veroordeeld voor hun aandeel in een ophefmakende pedofiliezaak, het zogenaamde Cries-dossier.

De twaalfde kamer van het hof van beroep in Brussel heeft, onder voorzitterschap van mevrouw Closset-Coppin een eerste zitting gewijd aan het dossier rond het 'Centre de Recherche et d'Information sur l'Enfance et la Sexualité' (Cries). Dat centrum werd op 7 maart door de correctionele rechtbank een mantelorganisatie voor een kinderprostitutie genoemd. Kinderprostitutie. De rechtbank sprak toen zware straffen uit. Een aantal verdachten gingen in beroep, maar ook het openbaar ministerie tekende beroep aan.

In totaal staan elf personen terecht, onder wie de 63-jarige gewezen directeur van de Belgische UNICEF-afdeling, Joseph Verbeeck, en een vroegere werknemer van Unicef Michel Félu, die in de kelders van het Unicef-gebouw pornografische fotos nam van kinderen. Een aantal van de beschuldigen verschijnen onder arrest, aangezien zij inmiddels straffen uitzitten van 5 tot 9 jaar effectieve opsluiting. De zitting gisteren was volledige gewijd aan een uiteenzetting van de feiten.

"DE MORGEN" - 15 SEPTEMBER '88

Verdediging vraagt vrijspraak moeder misbruikt zoontje

Voor de 8ste kamer van het Hof van Beroep te Brussel werd woensdag gepleit voor verscheidene verdachten in het CRIES-proces, de zaak van pedofilie waarbij Unicef in opspraak kwam.

Het meest aangrijpende pleidooi was dat van mr. Anne Krywin. Zij verdedigde de moeder van Robbie, het jongetje dat krankzinnig werd nadat het jarenlang was misbruikt door Michel Félu en andere pedofielen.

De vrouw werd in eerste aanleg vrijgesproken op grond van het feit dat zij op het ogenblik, dat zij haar zoontje aan Félu overleverde, zwaar psychisch gestoord was en de draagwijdte niet beseftte van wat zij deed. Advocaat-generaal Vauthier vroeg het hof haar nu tot een lichte straf te veroordelen.

Mr. Krywin drong echter op een bevestiging van de vrijspraak aan. «Uit verscheidene psychiatrische rapporten blijkt dat deze vrouw debiel is», vertelde zij.

«Zij verloor haar moeder op zeer jonge leeftijd, werd kort nadien aan de hoede van haar vader onttrokken en bracht het grootste gedeelte van haar leven door in kindertehuizen en psychiatrische inrichtingen, die zij pas op 35-jarige leeftijd verliet om te trouwen. Zij beseftte niet wat zij deed toen zij haar zoontje door Félu liet misbruiken. Deze vrouw begrijpt niets. Zij kan zelfs met moeite spreken».

Toen voorzitter mevr. Closset-Coppin van het hof van Beroep aan mr. Krywin vroeg of haar cliënte eventueel akkoord zou gaan met een opschorting van de uitspraak, wat betekent dat zij geen straf krijgt indien zij de eerstkomende tijd niet voor andere feiten wordt veroordeeld, antwoordde mr. Krywin rustig: «Als ik haar dat moet uitleggen, ben ik over vijf dagen nog niet klaar».

Het CRIES-proces wordt vandaag donderdag voortgezet.

F.B.

«HET LAATSTE NIEUWS» (liberaal) - 22/9/88.

• 17 SEPTEMBER 1988. - «HET LAATSTE NIEUWS» [BRUSSEL] (liberaal)

«Jullie hebben Robbie en de anderen afgeslacht»

Openbaar ministerie eist zeer strenge straffen in CRIES-proces

«Philippe Carpentier, Christian Jacque, Michel Félu en Michel Decré, jullie hebben een monsterachtige ravage aangericht. Jullie hebben kinderen tussen zeven en twaalf jaar kapotgemaakt. Jullie hebben ze afgeslacht. Robbie was zeven jaar toen jullie zich één voor één op hem botvierden alsof hij een ding was, een automaat. Robbie is nu dertien. Onlangs wilden wij hem ondervragen maar dat bleek niet mogelijk. Hij sprak wartaal. Door jullie toedoen heeft Robbie zijn verstand verloren.» Dit zei advocaat-generaal Vauthier vrijdag in zijn bijzonder streng requisitoir voor de 8ste kamer van het hof van beroep te Brussel, waar tien verdachten voor de tweede keer terechtstaan in verband met de pijnlijke CRIES-affaire. De openbare aanklager eiste tegen bijna alle betichten strengere straffen dan ze in eerste aanleg had gekregen.

«Bendelid» Verbeeck

Advocaat-generaal Vauthier toonde zich genadeloos tegenover Jozef Verbeeck (63), de gewezen directeur van Unicef-België, die een hand boven het hoofd had gehouden van de pedofiel Michel Félu terwijl hij zeer goed wist dat deze kinderen misbruikte in de kelders van het Unicefgebouw te Brussel. De openbare aanklager meende dat Verbeeck een enorme verantwoordelijkheid droeg in wat er met de slachtoffertjes van Félu was gebeurd. Hij verweet hem

zijn kop in 't zand te hebben gestoken, de situatie te hebben laten verrotten en lid te zijn geweest van een misdadigersbende. Volgens de advocaat-generaal verdiende Verbeeck een veel zwaardere straf dan de twee jaar met uitstel, waartoe hij begin dit jaar door de correctionele rechtbank werd veroordeeld.

Meester Eric Vergauwen, de advocaat van Unicef, was tevoren al in een schitterend pleidooi fel van leer getrokken tegen Verbeeck. Hij verklaarde dat men op de hoofdzetel van het VN-Kin-

derfonds te New York zelfs overweegt Unicef-België op te doeken indien Verbeeck en Félu te licht worden gestraft.

«Bent u niet goed snik?»

Het requisitoir van advocaat-generaal Vauthier klonk ook vernietigend voor Philippe Carpentier. Hij was de oprichter en leider van het CRIES (Centre de recherches et d'informations sur l'enfance et la sexualité), de Brusselse organisatie die de dekmantel vormde voor een interna-

tionaal net van kinderporno. Carpentier werd door de correctionele rechtbank tot 9 jaar cel veroordeeld. Dat was een veel te lichte straf, meende de advocaat-generaal.

Christian Jacque (64), de rechterhand van Carpentier en een gevaarlijke recidivist, kreeg in eerste aanleg 6 jaar cel. Uitsluitend op grond van de gevorderde leeftijd van Jacque nam de advocaat-generaal genoegen met die straf. Welke straf Unicef-klusjesman Michel Félu moest krijgen (8 jaar in eerste aanleg), liet de openbare aanklager aan de wijsheid van de rechtbank over. Daarentegen vond hij dat Michel Decré, een andere naaste medewerker van Carpentier, er met 5 jaar gevangenisstraf veel te goedkoop was afgekomen.

Streng was de openbare aanklager ook voor de Antwerpse postbode, die zijn zoontje Robbie en dochtertje Irina jarenlang tegen betaling aan Félu had uitgele-

verd. Hoewel de man volgens de psychiaters aan de rand van de debiliteit staat, vond de h. Vauthier dat hij in eerste aanleg zijn verdiende loon (7 jaar) had gekregen. Veel milder was hij voor de echtgenote van de postbode, die in eerste aanleg op grond van haar gestoorde persoonlijkheid werd vrijgesproken. De advocaat-generaal achtte die vrijspraak weliswaar niet gegrond maar vond dat de vrouw ook geen zware straf verdiende.

Aan een andere moeder, die vrijgesproken was nadat zij haar dochtertje had laten poseren voor fotograaf Olivier Ralet, vroeg de openbare aanklager «of zij niet goed snik was». Hij vroeg het hof de vrijspraak van deze vrouw ongedaan te maken. Wat Ralet zelf betrof, eiste de h. Vauthier een veel zwaardere straf dan 1 jaar met uitstel.

Volgende week woensdag wordt dit proces voortgezet.

F.

21 sept *Woensdag*
**Mildere straf
 voor incest**

ARNHEM (ANP) — Twee van incest verdachte mannen hebben een mildere straf opgelegd gekregen dan bij de rechtbank in Arnhem was geëist.

H. van de V. uit Scherpenzeel, een oom van het slachtoffer dat van haar vroege jeugd af voortdurend seksueel misbruikt is, kreeg een gevangenisstraf van twaalf maanden, waarvan zeven voorwaardelijk. Hij is wegens geestelijke zwakte onder toezicht van de reclassering gesteld. C. van S., een buurman van het slachtoffer, kreeg drie jaar. Tegen beiden was zes jaar geëist.

De buurman, die steeds ontkend heeft de nu 22-jarige vrouw misbruikt te hebben, werd tijdens de rechtszaak door de moeder en het zusje van het slachtoffer afgeschilderd als een 'engerd'. Het zusje beweerde ook door de man te zijn misbruikt.

De twee broers van het slachtoffer, aan wie de meeste feiten ten laste zijn gelegd, moeten op 26 oktober voor de rechtbank verschijnen.

Tub 19
**Verdacht van
 ontucht met
 tien meisjes**

ENSCHEDÉ — De 56-jarige H. uit Hengelo wordt er van verdacht minstens drie jaar achtereenvolgend ontucht te hebben gepleegd met meisjes in de leeftijd van zeven tot veertien jaar. Er zijn drie aangiften binnen van meisjes van zeven, elf en twaalf jaar. Met de oudste kwam het tot gemeenschap. De man is vorige week in zijn woning aangehouden en is in bewaring gesteld.

Volgens de Enschedese politie, die het onderzoek doet in samenwerking met de politie Oldenzaal, zijn minstens tien meisjes het slachtoffer geworden van de praktijken van H. De man heeft een stacaravan op een camping en stond bekend als een echte kindervriend. Verscheidene kinderen van campinggasten kwamen regelmatig bij hem in de caravan.

Voor zover tot nu toe bekend misbruikte hij de kinderen in de zomervakanties van dit jaar, vorig jaar en 1986. Hij verbleef vaak alleen op camping waar hij een seizoenplaats had. De delicten werden in zijn caravan gepleegd.

De zaak kwam aan het rollen toen het twaalfjarige meisje uit Enschede over haar relatie tot de man op school vertelde aan een leerkracht. Deze nam contact op met de ouders.

Het onderzoek is nog in volle gang, omdat de politie nog niet de identiteit van alle slachtoffers kent. Ze zijn afkomstig uit alle delen van het land en moeten nog worden gehoord.

Kinderen onder bedreiging tot ontucht gedwongen

EINDHOVEN (ANP) — De politie heeft een 39-jarige Eindhovenaar aangehouden, die wordt verdacht van het plegen van ontucht met meerdere kinderen. In een aantal gevallen zou hij de kinderen hebben bedreigd met een zwaard. Een woordvoerder van de Eindhovense politie heeft dit donderdag meegedeeld.

De man lokte zowel jongens als meisjes uit de buurt zijn woning binnen, onder andere door ze uit te nodigen voor een kaartspelletje. Vervolgens pleegde hij ontucht met hen. De slachtoffertjes variëren in leeftijd van tien tot zestien jaar. Bij de politie waren donderdag twee aangiftes binnengekomen. Uit het onderzoek is echter gebleken dat het om veel meer gevallen gaat, aldus de woordvoerder van de politie.

Sex met kleine kinderen bestraft met zes jaar

ZWOLLE (ANP) — De rechtbank in Zwolle heeft donderdag de 31-jarige C. B. uit Almere wegens seksuele gemeenschap met zeer kleine kinderen veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaar. Dat is twee jaar meer dan officier van justitie mr D. Veurink had geëist.

B. heeft vanaf 1986 seksuele gemeenschap gehad met kinderen in de leeftijd van negen maanden tot zes jaar. Hij werd in maart van dit jaar aangehouden toen bleek dat een baby van negen maanden en haar zusje van tweeëneen-half jaar waren misbruikt. De kinderen waren door de moeder ter verzorging in het gezin van B. ondergebracht. In eerste instantie bekende B. ontucht met zestien kinderen; later ontkende hij alle feiten.

De rechtbank heeft bij het bepalen van de hoogte van de straf rekening gehouden met de omstandigheid dat het in deze zaak zeer jonge kinderen betreft die aan B.'s zorg waren toevertrouwd en dat hij zich niet heeft bekommerd om de duidelijk afwerende, kennelijk uit pijn voortvloeiende houding van de slachtoffers. Volgens de rechtbank heeft B. de psychische schade en het mogelijk blijvende lichamelijke letsel voor meisjes van zo'n jonge leeftijd op de koop toe genomen.

Tub 6
**Enschedeër
 de cel in
 voor incest
 met peuter**

ENSCHEDÉ — De rechtbank in Almelo veroordeelde vanmorgen een 31-jarige man uit Enschede, wegens incest met zijn dochtertje van toen nog geen twee jaar, tot twee maanden. Vorige week werd 60 dagen waarvan 50 voorwaardelijk geëist.

Hoewel de man de feiten hardnekkig ontkende, achtte de rechtbank de ontucht bewezen ook al zijn de bijzonderheden daarvan niet vast komen te staan. Wel was de rechtbank van oordeel dat het kind ernstige psychische schade is toegebracht.

Om in deze zaak achter de feiten te komen, is met het kind een poppenspel gespeeld door een orthopedagoge. De officier van justitie liet de uitkomsten daarvan vorige week meewegen bij de bewijsvoering. De rechtbank ging in haar vonnis echter niet in op de resultaten van deze onderzoeksmethode.

Verdachte seksueel misbruik na vrijlating weer opgepakt

EINDHOVEN (ANP) — De politie heeft in de nacht van donderdag op vrijdag een veertigjarige man uit Eindhoven opnieuw aangehouden nadat zijn voorlopige hechtenis eerder deze week door de rechtbank in Den Bosch was geschorst. Hij zou een meisje dat hij eerder seksueel zou hebben misbruikt, opnieuw hebben bedreigd. Een woordvoerder van de politie heeft dit vrijdag meegedeeld.

De man zat in voorarrest omdat hij ervan werd verdacht een tiental jongens en meisjes in de leeftijd van elf tot vijftien jaar seksueel te hebben misbruikt. Sommige slachtoffers zou hij hebben bedreigd met een zwaard. De man heeft geen bekentenis afgelegd. Waarom de rechtbank zijn voorarrest heeft opgeheven, is niet bekend. De officier van justitie heeft hoger beroep aangetekend.

Aan de vrijlating waren door de rechtbank twee voorwaarden verbonden. De man mocht in zijn woning geen kinderen jonger dan zestien jaar ontvangen en hij mocht zijn slachtoffers niet lastig vallen.

lezers schrijven Tub 13
**Waarom maar
 drie maanden
 de cel in ?**

Met verbijstering las ik in de krant van 6 september dat de rechtbank een "vader" veroordeelde tot drie maanden cel wegens ontucht met zijn tweejarige dochtertje. „Al zijn de bijzonderheden hiervan niet vast komen te staan, (toch) is de rechtbank van oordeel dat het kind ernstige psychische schade is toegebracht”, zo luidt het bericht.

Hoe is het in vredesnaam mogelijk dat zo'n man slechts drie maanden cel krijgt. Is het kind in Nederland soms vogelvrij verklaard? Zelfs de uitkomsten van een onderzoek via een zogenaamd poppenspel van een orthopedagoge zijn door de rechtbank genegeerd.

Wanneer een bekende Nederlander wordt ontvoerd, staat half Nederland op z'n achterste benen en worden er zware straffen toegekend. Blijkbaar is het niet zo'n erge misdaad in Nederland om kinderen te verkrachten, gezien de straffen die de rechters toekennen. Wanneer iemand een paar inbraakjes pleegt, krijgt deze persoon nog meer straf.

Het is de verantwoording van ons allemaal de kinderen zo goed mogelijk te beschermen. Voor dit kind is het al te laat, maar hoeveel slachtoffers moet zo'n man nog maken voordat de rechtbank de afschuwelijke feiten onder ogen ziet en écht recht gaat spreken?

HENGELO
 Y. van der Kragt-Helms

Ontucht

De politie van Coevorden heeft een 45-jarige man uit die plaats aangehouden op verdenking van het plegen van ontucht met meisjes van tien, elf en twaalf jaar. Hij zou dit gedurende een aantal jaren hebben gedaan. Volgens officier van Justitie mr. A. L. Poerink speelden de zaken zich af bij de verdachte thuis of in de omgeving van diens woning.

Onderzoek afgerond in ontuchtzaak Coevorden

Van een onzer verslaggevers
 COEVORDEN — De Rijkspolitie van Coevorden heeft het onderzoek tegen de van ontucht verdachte Coevordenaar A. V. (45) afgerond. Officier van Justitie mr. A. L. Poerink houdt wat het aantal gevallen van ontucht met meisjes van tien tot twaalf jaar betreft een slag om de arm. "Tussen vijf en tien gevallen," zegt hij.

De feiten hebben plaatsgevonden over een periode van een aantal jaren. De Coevordenaar blijft nog in voorlopige hechtenis en wordt psychiatrisch onderzocht. Bij huiszoeking is een grote hoeveelheid fotografisch materiaal in beslag genomen en daarna door het onderzoeksteam bestudeerd. "Daar was echter geen pornografisch materiaal bij, zodat hij alles terug krijgt," aldus mr. Poerink.

Utrechter bekend verkrachting van vijfjarig meisje

(Van een onzer verslaggevers)
 UTRECHT — De twintigjarige Y. M. uit Utrecht heeft zaterdagmorgen de verkrachting van een vijfjarig meisje uit de Bataviastraat (Jaffa) bekend. Hij had het kind vrijdagavond, na het seksueel te hebben misbruikt, gewurgd en voor dood in het Majellapark achtergelaten.

Het slachtoffertje heeft enige tijd bewusteloos in het struikgewas gelegen. Nadat ze was bijgekomen, kon ze echter op eigen kracht naar huis lopen. In het Academisch Ziekenhuis moest ze een paar operaties ondergaan voor het stoppen van inwendige bloedingen.

Aanvankelijk leek het door andere kinderen opgegeven signalement naar de achttienjarige E. M. te wijzen. De politie lichtte hem van zijn bed, maar het bleek dat hij een sluitend alibi had. Omdat de broer van E. zich vreemd gedroeg, nam de politie ook hem mee naar het bureau. Opvallend was dat Y. gekleed in bed lag.

In de loop van de nacht bekende de verdachte. Hij was vrijdag na zijn werk wat gaan drinken. Ook thuis had hij zich aan cognac te goed gedaan. Daarna hadden buiten spelende kinderen zijn aandacht getrokken. Y. speelde even verstoppertje met de kinderen en lokte het vijfjarige meisje mee naar het Majellapark. Daar vergreep hij zich aan haar.

Nog dezelfde nacht heeft de politie het park afgezet voor sporenonderzoek. Een speurhond heeft de plaats van het misdrijf kunnen bepalen. De verdachte is ingesloten.

N/A 23-9-88

5
 2
 1
 "Het is niet wie broer..."

32 Zutph. Dagblad 17-9-82

Verdachte kinderverkrachting vrijgelaten

Ouders van slachtoffers bang voor confrontatie

(Door Bas Spithout)

20 17

WARNSVELD - Grote beroering is in twee Warnsveldse gezinnen ontstaan na een brief die officier van justitie, mevrouw mr M.H. de Weert, deze week verzond. Daarin werd namelijk meegedeeld dat justitie er niet langer voor kan zorgen dat de 19-jarige verkrachter van hun kinderen uit de buurt wordt gehouden. Omdat de ouders van de jongeman bijna burens zijn van de beide getroffen gezinnen is de kans op confrontatie tussen de kinderen en hun verkrachter levensgroot.

„Wat wij aan de ene kant met behulp van psychiaters en kinderartsen heel heel voorzichtig proberen op te lossen wordt op deze manier door justitie in een klap weer afgebroken”, zegt een van de betrokken ouders. In het belang van hun kinderen en die van de verdachte (het gaat om een geestelijk niet geheel volwaardige jongen) willen zij in de kring geen namen genoemd hebben.

„Wij zouden deze zaak ook veel liever stil hebben gehouden maar nu justitie hem heeft vrijgelaten, hebben wij geen andere keus. Ter bescherming van onze eigen kinderen en alle andere kinderen in de buurt moeten de ouders in Warnsveld worden gewaarschuwd. Hoe meer mensen op hun hoede zijn hoe minder hij de kans krijgt opnieuw slachtoffers te maken. Die waakzaamheid is ook nodig om hem te beschermen.”

Officier van justitie, mr P.H.A.J. Cuijpers, wil wegens diezelfde belangen helemaal geen commentaar geven. „Het Wetboek van Strafrecht kent geen eeuwig durende vermindering”, is het enige wat hij over deze zaak zegt wil.

Stil

Voor zo ver beide betrokken ouderparen (ze wonen in de buurt van de speeltuin aan de Bevrijdingslaan) kunnen nagaan is het seksuele misbruik van hun kinderen vorig jaar september begonnen. Van de ene week op de andere werden hun kinderen stil en teruggetrokken.

Het toen vijfjarige dochtertje van het ene echtpaar begon weer in haar breuk te plussen en het toen zevenjarige zoonje van het andere echtpaar kreeg epileptische aanvallen; iets waarvan hij voor die tijd nooit last heeft gehad.

De hele zaak kwam in april van dit jaar aan het rollen toen een ander kind, dat kort daarvoor ook bij de regelmatig voorkomende handelingen was betrokken, er thuis iets over vertelde.

„Onze kinderen waren zo bang gemaakt dat ze hun mond stijf dicht hielden. Verschillende keren - zo bleek later - heeft de dader voor de ogen van onze kinderen een kat vermoord en bedreigd met hen hetzelfde te doen als ze thuis iets zouden vertellen”, luidt het relaas van de ouders.

Pas toen de dader was opgepakt kwamen ook bij deze twee kinderen de verhalen los. De gevolgen van wat er allemaal was gebeurd, waren zo ernstig dat professionele psychiatrische hulp zeer noodzakelijk is geworden. Elke week gaan beide kinderen voor behandeling naar Apeldoorn.

Alle handelingen hebben zich voornamelijk afgespeeld in de bossen rond de speeltuin aan de Bevrijdingslaan. Al lange tijd daarvoor speelde de verdachte - die geestelijk meer bij heel jongere kinderen aansloot dan bij zijn leeftijdsgenoten - „de baas van de speeltuin”. Enkele van de allergeestelijken kreeg hij zo ver dat ze vrijwel alles deden wat hij van hen verlangde. Een wat ouder kind werd steeds weggestuurd.

Signalen

„Achteraf gezien hadden wij na-

tuurlijk al veel eerder kunnen zien dat er wat aan de hand was. Onze kinderen hebben in die maanden vaker signalen afgegeven, die wij toen echter niet als zodanig hebben herkend. Wel zijn we met hen naar kinderartsen en zo geweest maar het is toen nooit in ons opgekomen dat er zoiets aan de hand zou kunnen zijn”, aldus het emotionele relaas van de ouders.

Op advies van politie en justitie hebben zij zich al die maanden stil gehouden. „Het is immers helemaal niet leuk als onze kinderen door het leven moeten gaan als het jongetje en het meisje die ooit eens zijn verkracht. Maar dat zwijgen kost je best een heleboel moeite.”

Over sommige zaken moet je dan met een rood hoofd keihard gaan liegen want natuurlijk heeft je omgeving best in de gaten dat er iets aan de hand is. En aan sommige mensen zou je best willen uitleggen wat er is gebeurd maar dat kan dan niet. Nu justitie echter heeft besloten om hem vrij te laten, kunnen we niet langer zwijgen.”

In haar brief deelde officier De Weert mee van vervolg van de verdachte onder bepaalde voorwaarden af te zien. Eén van die voorwaarden is dat de verdachte zich in de komende maanden „slechts onder adequaat toezicht” in Warnsveld mag bevinden. En verder wordt van de verdachte verwacht dat hij zal meewerken aan plaatsing in een „geschikt bevonden” gezinsvervangend tehuis.

En juist over die twee voorwaarden maken de ouders zich grote zorgen. „In beide gevallen is medewerking van die jongen en zijn ouders zeer belangrijk. Hoe kun je nu van een jongen, die geestelijk niet honderd procent is, medewerking verwachten? En ook van zijn ouders verwachten wij wat dat betreft niet al te veel.”

Pogingen onzerzijds om met hen in contact te komen liepen stuk op een weigering. Ondanks alle rapporten en verslagen van de politie ontkennen ze gewoon dat hun zoon dat heeft gedaan. Van die mensen verwachten wij niet dat ze hun zoon 24 uur per dag in de gaten houden.”

In haar brief aan de ouders verwijst de officier naar de gesprekken die zij met hen op 5 en 6 september heeft gehouden. „Van mijn strafrechtelijke mogelijkheden en onmogelijkheden heb ik u in ons gesprek een indruk gegeven. Ik hoop en verwacht dat mijn beslissing er toe zal bijdragen dat er geen herhaling van de strafbare feiten zal plaatsvinden”, aldus de brief. Daarin wordt besloten met de wens dat „de verhoudingen tussen de betrokkenen bij deze strafzaak zich op den duur zullen normaliseren. Dat dat tijd en vooral geestelijke spankracht vergt, spreekt voor zich.”

„Mijn zoonje heeft hem deze week al weer gezien. Voor zo ver wij konden nagaan liep hij zonder begeleiding op straat. Het gevolg is in ieder geval wel dat onze kinderen weer volledig overstuurd zijn. Van ons hoeft hij echt niet in de gevangenis maar op de een of andere manier moet er toch voor gezorgd kunnen worden dat hij uit de buurt wordt gehouden en onder echt goed toezicht komt.”

Niet alleen wegens de geestelijke gezondheid van onze kinderen maar ook om herhaling te voorkomen. We hopen in elk geval met ons verhaal iets aan de veiligheid van alle kinderen in onze omgeving bij te dragen”, verklaren de ouders.

Celstraf van 12 maanden geëist voor ontucht met 13-jarig meisje

(Van een onzer verslaggevers)

UTRECHT — Officier van justitie mr.M. van Walraven eiste tegen de 36-jarige M.N. uit Utrecht wegens ontucht met een meisje van 13 dat aan zijn zorgen was toevertrouwd een gevangenisstraf van 12 maanden. De officier wil tevens dat de man 1500 gulden smartegeld betaalt aan het slachtoffer.

In november 1981 was de man na een scheiding bij zijn moeder gaan inwonen omdat hij nog geen nieuwe woonruimte had kunnen vinden. In het huis van zijn moeder had toen ook zijn 13-jarige nichtje een tijd gewoond. De man had al genegenheid opgevat voor het meisje. Die genegenheid was uitgelopen op een relatie toen het meisje op een avond bij hem was komen liggen. „Stel dat het meisje geheel vrijwillig bij u was komen liggen, dan nog had u uw verantwoordelijkheden moeten kennen”, zei rechtbankvoorzitter mr. P.W. van Schendel tegen N. De verdachte zei dat hij achteraf het kwalijke van zijn gedrag is gaan inzien.

Officier van justitie mr. M. van Walraven had in de eerste plaats N. tenlaste gelegd dat hij in de periode november 1981 tot september 1982 het meisje meermalen had verkracht. Deze beschuldiging trok zij op de zitting weer in omdat er geen sprake was geweest van geweld of bedreiging met geweld. Wel achtte de officier bewezen dat N. in de zomer van 1982 op het meisje had ge-

past toen zijn moeder op vakantie was gegaan. N. had zich dus schuldig gemaakt aan ontucht met een meisje jonger dan 16. Een meisje voor wie hij verantwoordelijk was geweest.

Op de zitting was ook de slachtoffer verschenen. Zij vertelde dat zij vaak tegen N. en diens moeder had gezegd dat ze niet wilde dat N. aan haar zat. De moeder had echter geantwoord dat ze zich niet moest aanstellen. Het slachtoffer vertelde dat ze nog steeds veel schade ondervindt van haar 'relatie' met N. Via haar advocate mr. A. van Ravenhorst diende de vrouw een eis tot het betalen van smartegeld in.

De advocate van N., mr. E.R. Emmelot, meende dat verkrachting niet te bewijzen viel. Over de ontucht met de minderjarige had zij haar twijfels omdat een halfbroer van N. de verantwoordelijkheid over het meisje had gehad. „Dan is het maar net hoe je de wettelijke omschrijving 'zorg en waakzaamheid' omschrijft”, aldus mr. Emmelot.

De rechtbank doet uitspraak op 30 september.

Noordwijker aangehouden voor incest

NOORDWIJK — De Noordwijkse politie heeft eind vorige week een 47-jarige man aangehouden die ervan wordt verdacht tien jaar lang incest te hebben gepleegd met zijn dochters. Volgens een woordvoerder van de Noordwijkse politie bedreigde de man de kinderen als zij niet aan zijn wensen tegemoet kwamen.

De Noordwijker is inmiddels voorgeleid aan de rechter-commissaris in Den Haag die de man, in afwachting van verder onderzoek, voorlopig voor 30 dagen liet opsluiten.

Verdachte Noordwijkerhouter ontkent beschuldigingen

Twaalf maanden cel geëist voor ontucht met meisjes

DEN HAAG/NOORDWIJKERHOUT - Wegens het plegen van ontuchtige handelingen met twee meisjes van zes en zeven jaar, is gisteren tegen een 56-jarige man uit Noordwijkerhout voor de Haagse rechtbank twaalf maanden gevangenisstraf geëist, waarvan zes maanden voorwaardelijk.

man de meeste beschuldigingen. "Het is allemaal ontzettend overdreven", meende hij. De Noordwijkerhouter zei dat het initiatief van de kinderen was gekomen. Zij zouden uit eigener beweging zijn gulf hebben opengemaakt. "Dat ene meisje was heel vrijpostig. Toen zij begon had ik haar direct een tik op de vingers moeten geven. Ik dacht

dat het meer baldadigheid en nieuwsgierigheid was".

De verdachte ontkende ook dat hij zich had laten bevredigen door de meisjes. Wel had hij in het park met hen lopen spelen en stoeien. "Als ik mijn hond uitliet kwamen ze me achterna rennen en vroegen of ze het dier mochten vasthouden. De meisjes zaten dan wel op mijn nek, maar er gebeurde niets".

Rechtbank-president mr. J. van Overbeek vroeg zich af waarom de man steeds met de meisjes op pad was geweest. Hij noemde het ook frappant dat de verklaringen van de meisjes volledig met elkaar overeenstemden.

De zaak kwam aan het licht toen een van de kinderen nachtmerries kreeg en in bed lag te schreeuwen. De ander had voortdurend huilbuien. Na gesprekken met de ouders en de onderwijzer kwamen de meisjes met hun verhaal.

gen handelen en weinig kritisch tegenover zichzelf staat. Hij zou echter wel zijn lesje hebben geleerd. De rechtbank-president stond echter sceptisch tegenover deze lezing. "Ik vrees het ergste. Naar wat ik hier op de zitting heb gehoord, bagatelliseert u de zaak".

Officier van justitie mr. J. van Eck voerde aan dat de betrokken meisjes alle verschijnselen vertonen van jonge slachtoffertjes van zedendelicten. De verklaringen achtte hij niet overdreven. Mr. van Eck was van mening dat er net op tijd was ingegrepen. "De ellende is nu al heel groot, maar zal in de toekomst alleen nog maar verergeren. Het is duidelijk dat kinderen van zeven jaar nu nog niet kunnen begrijpen wat er is gebeurd".

De officier was van mening dat een behandeling van de verdachte geen zin had omdat hij een houding heeft ingenomen van 'er is niets gebeurd en de kinderen hebben zelf het initiatief genomen'. "Bovendien staat de vrouw van de verdachte geheel aan zijn kant. Als een begeleidende instantie onder die omstandigheden aan het werk moet, lukt het niet", aldus de officier.

De rechtbank doet 6 oktober uitspraak.

ziddich Arjthled
24-9-88

Men, not boys

You were so right to take the media to task for the hatchet job they did on Judge Little. But why, then, did the Weekly continue hacking away at Little's character in its own article by Eric Scigliano (8/24)?

In it, Scigliano refers to Little's "child molesting" and "exploitation of young boys" as though those were established facts. They are not. There has never been any evidence, not even an unsubstantiated accusation by an alleged victim, that Little molested children or exploited young boys. His partners were all young men over the age of legal consent at the time they claim they were sexually involved with Little. In the eyes of the law they were adults, at least for sexual purposes, and by

their own admission participated willingly.

Now, to call sexual acts between consenting adults "child molesting" or "exploiting young boys" is journalism of the most jaundiced yellow. I never thought the Weekly could get that sick. I hope someone gives it the proper medicine to help it recover.

Jennifer Johnson SEATTLE WEEKLY
Seattle 9/14/88

Officier eist celstraf van 2,5 jaar voor incest

UTRECHT - De 40-jarige Utrechter J. C. noemde het 'een grote leugen', maar zijn 15-jarige dochter hield ook dinsdag tijdens de rechtszitting vol meermalen door haar vader te zijn verkracht en aangerand. De dochter werd door de rechtbank als getuige gehoord.

Een aantal van de verklaringen die ze aflegde was tegenstrijdig. Officier van justitie mr. K. Plooy erkende dat, maar achtte de feiten mede op grond van verklaringen van derden bewezen. Hij eiste tegen C. een gevangenisstraf van twee en half jaar waarvan een half jaar voorwaardelijk. Verder vond de officier dat C. onder toezicht moet worden gesteld van de reclassering.

J.C. zou zijn dochter twee jaar lang hebben misbruikt. Daarbij zou hij steeds geweld hebben gebruikt of daarmee hebben gedreigd. Het meisje zou regelmatig klappen hebben gekregen van haar vader. Hij zou ook een paar keer haar keel hebben dichtgeknepen en een keer een mes op haar keel hebben gezet als hij haar tot seksuele handelingen dwong.

De twee ex-echtgenotes van C. hebben beiden verklaard dat hij nogal gewelddadig was en ook henzelf soms met geweld tot seksuele gemeenschap had gedwongen. Een lerares van het meisje heeft haar tegenover de politie beschreven als een 'lieve stille meid die niet liegt'. Haar verstandelijk niveau zou vrij laag zijn.

De 'gebrekkige ontwikkeling' van C.'s dochter was volgens de officier de reden dat ze voor de rechtbank verschillende antwoorden op dezelfde vragen gaf. Het ging daarbij om details, zo als hoe vaak ze door haar vader zou zijn misbruikt. De grote lijnen van haar verhaal waren tijdens verschillende ondervragingen echter steeds gelijk gebleven.

Advocaat mr. C. van Bavel was het niet met de officier eens. Volgens hem moeten de onduidelijke verklaringen van de dochter en de twijfel die daarvoor ontstaat leiden tot vrij spraak van J.C.

De rechtbank doet op 4 oktober uitspraak.

UN22

GARY LITTLE 9/28/88
SEATTLE TIMES

There can't be too much said about the Little case

In your Sept. 11 issue, you printed a letter from Martha Baker Levine, who stated that as Gary Little is dead, we should stop writing about him and move on to more recent news items.

I do not believe that the letters and articles she refers to have been so much about Gary Little as about society's purposeful blindness toward his actions. It is frightening to many of us that such actions as his could occur and remain undisclosed for fifteen years. It is especially horrifying as more and more evidence surfaces that people either knew or suspected him of sexual abuse. It makes us wonder how many more sexual abusers are protected as people close their eyes to the signals of molestation out of fondness for the abuser, or disbelief, or distaste.

The Gary Little case is no longer about a person. It is about society's reaction to sexual abuse.

- Katheryn Twiss, age 14, Seattle

Sentencing delayed for priest in sex case

PORT ANGELES

Sentencing of a Roman Catholic priest who pleaded guilty to fondling six altar boys has been postponed until Oct. 7.

The Rev. Paul Joseph Conn, 36, had been scheduled to be sentenced Friday on six counts of indecent liberties. But Superior Court Judge Grant Meiner, who will sentence Conn, couldn't be in court.

Conn pleaded guilty July 26 to fondling boys who ranged in age from 11 to 13 while he was associate pastor from the fall of 1986 to April of this year at the Queen of Angels Church in Port Angeles. He started work at the parish shortly after being ordained in June 1985.

Conn has been relieved of his duties at Queen of Angels and is now under supervision of the Catholic Archdiocese in Seattle

SEATTLE TIMES 9/11/88

Dertig maanden cel plus tbr geëist voor ontucht

TEL? ZWOLLE, vrijdag De officier van justitie bij de rechtbank in Zwolle, mr. D. Veurink, heeft gisteren tegen de 49-jarige B.V. uit Zwolle wegens ontucht twee en een half jaar cel en voorwaardelijke tbr geëist.

V. wordt ervan verdacht dat hij vanaf 1984 tot en met juni van dit jaar gemeenschap heeft gehad en ontucht heeft gepleegd met jongens en meisjes in de leeftijd van 12 tot 16 jaar. Eén van de jongens was geestelijk gehandicapt. In totaal zou het om 16 kinderen gaan.

V. kwam bij toeval in contact met de veelal van huis weggelopen jongeren door middel van zijn 27-MC bakkie. Hij probeerde ze aan onderdak te helpen en ontving hen bij zich thuis. Volgens de verdachte boden de jongelui zichzelf - seksueel - aan. Uitspraak 15 september. (ANP)

Politie niet blij met vrijlating verdachte

Van een onzer verslaggevers

ROTTERDAM - De Rotterdamse politie zegt 'niet zo gelukkig' te zijn met de vrijlating, op last van de Justitie, van de 30-jarige P.P.

P. wordt verdacht van het plegen van ontucht met ten minste zestien jongens, in leeftijd variërend van 8 tot 14 jaar. Hij werd op 28 augustus betrapt toen hij in het Sportfondsenbad bij het Zuidplein ontucht pleegde met een jongen van negen jaar.

Na vier dagen liet de justitie hem gaan. Verder onderzoek leverde een groot aantal nieuwe zaken op; reden voor de politie om P. maandag opnieuw te arresteren. Gistermiddag werd de man weer vrijgelaten. De politie verwacht dat verder onderzoek nog meer gevallen van ontucht zal opleveren.

9 sept 1988

Jongetje (8) aangerand: eis 2,5 jaar en tbr

ZWOLLE (ANP) - Officier van justitie mr D. Veurink heeft voor de rechtbank in Zwolle een gevangenisstraf van 2,5 jaar en tbr met verpleging geëist tegen de 30-jarige R.S. uit Harderwijk. S. wordt verdacht van aanranding van en een poging tot doodslag op een achtjarige jongetje uit Almere in mei van dit jaar.

Hij nam de jongen mee in zijn auto om hem de weg te wijzen, die hij al rondrijdend in Almere was kwijtgeraakt. De jongen werd vervolgens mee het bos ingenomen, waar S. sexspelletjes met hem wilde doen. Die mondden uit in het gebruik van een schroevendraaier, die hij met het metalen deel in de anus van het kind stak.

Vervolgens werd de jongen met een stanleymes diverse snijwonden toegebracht. De man liet het kind in het bos achter. Daar werd het enige tijd later door een voorbijganger huilend aangetroffen. In het ziekenhuis bleek een operatie aan de endeldarm noodzakelijk.

S. meldde zich dezelfde avond als potentiële verdachte, nadat hij zijn pastor in vertrouwen had genomen en hem meedeelde dat hij dacht dat hij de jongen had vermoord. De pastor informeerde bij de politie en gaf S. de raad zich vrijwillig te melden.

De officier achtte de poging tot doodslag in combinatie met de aanranding bewezen. In zijn eis hield hij rekening met de conclusie van het Pieter Baan Centrum in Utrecht, dat S. sterk verminderd toerekeningsvatbaar moet worden geacht.

Anderzijds wees de officier met nadruk op de gevolgen voor het slachtoffer, dat tweeënhalve maand in het ziekenhuis verbleef voordat hij kon worden ontslagen. Mede wegens de grote psychische gevolgen is het kind voor behandeling opgenomen in een pedologisch instituut.

Uitspraak 6 oktober.

Oom, broers en buurman misbruikten meisje

Van onze verslaggever **VK 8**
VICTOR LEBESQUE

ARNHEM — Ome Henk is een simpele. De psycholoog rapporteerde dat de nu 29-jarige Henk van de V. uit Scherpenzeel nagenoeg debiel is. Ome Henk stond woensdag voor de rechtbank in Arnhem terecht wegens verkrachting van zijn nichtje Marianne, niet één keer gepleegd maar tientallen, misschien honderden keren. In ieder geval „heel vaak”, gaf hij toe.

Dat gebeurde als ome Henk kwam logeren bij zijn zuster, de moeder van Marianne, op de boerderij in het Betuwse Maurik. Henk was de jongste uit het gezin van achttien kinderen. Volgens de psycholoog is hij nog steeds geen volwassen en verantwoordelijke man, maar een onbeheerst en driftmatig kind.

Henk is niet de enige verdachte in deze bizarre en ongelooflijke zaak. Marianne werd door een stoet van mannen — voornamelijk familieleden — seksueel misbruikt vanaf haar vijfde jaar. Ze was 21 en verbleef in een incest-opvanghuis toen zij eindelijk aangifte deed bij de politie. Jarenlang had zij gezweven uit angst, schaamte en schuldgevoelens en uit loyaliteit met haar familieleden. Het meisje is er psychisch nog slecht aan toe.

In de herfst van vorig jaar had de politie tien verdachten te pakken, onder

wie Mariannes vader. Zes mannen zijn de gerechtelijke dans ontsprongen doordat onvoldoende bewijs tegen hen kon worden verzameld. Vier verdachten zijn overgebleven: twee broers van Marianne (acht en drie jaar ouder), buurman Sjaak van S. en ome Henk.

De officier van justitie mr N. Leeman eiste woensdag tegen Henk van de V. en Sjaak van S. (50) zes jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf. De beide broers moeten op 26 oktober voor de rechtbank verschijnen. De behandeling van hun zaak werd uitgesteld wegens ziekte van hun advocaat.

Schuurtje

De officier van justitie had voor de tenlastelegging slechts een greep gedaan uit de serie seksuele misdrijven en die — „om een pornografisch verhaal te vermijden” — in de dagvaarding weinig concreet omschreven.

Henk heeft bekend. Marianne was dertien of veertien toen hij voor het eerst iets met haar deed. Dat gebeurde in het schuurtje en broer Eddie was daarbij. Tot het vaste programma tijdens de langdurige zomerse logeerpactijen op de boerderij behoorde het „koetje spelen”. Een van de kinderen, meestal Marianne, maar soms ook een van de jongens, moest dan in de koestal voorovergebogen staan en kreeg een ijzeren beu-

gel om de nek, waarmee de koeien werden vastgezet tijdens het melken. Vervolgens speelden de jongens KI na, kunstmatige inseminatie. Op de hooizolder werd het meisje vaak geboeid met de touwen van een schommel en om de beurt misbruikten Henk en de broers Eddie en Sammie haar. Henk deed het ook wel met haar in huis, „als moeder wegging om de varkens te voeren, twee keer per dag”.

Meer dan tien jaar gingen de „spelletjes” door; op steeds meer verschillende plaatsen vergrepen de jongens zich aan het meisje. „Als wij voorstelden naar de koestal te gaan ging Marianne met een soort gelatenheid mee. Zij ging onderuit als een mak lam. Het ging eigenlijk spelerwijs”, aldus Henk tijdens het justitieel onderzoek.

Op de zitting ontkende Henk niet dat er wel eens een smoesje moest worden verzonnen om het meisje mee te krijgen naar de ene stal of het andere schuurtje. De uitnodiging „kom mee naar de konijnen kijken”, was volgens Henk vaak al voldoende inventief. Ook gaf hij toe dat het meisje zich verzet had tegen de verkrachtingen, „maar wij waren sterker”.

Verklaringen

Buurman Sjaak houdt vol dat hij onschuldig is. Hem is verkrachting en het plegen van ontucht gedurende de jaren

1978 tot 1986 te laste gelegd. Marianne kwam bij hem over de vloer als kinderopas en bleef vaak overnachten. Marianne zou met een gemiddelde van eens per twee weken door hem zijn verkracht. Marianne's zuster, die ook ontuchtige ervaringen met de buurman zou hebben gehad, noemde hem „een echte graaier”.

Het voornaamste bewijsmiddel in deze incestzaak zijn de verklaringen van het slachtoffer. Marianne heeft haar ervaringen uiterst gedetailleerd verteld aan een hulpverlener. Die schreef het op, in de ik-vorm. Tijdens de verhoren door de zedenpolitie en de rechter-commissaris was Marianne zo getraumatiseerd, dat zij het ondergaan leed niet onder woorden kon brengen.

Getuige-deskundige dr J. Frenken, hoogleraar seksuologie in Leiden, woonde die verhoren bij als waarnemer. „Zij heeft nauwelijks iets gezegd, ze zat met haar kin op de borst”, meldde hij de rechtbank.

Uit het op schrift gestelde verhaal hadden politie en onderzoeksrechter zogenoemd gesloten vragen gestilleerd. Daarin werden situaties en gedragingen vragenderwijs geformuleerd, waarop het stomgeslagen meisje antwoordde met een afgesproken code: ja of nee knikken en één kuchje betekende bevestiging, twee kuchjes ontkenning.

jarenlang

Frenken kwam in zijn rapport tot de overtuiging dat het door Marianne aan de hulpverlener meegedeelde relaas over de ontucht en de verkrachtingen „onverkort geloofwaardig” was. Hij stelde de rechtbank voor de strafprocedures in incestzaken niet al te streng toe te passen. Want als verklaringen als die van Marianne, uitgedrukt in lichaamstaal, niet zouden kunnen worden gebruikt als bewijsmiddel, ontstaat volgens Frenken de paradoxale situatie dat naarmate het getraumatiseerde slachtoffer minder in staat is haar leed te verwoorden, de kans op vrijspraak van de dader bij gebrek aan bewijs groter wordt.

De raadslieden pleitten voor vrijspraak wegens gebrek aan bewijs. De bekentenis van ome Henk zou voornamelijk bestaan uit hem door de politie in de mond gelegde woorden. Bovendien meende Henks raadsman dat er geen sprake van verkrachting kon zijn, omdat uit de verklaringen van Marianne niet valt op te maken dat zij door geweld werd gedwongen tot gemeenschap. De tegen Sjaak ingebrachte beschuldigingen komen volgens diens raadsman uitsluitend voort uit het verhaal van het slachtoffer zelf en worden onvoldoende gesteund door aanvullend bewijs.

De rechtbank doet 20 september uitspraak.

Ontucht op Muziekschool

Tub 16

ENSCHEDÉ — Bij de Enschedese muziekschool is een vrij ernstig geval van ontucht met leerlingen aan het licht gekomen. Het bestuur heeft de docent, die van de ontuchtige handelingen wordt verdacht, geschorst. Het is nog onbekend om hoeveel kinderen het gaat, hoe oud ze zijn en wat er precies is voorgevallen.

Politie en justitie hebben de zaak in onderzoek. Woordvoerder Peters wil alleen kwijt dat de politie zich al een jaar met het onderzoek bezighoudt. De leraar is inmiddels weer op vrije voeten, maar moet zich ter beschikking houden van justitie.

De ontuchtige handelingen speelden zich onder de lessen af. Voorzitter Rasker van het bestuur van de muziekschool en directeur Pieters wilden vanmorgen geen toelichting geven.

Verdachte van ontucht ontvoerd en mishandeld

Van onze verslaggever **VK 24**
DEVENTER — Vier inwoners van Deventer zijn door de politie aangehouden nadat zij een 33-jarige stadgenoot hadden ontvoerd en mishandeld, en hadden bedreigd hem te vermoorden. Volgens de politie is er sprake van eigen rechter spelen met ernstige gevolgen. De vier mannen hebben donderdag een bekentenis afgelegd. Een vijfde verdachte is voortvluchtig, maar wel bij de politie bekend.

Het vijftal nam wraak op de 33-jarige man, die ontuchtige handelingen zou hebben gepleegd met minderjarige jongens. De mannen behoorden tot de kennissenkring van een vrouw uit Deventer, die er vorige week woensdag bij de politie aangifte van deed dat de 33-jarige zich aan haar zoontje had vergrepen. In de nacht daarop drongen de vijf mannen, onder wie vader van een ander jongetje met wie de man ontucht zou hebben gepleegd, de woning van de man binnen. De politie was na de aangifte wel met een onderzoek begonnen, maar had dat nog niet afgerond.

De verdachte, die nog niet door de politie was verhoord, werd uit zijn huis gesleurd en met een auto overgebracht naar de woning van een van de vijf

wraaknemers. Hij werd op een stoel vastgebonden en zwaar mishandeld. Volgens de politie werd hij geslagen, tegen het hoofd en tussen de benen geschopt en zo gedwongen tot een bekentenis.

De vijf mannen, tussen negentien en veertig jaar oud, reden vervolgens met hun slachtoffer rond in de omgeving van Deventer. Tijdens die autorit dreigden ze de man met een mes te vermoorden. In een andere woning werd hij daarna nogmaals mishandeld. De wraaknemers reden ten slotte naar het hoofdbureau van politie te Deventer, waar hun slachtoffer uit de auto werd gesmeten.

Bekentenis

De ernstig gewonde man verbleef drie dagen in een ziekenhuis. De politie arresteerde intussen vier van de vijf daders. Hun slachtoffer werd ook aangehouden nadat hij uit het ziekenhuis was ontslagen. Hij heeft intussen bekend met drie jongens van tussen de negen en elf jaar ontucht te hebben bedreven en is in verzekerde bewaring gesteld. De andere vier aangehouden mannen zijn na hun bekentenis in vrijheid gesteld, in afwachting van hun vervolging.

Verdachten incest krijgen veel mildere straf dan geëist VK 21

ARNHEM (ANP) — Twee van de vier verdachten in de Maurikse incestzaak, die op 4 september voor de Arnhemse rechtbank terecht stonden, hebben een veel mildere straf opgelegd gekregen dan de officier van justitie had geëist.

Een oom van het slachtoffer, dat vanaf haar vroege jeugd voortdurend seksueel is misbruikt door verschillende personen, kreeg een jaar gevangenisstraf, waarvan zeven maanden voorwaardelijk en een proeftijd van twee jaar. Verder is deze „ome Henk” onder toezicht van de reclashering gesteld. Sjaak van S., buurman van het slachtoffer, heeft drie jaar gekregen met aftrek van voorarrest. Tegen beiden was zes jaar geëist.

Bij de uitspraak heeft de rechtbank rekening gehouden met de vergaande geestelijke zwakte van de oom. De buurman heeft steeds ontkend de nu 22-jarige vrouw misbruikt te hebben. De twee broers van het slachtoffer, aan wie de meeste feiten ten laste zijn gelegd, moeten op 26 oktober voor de Arnhemse rechtbank verschijnen.

Day-care worker, 64, sentenced to 5 years for molesting children

Associated Press **SEATTLE TIMES** 9/21/88

EUGENE, Ore. — A 64-year-old day-care center worker has been sentenced to five years in prison after his conviction for sexually abusing young girls.

Paul Skayhan apologized to the parents of several girls during the hearing yesterday.

“I am really sorry — I don't know what else to say,” he said.

Skayhan was convicted in July on four counts of first-degree sexual abuse after he acknowledged that the prosecution could prove certain elements of its case. In return, six additional sex abuse charges against Skayhan were dis-

missed, and the prosecution agreed not to pursue charges in two cases that were being investigated.

Eugene psychologist George Kjaer, called as a defense witness, testified yesterday that Skayhan suffers from an organic brain disorder, from character disorders and from diabetes, which impedes his judgment. Skayhan has a “primitive personality,” which makes him unable to distinguish between his own desires and the desires of others, Kjaer said.

In all, Skayhan was accused of molesting at least a dozen girls who were between ages 5 and 9, dating as far back as 1982.

The mother of one girl testified yesterday that her daughter was abused in 1982, when the child was 6 years old and went through a three-year period of bed-wetting as a result.

“As I teach my daughter that people have to account for and pay for the wrongs they have done, I think so should Mr. Skayhan,” the mother told Lane County Circuit Judge Greg Foote.

Skayhan's son, Rick, testified on his father's behalf. “I want my dad. I want him with us,” the younger Skayhan told the judge.

Skayhan was a worker at the Emerald Valley Day School, which is operated by his wife.

Seks met jongeren kent veel nuances

Par 30

De onderzoeken naar seksueel geweld, incest en ongewenste intimiteiten volgen elkaar in een fors tempo op. Het proefschrift 'Het belang van de ervaring', waarop Theo Sandfort gisteren in Utrecht promoveerde, is in die reeks een buitenbeentje. Hij beperkt zich niet tot de vraag welke ellende er uit seksuele contacten van kinderen kan voortkomen, maar brengt ook de positieve gevolgen die seksuele ervaringen op jonge leeftijd kunnen hebben in kaart. Een van zijn conclusies: seksueel contact tussen kinderen en volwassenen is niet altijd een vorm van misbruik. Onvrijwillige contacten zijn vaak traumatisch, maar vrijwillige contacten, ook die met volwassenen, zijn dat niet.

door PAUL ARNOLDUSSEN

UTRECHT - Het overgrote deel van de onderzoeken naar gevolgen van jeugdig seksueel contact meet de negatieve effecten. Ook zijn ze vaak niet vrij van moralisme. Veel Amerikaanse onderzoekers gaan er per axioma vanuit dat bij contacten tussen volwassenen en kinderen sprake is van exploitatie. Voor hen staat vast dat het contact voor het kind per definitie onvrijwillig is omdat een kind door het machtsverschil niet gegrond ja of nee kan zeggen.

Sociaal-psycholoog Theo Sandfort (35), die al eerder onderzoek naar pedofiele relaties deed, had daar zijn twijfels over. Ook wilde hij niet alleen de volwassene-kind verhouding onder de loupe nemen, maar ook de gevolgen van (on)vrijwillige contacten met leeftijdsgenoten. En dat begrip contact definieert hij breed: van een veredeld doktertje spelen tot activiteiten die eerder kunnen worden verwacht in een dark room dan in de kinderkamer.

Sandfort en zijn medewerkers interviewden 283 jongeren. Allemaal tussen de 18 en 23 jaar, enerzijds om te voorkomen dat de ervaringen al te recentelijk zouden zijn, anderzijds om te voorkomen dat de herinnering door de tijd vervormd zou zijn. Een groep was min of meer representatief. Uit die groep waren kinderen te halen die voor hun zestiende geen of alleen contact met leeftijdsgenoten hadden gehad.

Contacten met volwassenen zijn niet zo algemeen dat ze uit zo'n aselecte steekproef voldoende naar voren komen. Daarvoor moest speciaal worden geworven, onder meer bij hulpverleningsinstanties en via-via. Het is dus niet zo verwonderlijk dat eenderde van die groep bestond uit studenten aan de Utrechtse universiteit. Die groep is niet representatief, maar dat geeft

Sandfort ...angst voor de media... FOTO T STICHT

niet als je niet de frequentie, maar de gevolgen van contacten meet.

De interviews bestonden uit twee delen: eerst werd gevraagd naar de jeugdervaringen, daarna naar het huidige seksuele leven: hebben de jongeren weinig of veel zin in seks, raken ze makkelijk opgewonden, zijn ze bang voor seks. Daarnaast werd gevraagd hoe ze zich 'voelden', lichamelijk en geestelijk.

Een belangrijke uitkomst was dat vooral meisjes die onvrijwillige contacten hebben gehad nu over het algemeen een minder gelukkig seksueel leven leiden. Meisjes en jongens met dergelijke contacten hebben nu ook vaker gezondheidsklachten. Daartegenover staat een bevredigender (sex-)leven van hen die vrijwillige contacten hadden, al dan niet met volwassenen.

Nu moeten we ons wel realiseren dat tweederde van de contacten met volwassenen onvrijwillig waren - tot zijn eigen verbazing kostte het

Sandfort grote moeite jongeren te vinden die zo'n vrijwillig contact gehad hadden. Sandfort: "Ik dacht dat de verhouding een op een zou zijn. Maar die afgedwongen contacten waren aanzienlijk eenvoudiger om te vinden."

Het is nog maar de vraag of de nare ervaringen uit het verleden echt doorslaggevend zijn. Sandfort: "Er is ook een relatie tussen het milieu van die kinderen en het voorkomen van afgedwongen contact. Het is dus niet zo makkelijk aan te geven wat doorslaggevend is, dat contact of het milieu."

Masturbatie

Uit het onderzoek blijkt een samenhang tussen seksuele interesse en het hebben van contacten. Kinderen die veel masturbeerden kwamen ook eerder in onprettige situaties terecht. "Ik wil daarmee niet zeggen dat ze zelf de schuld zijn. Wel dat kinderen kennelijk een verschillende mate van seksuele belangstelling hebben, en dat dat gevolgen heeft. Natuurlijk laat dat de verantwoordelijkheid van de 'dader' onverlet. Maar dat kinderen seksuele initiatieven kunnen tonen is duidelijk." Maar dat weet toch iedereen die wel eens in een klas gezeten heeft? Sandfort: "Kennelijk is dat nieuw. Nog steeds kunnen ouders zich dat van hun eigen kind niet voorstellen."

Ook nieuw in het proefschrift is dat het begrip 'seksueel misbruik' wat wordt genuanceerd. Sandfort: "Het representatieve deel bevestigt het eerder gevonden gegeven dat ruim een derde van de meisjes onvrijwillige ervaringen heeft gehad. Maar het is onjuist dat allemaal onder de kwalificerende term misbruik te vangen. Amerikaanse onderzoekers vatten het tonen van een pornofilm al op als seksueel geweld. Of onprettig ervaren lofuitingen van een vader over het lichaam van zijn dochter. In het klimaat waarin we nu leven wordt dat allemaal over één kam geschoren. Hetzelfde zie je bij verkrachting. De vrouwenbeweging heeft die term naar zich toe getrokken en zeer verbreed, waardoor gluren naar een vrouw er al onder valt." Volgens Sandfort heeft niemand daar baat bij. Hulpverleners raken het spoor bijster als ze een verkracht kind op dezelfde manier benaderen als een meisje dat een exhibitionist heeft gezien.

Sandfort hoopt dat zijn onderzoek tot nieuw onderzoek leidt. Zelf zou hij graag een groep jongeren heel precies volgen in hun seksuele ontwikkeling. Bang is hij voor de publiciteit die op zijn boek kan volgen. "Media exploiteren seksueel misbruik. Het is een lekker onderwerp. En uitkomsten van dit soort onderzoek zijn nooit keihard, maar worden wel als zodanig gepresenteerd. Het zou toch een ramp zijn als er een verhaal verscheen met als kop 'incest onschadelijk.' Want dat blijkt dus niet. Integendeel."

Seksueel misbruik?

Par 120900

Er is de laatste jaren een duidelijke tendens gaande alle seks tussen kinderen en volwassenen als seksueel misbruik aan te merken.

Systematisch en consequent worden kinderen, die betrokken zijn in 'zedenschandalen' als slachtoffer betiteld. Ze zijn misbruikt en zo al niet lichamelijk, dan toch wel geestelijk beschadigd. De daders, ook wel onttuchtplegers genoemd, zijn bijna altijd mannen die in de omgang met hun 'slachtoffers' uitsluitend gericht zijn op de eigen bevrediging.

Dit 'politiejargon' wordt door de media gretig overgenomen. Tot mijn spijt doet het Parool - gezien het artikel 'Reeks tienerslachtoffer van twee pedofielen' van 24 augustus 1988 - daar ook hard aan mee.

In eerste instantie lijkt het een ernstige zaak, vooral omdat er nogal wat kinderen bij betrokken zijn uit een betrekkelijk kleine gemeenschap. Als we alles nuchter bekijken, zou het allemaal echter wel eens anders kunnen zijn dan het vanuit de dader-slachtoffertheorie lijkt.

Voorzover ik uit de berichten kan nagaan, gaat het in dit geval uitsluitend om contacten op basis van vrijwilligheid. De kinderen hebben zich er niet aan onttrokken.

De contacten hebben plaats gevonden binnen een periode van ongeveer acht jaar. Dat verklaart in de eerste plaats het aantal kinderen, want van nature duren dergelijke relaties vaak niet langer dan een paar jaar.

In de tweede plaats zegt de lange duur van de relaties nogal wat over de kwaliteit daarvan: kennelijk heeft niemand van de betrokkenen het contact als zodanig als onprettig of bedreigend ervaren, dat hij/zij zich daarover

bij de ouders heeft willen beklagen. Misschien kan men zelfs wel spreken van genegenheid tussen de betrokkenen.

De politiewoordvoerder geeft te kennen dat er in enkele gevallen sprake is van psychische schade. Dat lijkt me in het geheel niet verwonderlijk, omdat deze ambtenaar zelf zegt dat sommige kinderen aanvankelijk helemaal niet wilden praten. Als men een beetje met de problematiek bekend is, dan weet men dat de vaak urenlange verhoren en de hysterische reacties van ouders meestal meer schade aanrichten dan het gewraakte contact. Het zware taboe van seks van en met kinderen en angst voor eventuele homoseksualiteit zijn hier mede debet aan.

Onderzoek heeft aangetoond dat kinderen niet beschadigd worden door (seksuele) relaties met volwassenen waarmee ze volledig instemmen, maar door de inadequate reactie van de omgeving daarop. Het opsporen van zo veel mogelijk 'slachtoffer-tjes' door de justitie is goed voor de sensatie, maar lijkt me zeker niet in het belang van de kinderen.

Het Parool geeft (als enige krant) in het kopje aan dat de betrokken volwassenen pedofielen zijn. Daarmee wordt een hele groep mensen gestigmatiseerd en wordt weer eens een levensgroot vooroordeel bevestigd. Toch waag ik het te betwijfelen, dat de kinderen die een liefdevolle relatie onderhouden met een pedofiel zich misbruikt voelen. Het is de samenleving die er 'slachtoffers' van maakt. Amsterdam

BENJAMIN ROELOFSMA
(voorzitter belangenvereniging voor pedofielen Martijn)

Pedofilie moet niet worden goedgepraat

PAR 24

Op het gebied van sex en liefde zijn lang niet alle mensen teer, fijnbesnaard, eerlijk en altruïstisch. Er is een tegenpool van grofheid, gemeenheid, bedrog en niets ontziend egoïsme. Dus brengen sex en liefde tal van vormen van hoogste geluk en diepste, zelfs leven-vernietigend ongeluk met zich.

Het is daarom niet zo vreemd, dat zij die verantwoordelijkheid dragen voor het geluk van kinderen, de rijpings-ervaringen van hun pupillen op deze gebieden zo schoon en eenvoudig mogelijk willen doen verlopen, hopen daarmee een optimale basis te leggen voor de toekomst. Incestueuze of 'pedofiele' verhoudingen werken hierop waarschijnlijk in het algemeen negatief uit. Bij jeugdigen kan zo'n negatieve uitwerking desastreus zijn voor het verdere leven.

Wanneer ik de voorzitter van de Belangenvereniging voor Pedofielen Martijn lees (Het Parool van 12 september), heb ik de indruk dat hij de zaak omkeert om hiermee pedofilie langs een zacht lijntje tot een acceptabel gedrag met kinderen te doen uitgroeien. Het is triest voor een pedofiel die zich ten aanzien van zijn partnertje edel gedraagt, als hij op een hoop wordt gegooid met misdadigers die kinderporno vervaardigen.

Daar tegenover staat, dat kopers van kinderporno waarschijnlijk veelal onder pedofielen gezocht

moeten worden. Nog triester is dat ondervraging van kinderen op dit gebied onvermijdelijk is, en dat die ook weer risico's met zich brengt. Oorzaak en gevolg moeten echter niet worden verward.

De voorzitter van Martijn stelt het voor of alle pedofiele verhoudingen edel en vrijwillig zijn. Bovendien meent hij dat eventuele vrijwilligheid van de kant van kinderen voor de oudere partner een vrijbrief is voor seksuele benade-

onderneming goedgevoerd vervangen door functionarissen van Wereldhave. Het Nederlandse bedrijf maakte gisteren bekend dat in het bestuur van Peachey de voorzitter en de overige vier leden afgetreden zijn en dat de algemeen directeur op 30 september zal opstappen.

Met ingang van 1 oktober wordt I. Husken, voorzitter van de directie van Wereldhave, tevens voorzitter van het Peachey-bestuur. G. Verweij, directeur van Wereldhave nv, wordt tevens managing director van Peachey. K. Grover, directeur Wereldhave UK Holdings, wordt bestuurslid van Peachey. Daarnaast zullen deel gaan uitmaken van het totaal vernieuwde bestuur M. Jukes en K. Grover.

De voorzitter van Martijn zou zich moeten onthouden van het goedpraten van pedofilie. Zijn vereniging zou zich moeten beperken tot het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek op dit gebied, tot het bijstaan van leden om hun neigingen te beheersen of om te buigen, tot het helpen bij schadevergoeding aan eventuele slachtoffers, en tot het verlenen van juridische en verdere bijstand en hulp aan de leden zelf.

Amsterdam H. WIERDSMA

Martijn 2

Voorzitter B. Roelofsma van de vereniging Martijn moet het boek 'Annie Berber' van Yvonne Keuls lezen. Het hele onderwerp van seksualiteit met kinderen heeft niets met een taboe te maken. Zolang er een geestelijk overwicht is op een kind, kan er geen liefdevolle seksuele relatie ontstaan. Dat kan wel als deze kinderen volwassen zijn.

Heerhugowaard
AMY GOOIJER-SCHOLTE

NVSH-verbolgen over publiciteit ontuchtzaak

Vk 2
ALKMAAR/VENHUIZEN (ANP) — De landelijke werkgroep jeugdemancipatie van de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH) heeft in een brief aan de districtscommandant van de rijkspolitie in Alkmaar felle kritiek geuit op de publiciteit over de ontuchtzaak in Venhuizen. Daarbij zouden volgens de politie twintig tot dertig kinderen door twee volwassen mannen seksueel zijn misbruikt.

De tien mannen tellende werkgroep verwijt politiewoordvoerder J. de Vries „het landelijk rondbazijnen van intieme details”. In de door secretaris drs C. Goslinga ondertekende brief verzet de werkgroep zich verder tegen de mededeling van de politiewoordvoerder dat de twee verdachten door hun seksuele contacten geestelijke schade bij de kinderen hebben aangericht. Deze „diagnose” zou veel te snel door niet-psychiatrisch geschoolde agenten zijn gesteld.

De NVSH-werkgroep meent dat de ontucht helemaal geen geestelijke schade heeft veroorzaakt. Een wetenschappelijke studie over een groot aantal ontuchtzaken zou volgens de werkgroep uitwijzen dat dergelijke schade nimmer ontstaat door niet afgedwongen seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen, maar slechts door negatieve reacties uit de directe omgeving van het kind en door belastende politieverhoren.

De werkgroep uit bezwaar tegen de term slachtoffers, omdat de kinderen niet weerloos zouden zijn geweest. Zij hadden zich volgens de NVSH aan de contacten met de twee mannen kunnen onttrekken omdat er geen ouderlijke of vergelijkbare formele machtsverhouding bestond. Ook heeft de werkgroep bedenkingen tegen de term „ontucht” en tegen suggestieve opmerkingen van

de politie-woordvoerder. „Die kunnen alleen dienen om in te spelen op de zucht naar sensatie bij een deel van het publiek, dat zich graag laat meeslepen in morele verontwaardiging over wat het meent dat kinderen is aangedaan.”

De werkgroep besluit de brief: „Wij beschouwen het opnieuw uit de fles halen van de geest van Oude Pekela als een buitengewoon slechte zaak voor het seksueel zelfbeschikkingsrecht van alle minderjarigen”.

De rijkspolitie wijst de kritiek van de NVSH van de hand. In zijn antwoord stelt de districtscommandant dat de geestelijke schade is vastgesteld door psychiatrisch geschoolde deskundigen van onder meer het Regionaal Instituut voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg (RIAGG).

De politie zegt juist tot bekendmaking van summere zakelijke gegevens te hebben besloten om sensatie en geruchtvorming tegen te gaan. De kritiek van de werkgroep is volgens politiewoordvoerder De Vries gebaseerd op verkeerde vooronderstellingen en onjuiste interpretatie van de overigens correcte informatie in de pers.

De twee verdachten hebben op onderdelen enkele feiten erkend, maar geen volledige bekentenis afgelegd.

Begripsverwarring rondom discussie over jeugdseks

TROUW 30/9

door Martin M. A. Maassen

„Vindt u het niet walgelijk wat u doet?” Ook zonder deze suggestieve vraag druipend overduidelijk voor de tv-kijker de ontzetting van het gezicht van Brandpunt-redacteur Frequin. Hij heeft zich op de „ontucht” gestort. „Ontuchtplegers” zijn er genoeg. Afgaande op de berichten wordt ons laagland overgoten door „zedendrama's”.

Schrijvend bij al die berichten is de wijze waarop ongedefinieerde begrippen worden uitgestrooid, als waren zij algemeen aanvaarde termen voor iets wat niet in de haak zou zijn. Zo kan niemand een kant op met de archaische term „ontucht”. Deze term bestrijkt het gebied van de streling-op-de-borst tot de geslachtsdaad en lijkt, voorzover zij wordt gebruikt door politiewoordvoerders en journalisten, slechts bedoeld om met flinke grauwsluiers de crimino-hysterie in ons land aan te wakkeren. Dat alles past heel wel in de strategie met waarden die delen van het openbaar ministerie en het politie-apparaat voeren ten aanzien van het thema „jeugd, seks en volwassenen”.

Betekenis

Woorden worden niet meer gebruikt vanwege hun letterlijke betekenis, maar met het oog op de associaties die zij bij de lezer/luisteraar opwekken. De meest geëigende vorm is daarbij het gebruik van „snauwwoorden” (ontucht, kinderporno, incest...). Dat zijn woorden waarvan de letterlijke betekenis onbelangrijk wordt, omdat ieder die ze gebruikt alleen de nadruk legt op de negatieve bijbetekenis van deze woorden met het doel krachtig bitdrukking te geven aan de eigen afkeer.

Zo worden tegenwoordig bij bosjes (vroeger letterlijk, nu vooral figuurlijk) mensen opgepakt wegens „ontucht”. De inkt van de politietelex is nauwelijks opgedroogd of er rolt alweer een vers ontuchtbericht uit. De kranten slikken het. Sterker nog, „ontucht”, „kinderporno” en „incest” zijn in. Bijna geen enkele redactie komt toe aan de beantwoording van vragen als: om welke „ontucht” gaat het hier, wat is hier volgens alle betrokken partijen precies aan de hand? „In het belang van het onderzoek” en „om sensatieverhalen te voorkomen” (vergelijk bijvoorbeeld de Rijkspolitie Alkmaar in de

zaak-Venhuizen) laten betrokken politiefunctiearissen en officieren van justitie slechts hysterie-aanwakkerende proefbalonnen los om er vervolgens het zwijgen toe te doen. Zo werden de afgelopen week eerst twee en later nog eens twee mannen 's nachts van hun bed gelicht op verdenking van „kinderporno” of „productie” of in ieder geval „ontucht” en „kopplarij”. Kortom, er was iets smerigs aan de hand, maar wat precies bleef in het schemerdonker van politieverhoorkamertjes hangen. Veel leed wordt vooral ook veroorzaakt door de strategie die wordt gevoerd met het begrip kinderporno. In juli 1985 werd onder Angelsaksische druk van de toenmalige pornowetgeving alleen nog de strafwaardigheid van de kinderporno gehandhaafd. In de kamerdebatten die hieraan vooraf gingen verzekerde de minister van justitie de Kamer dat het bij kinderporno alleen om seksuele gedragingen zou gaan, vastgelegd voor commerciële doeleinden. Gewoon bloot viel daar vanzelfsprekend niet onder.

Commissie

De minister laat een commissie vervolgens onderzoeken op welke schaal kinderporno in Nederland voorkomt, wordt geproduceerd etc. In het voorjaar van 1986 komt deze commissie-De Wit (louter bestaand uit mannen van het openbaar ministerie en de zedenpolitie) met haar uitkomst: er is geen enkele aanwijzing voor significante productie van kinderporno in Nederland. En passant stellen De Wit en de zijnen voor, het begrip kinderporno uit te breiden tot al die (commerciële) afbeeldingen van jeugdigen die „geschikt zijn om de zinnen te prikkelen”. Verschillende zedenpolitie hantieren vervolgens bij hun (semantische) strijd tegen „kinderporno” de uiterst dubieuze, wat rekbare omschrijving van de commissie-De Wit. Enkel en alleen blootafbeeldingen van beneden-de-zestienjarigen (bijvoorbeeld naturalistische kiekjes) zijn daarmee ineens porno. En daar blijft het niet bij. Op 30 juli 1987 worden de uitgangspunten van De Wit c.s. tot beleidsuitgangspunten inzake kinderporno gebombardeerd. Dat houdt behalve een uniek opgerecht pornobegrip ook in, dat de politie, wanneer zij stuit op een geval van seks van of met iemand beneden de zestien jaar, „het doen van huiszoeking in een zo

vroeg mogelijk stadium moet stimuleren” (Staatscourant 30-7-1987). Met deze eigenmachtig voorbereide (!) begripsoprekking en bevoegdhedenuitbreiding lijkt het heksenjachtseizoen voor geopend verklaard. Maar De Wit en zijn Utrechtse collega Behling kunnen er nog niet genoeg van krijgen. Voor de jacht op (pseudo)porno en „ontuchtplegers” willen zij ook makkelijk telefoons kunnen aftappen, „ontuchtplegers” langer kunnen vasthouden en undercoveragenten laten infiltreren. Zo lijkt dit schimmige spel zijn dieptepunt nog lang niet te hebben bereikt. Een eenduidige definitie van de kapstok met snauwwoorden waaronder mensen worden opgepakt, ontbreekt ten enen male. Wellicht daardoor komen de Nederlandse justitie en politie niet toe aan de bestrijding van werkelijk misbruik van jongeren voor commerciële doeleinden. Of zouden de betrokken autoriteiten denken dat door bijna alle erotische uitingen van jongeren te bestempelen als ontucht en kinderporno, georganiseerde vormen van kindvijandige criminaliteit daadwerkelijk worden bestreden?

Criterium

Het wordt tijd dat beleidsmakers (politici) eens duidelijk definiëren wat bestreden moet worden. En misschien is het boven alles goed om te beginnen de ervaringen en belevingen van jongeren als criterium te nemen voor ons oordelen? Wat dat betreft verwijs ik naar de dissertatie van de Utrechtse sociaal-psycholoog Sandfort die hij vandaag verdedigt. Zijn proefschrift beschrijft de seksuele belevingen van mensen in hun jongere jaren en „seksueel gedrag en beleven op latere leeftijd” (titel: Het belang van de ervaring). Misschien dat die ervaringen ook politiemensen en officieren van justitie zullen helpen goede relaties en uitingen van menselijke genegenheid te onderscheiden van de echt kwade? Want, om met Komrij te spreken, „we zijn niet van de ene op de andere dag beestachtiger geworden dan we altijd waren, we volgen alleen weer eens gulzig oude beestenvangers in een nieuw publiciteitsjasje.”

Martin M. C. Maassen werkt aan een politicologisch onderzoek naar de publieke discussie over jeugd, seksualiteit en wetgeving.

Poppenspel ondeugdelijk als bewijsmiddel seks-misbruik

Door onze correspondent NRC

ROTTERDAM, 10 sept. — De methode om via een spel met poppen die een natuurgetrouwe afspiegeling zijn van het menselijk lichaam te achterhalen of kleine kinderen seksueel zijn misbruikt, is volstrekt onbetrouwbaar. Ook de methode die dr. G. Mik bij de ontuchtzaak in Oude Pekela gebruikte, is ongeschikt om werkelijkheid en fantasie in verklaringen van kleine kinderen uit elkaar te halen. Dat concluderen drie Amerikaanse psychologen na uitvoerig onderzoek naar verschillende methoden die worden gebruikt om seksueel misbruik van kinderen aan te tonen. Zij zeggen dat door het gebruik van onbetrouwbare

methoden in 65 procent van de aangiften ten onrechte wordt geconcludeerd dat er sprake is van seksueel misbruik (false positives).

Volgens de onderzoekers heeft het „poppenspel” geen enkele diagnostische waarde. Zij menen dat hulpverleners die beschuldigingen van seksueel misbruik vooral baseren op resultaten van het poppenspel zich schuldig maken aan „medische wanpraktijken en onethisch gedrag”.

In Nederland schakelt het openbaar ministerie bij de bewijsvoering in strafzaken over seksueel misbruik steeds vaker hulpverleners in die de poppenmethode gebruiken.

Pag. 2: Methode volgens onderzoekers niet geschikt.

Door onze correspondent MARIEN ABRAHAMSE

ROTTERDAM, 10 sept. — De rechtbanken zouden bewijzen van seksueel misbruik met kinderen die via een spel met poppen zijn verkregen niet moeten toelaten. Dat vinden de Amerikaanse psychologen McIver, Wakefield en Underwager van de universiteit van Minneapolis (Minnesota), die verschillende methoden hebben onderzocht welke worden gebruikt om seksueel misbruik van kinderen aan te tonen.

Volgens hen worden door af te gaan op onbetrouwbare methoden niet alleen onschuldigen veroordeeld, maar gaan ook werkelijke daders vrijuit. In Californië mogen intussen na een uitspraak van het California Appeals Court de poppen niet meer worden gebruikt bij strafzaken.

In Nederland worden bij strafzaken over seksueel misbruik steeds vaker hulpverleners ingeschakeld die de poppenmethode gebruiken.

De anatomisch goed gelijkende poppen worden vooral gebruikt bij kinderen van twee tot zes jaar. Kinderen in die leeftijdsgroep zijn niet in staat duidelijke verklaringen af te leggen over wat er gebeurd is. Met behulp van de poppen probeert men de kinderen de misbruik-situatie na te laten spelen. De poppen bestaan meestal uit een set van vier exemplaren: een vader, een moeder, een zoon en een dochter die allen duidelijk zichtbare geslachtsorganen hebben.

‘Poppenspel deugt niet als bewijs voor seks met kind’

Uit de manier waarop het onderzochte kind met die poppen en de geslachtsorganen tijdens het spel omgaat zou kunnen worden afgeleid welke seksuele ervaringen het kind heeft. Theoretisch uitgangspunt voor deze methode is dat seksueel misbruikte kinderen op een heel andere manier met de poppen spelen dan kinderen die niet seksueel misbruikt zijn. In het Amerikaanse onderzoek is dat verschil niet gevonden.

Mevrouw drs. F. Lamers heeft in enkele strafzaken voor het openbaar ministerie met behulp van het poppenspel bij kinderen seksueel misbruik vastgesteld. Zij reageert geschrokken en getripteerd op de uitkomsten van het Amerikaanse onderzoek: „Uit welke hoek komt dit nou weer? Uitgangspunt is dat een kind net zo'n goede of slechte getuige is

als een volwassene, mits je het aanspreekt op zijn of haar leeftijdsniveau en gebruik maakt van de mogelijkheden die een kind heeft. De poppen vormen een hulpmiddel waarmee vermoedens die langs andere weg zijn ontstaan, bevestigd kunnen worden.

Ik ga niet alleen af op het poppenspel. Dat zou waanzin zijn. De resultaten uit dat spel moeten kloppen met andere gegevens. Het poppenspel kan de doorslag geven. Soms concluderen we ook dat het onderzochte kind niet seksueel is misbruikt.”

Niet geijkt

De uit Amerika overgewaaid poppenmethode is niet 'geijkt' voor Nederlandse omstandigheden. Lamers zegt bezig te zijn met zo'n ijkingsonderzoek om de betrouwbaarheid vast te stellen, maar vindt dat vooruitlopend op de resultaten daarvan de methode toch al te gebruiken is bij de bewijsvoering in strafzaken. Mevrouw E.J. Heus, officier van justitie, klaagde vorige week voor de rechtbank in Almelo een 31-jarige verdachte in een incest-zaak aan en maakte bij de bewijsvoering gebruik van de resultaten van het poppenspel. De verdachte ontkent hardnekkig, maar de rechtbank accepteerde het poppenspel als overtuigend bewijs en veroordeelde de man.

Mevrouw Heus blijft in voorkomende gevallen gebruik maken van het poppenspel: „Nederlandse deskundigen als mevrouw Lamers vinden het wel een zeer betrouwbare methode. In dit soort zedenkwesties is het uiterst moeilijk de zaak bewijsbaar te maken. Dan moet je alle methoden die beschikbaar zijn gebruiken. De kans bestaat inderdaad dat mensen dan ten onrechte worden veroordeeld, maar dat risico loop je nou eenmaal met methoden die kennelijk nog in ontwikkeling zijn. Overigens bepaalt de rechter of een bij de bewijsvoering gebruikte methode acceptabel is.”

Vorig jaar december accepteerde de rechtbank in Alkmaar voor het eerst in Nederland de resultaten van een poppenspel als bewijs. Voor de komende maanden staan bij verschillende rechtbanken incest-zaken op de rol waarbij het openbaar ministerie bij de bewijs-

voering van het poppenspel gebruik heeft gemaakt.

De Amerikaanse psychiaters analyseerden bij het onderzoek de manier waarop ondervragers doorgaans bij poppenspelen te werk gaan. Zij gebruikten hiervoor de video-opnames van sessies die als bewijs in rechtzaken waren gebruikt. Vervolgens ondervroegen ze op dezelfde manier kinderen waarvan vaststond dat ze niet waren misbruikt. Bij deze kinderen kon heel eenvoudig aggressief of seksueel bizar gedrag met de poppen worden uitgelokt. Volgens de onderzoekers is de poppenspelmethode geen instrument om de waarheid te achterhalen, maar is het voor de ondervraagde kinderen een leer-ervaring: „Het kind wordt tijdens het spel met de poppen, soms expliciet, soms subtiel, geleerd de door de ondervrager gewenste reacties te geven.”

Mik

Dr. Mik gebruikte bij zijn onderzoek in Oude Pekela een andere methode. Hij ondervroeg de kinderen op basis van hun eerder afgelegde verklaringen en veranderde daarbij opzettelijk bepaalde feiten. Wanneer een kind bijvoorbeeld eerder had verklaard dat de auto waarin ze waren meegenomen blauw was, maakte Mik daar een rode van. Als de kinderen daar tegen protesteerden en vertelden dat de auto toch echt blauw was geweest, concludeerde Mik dat ze de waarheid spraken. Volgens de Amerikaanse onderzoekers wordt daarmee echter alleen het herkenningsvermogen van kinderen getoetst. Kleine kinderen kunnen niet op een voldoende abstract niveau denken en redeneren om het onderscheid tussen werkelijkheid en fantasie te begrijpen. In de ervaringen van kinderen, opgebouwd uit fantasie en werkelijkheid, blijft een eenmaal gefantaseerde blauwe auto voor hen blauw. Mik heeft de kritiek op zijn methode altijd verworpen en stelt onder andere dat de verklaringen van de kinderen te gedetailleerd waren om verzonnen te kunnen zijn. De Amerikaanse onderzoekers verwerpen die stelling: „Die stelling gaat er vanuit dat de geest alleen zintuiglijk waargenomen ervaringen kan bevatten. Het is eenvoudig niet waar dat kinderen niet kunnen praten over iets wat ze niet zelf hebben meegemaakt.

Poppenmethode deugt niet tot bewijs van tegendeel

NRC 20 Door S. Wiegiersma

Bij de tegenwoordige gigantische informatiestroom kan het voorkomen dat de wetenschappelijke bevindingen die in boeken en tijdschriftartikelen worden gerapporteerd, al na enkele jaren vergeten zijn. Het gevolg is dat men zich weer zet aan het uitvinden van het wiel.

Zo ook de in NRC Handelsblad van 10 september genoemde psychologen McIver, Wakefield en Underwager, over onderzoeksmethoden bij vermoeden van seksueel misbruik, waaronder de zogenoemde poppenmethode. Gegeven het aangehaalde vergeten van eerdere bevindingen heeft hun onderzoek een praktisch nut, maar eigenlijk zou het overbodig moeten zijn.

In de eerste plaats zou het de bedenker van een theorie of methode moeten zijn die de juistheid of validiteit ervan aantoot. Het is echter helaas in het veld van psychologische onderzoeksmethoden, in het bijzonder als het de zogeheten projectieve methoden betreft waar het hier om gaat, hoge uitzondering dat dit ook geschiedt. De attitude van bedenkers van dergelijke methoden is veeleer dat hun geestesprodukt deugdelijk is zolang niet het tegendeel is bewezen. Het omgekeerde zou waar moeten zijn.

In de tweede plaats is er te meer reden om te verlangen dat niet anderen, maar de auteurs de

methoden valideren, omdat de laatste vijftig jaar zeer veel validatie-onderzoek over projectieve methoden is verricht, met vernietigende resultaten. De prognostische waarde van deze methoden is steeds die van de toevalskans. Als diagnosticum hebben zij een bescheiden betekenis, voornamelijk voor het opwerpen van hypothesen, die dan nader getoetst moeten worden, of het vinden van aanknopingspunten voor (therapeutische) gesprekken. Als middel om feiten te onderscheiden van de fantasieën van de cliënt (en de onderzoeker!) zijn zij waardeloos. Als iemand meent dat zijn of haar methode daarop een uitzondering maakt, dient deze eerst terdege aan te tonen dat het gebruik — altijd in specifieke situaties — in dit geval verantwoord is.

Ijkingsonderzoek

Het voorgaande heeft er toe geleid dat in de psychologie-opleidingen de laatste 25 jaar aan de projectieve methoden nauwelijks of in het geheel geen aandacht wordt geschonken. Misschien is men daarbij iets te ver gegaan, gelet op de genoemde diagnostische aspecten, maar in het algemeen is juist, dat deze methoden niet mogen worden toegepast als het gaat om het trekken van conclusies, die consequenties voor in-

dividuele personen hebben.

Niettemin zijn er altijd weer personen, ook academisch opgeleiden, die op basis van niet-gevalideerde methoden stellige conclusies trekken of uitspraken doen en daarmee slachtoffers maken. Zij zijn slechts als pseudo-deskundigen te betitelen. De in het artikel geciteerde persoon, die bezig is met een 'ijkingsonderzoek' (wat dat dan in dit verband ook moge zijn — in ieder geval geen bewijs van validiteit) en daarop vooruitlopend vindt dat de methode wel mag worden gebruikt, en de rechter die in zijn onkunde bepaalt dat een methode acceptabel is, zijn er voorbeelden van.

De rol van de rechterlijke macht, zoals deze in het artikel naar voren komt, kan slechts als 'laakbaar onzorgvuldig' worden betiteld. Met evenveel reden als het toelaten van de poppenmethode als bewijs, kan men oordelen vellen op basis van uitspraken van een waarzegster, die met een kristallen bol of tarotkaarten een mening lanceert.

Dat de bewijsvoering bij beschuldiging van seksuele misdrijven vaak moeilijk is, moge waar zijn, maar het is geen reden de uitspraak te laten hangen van het toeval.

De auteur is hoogleraar in de arbeids- en organisatiepsychologie aan de Universiteit van Amsterdam.

'Methode Mik' NRC 20

Uit het artikel van Marien Abrahamse (NRC Handelsblad, 10 september) over onderzoeksmethodes bij seksueel misbruik van kinderen blijkt niet welke achtergronden de Amerikaanse geleerden hebben aan wie de 'methode Mik' is voorgelegd, noch hoe de methode werd gepresenteerd. Dat wat Abrahamse in het artikel als 'methode Mik' aanhaalt, heeft bovendien slechts betrekking op een deel van de inleidende fase van het onderzoek.

In Oude Pekela kreeg ik te maken met enkele groepjes kinderen in de leeftijd van 4-6 jaar die de indruk hadden gevestigd collectief bij bepaalde activiteiten betrokken te zijn geweest.

Daar de beschikbare tijd beperkt was en ik gaarne een veilige sfeer zag ontstaan met enige accentuering van het cognitieve vertelde ik een verhaaltje met enkele bewuste onjuistheden en absurditeiten waarop de kinderen in een speelse opzet spontaan corrigerend mochten reageren. Dit verhaaltje sloot enigszins aan bij dat wat door sommigen van hen eerder vaag was aangegeven. Uit deze directe reacties kwamen geen zaken naar voren van groot belang voor het onderzoek.

Dit was wel het geval bij de feiten en emoties die (spontaan) naar voren kwamen in de daarop volgende groepsgesprekken, die dank zij de meer ontspannen sfeer met inmiddels zeer alerte kinderen konden worden gevoerd. In deze groepsgesprekken en de volgende individuele gesprekken met kinderen tussen de 6 en 10 jaar, gebruikte ik de werkwijze zoals ik die sinds jaren in mijn kinderpsychiatrische praktijk hanteerde.

Het zal inmiddels duidelijk zijn dat kwalificaties als „blauw versus rood, dus blauw” en „te gedetailleerd om verzonnen te zijn” volstrekt uit hun verband zijn gerukt en ook als simplificaties kunnen worden aangemerkt. Zeker als hier „de zogenoemde methode Mik” mee moet worden aangeduid. Het zou te ver voeren in dit kader mijn gehele werkwijze uit de doeken te doen.

In het interview dat Abrahamse met mij had (NRC Handelsblad, 30 januari) wordt — op kleine misverstanden na — mijn werkwijze aardig weergegeven.

Zo ook in hetgeen prof. dr. F.C. Verhulst beschrijft in 'Uit de mond der kinderen hoort men de waarheid' in het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde 1988; 132, nr. 6.

Dr. G. Mik, Haren.

'Slachtoffers incest zijn de beste hulpverleners'

Van een onzer verslaggevers

ASSEN - Het ontbreekt aan goede hulpverlening aan incestslachtoffers bij de reguliere hulpverleningsinstanties in de drie noordelijke provincies. Pleeggezinnen waar incestslachtoffers worden ondergebracht zijn niet altijd veilig. Het komt regelmatig voor dat slachtoffers door hulpverleners opnieuw worden misbruikt. Incestslachtoffers zijn zelf de beste hulpverleners, maar ze worden ondergewaardeerd door de officiële hulpverlening en moeten zich voortdurend verdedigen.

Het taboe op incest bemoeilijkt de het geven van hulp.

Dit zijn enkele conclusies uit een verslag van een project dat de Vereniging van Seksuele Kindermishandeling de afgelopen drie jaar in de provincies Friesland, Groningen en Drenthe heeft uitgevoerd. VSK-voorzitter mevrouw R. Harmsen heeft het verslag gisteren in het Drentse provinciehuis aangeboden aan gedeputeerde mr. J.J.L. Pastoor. "Dit is een feestelijke gebeurtenis

omdat verborgen werk van jaren zichtbaar wordt. Er zijn vrouwen die weer zin in hun leven zien. Dat geeft hoop voor de toekomst", aldus mevrouw Harmsen.

De VSK is een zelfhulporganisatie. Dat wil zeggen dat slachtoffers van seksuele mishandeling binnen het gezin andere slachtoffers bijstaan. Drie jaar lang hebben betaalde en vrijwillige medewerkers de hulpverlening begeleid en tegelijkertijd op poten gezet. Daarvoor zijn duizenden gesprekken en telefoongesprekken gevoerd met slachtoffers, hun familieleden en hulpverleners. Vrouwen zijn begeleid bij het doen van aangifte, er is gepraat in gespreksgroepen en er zijn pleeggezinnen gevonden voor slachtoffers die thuis niet meer veilig waren. Ook werden contacten gelegd met de bestaande hulpverleningsinstanties, waarmee de samenwerking zich nu geleidelijk ontwikkelt.

Gebrek aan middelen -huisvesting en geld- en ontkenning

van het incestprobleem hebben volgens mevrouw Harmsen een enorme negatieve weerslag op het werk van de hulpverleners. Zij worden vaak geconfronteerd met verdachtmakingen en grove grappen. Maar de eigen ervaringen van de hulpverleners is van cruciaal belang en daarom kunnen zij niet gemist worden, aldus de voorzitter.

THEATERSTUK OVER SEKSUEEL MISBRUIK GAAT VERGEZELD VAN LESSENPAKKET EN ZO NODIG HULP „Spelen met geweld” biedt scholieren stof tot praten

Van onze verslaggever
DEN HAAG — *Spelen met geweld* heet het theaterstuk van de Haagse groep Peter Pan Producties, dat donderdag in première gaat. Het stuk is geschreven voor middelbare scholieren en gaat over seksueel geweld en machtsmisbruik.

Iedere schoolklas telt, statistisch gezien, enkele slachtoffers van seksueel geweld. Daarom wordt het probleem in het theaterstuk met omzichtigheid benaderd. Er komen speciale lessen over het onderwerp vóór, en opvang van jongeren met behoefte aan hulp na de voorstelling.

De hedendaagse jongeren verdienen zo langzamerhand het predikaat van de gewaarschuwde generatie, constateert regisseur Frits Ferres van *Spelen met Geweld*. De voorlichting over Aids en de bijbehorende campagne „Vrij Veilig” waarschuwt ze voor en wijst ze noodgedwongen op de schaduwzijde van seksueel verkeer. *Spelen met geweld* lijkt gezien de thematiek van het stuk hetzelfde te doen.

Het is echter geenszins Ferres' be-

doeling de jongeren uitsluitend te confronteren met de negatieve aspecten van sex. „De tijd van het theater op de barricades is gelukkig voorbij”, zegt Ferres, waarmee hij wil aangeven dat hij niets ziet in een loodzware theatrale benadering van serieuze onderwerpen als verkrachting en incest. En ook staat hij niet te dringen om met zijn productie een boodschap mee te geven aan het

Recent onderzoek psychologe maakt opvoering actueel

jonge publiek. Ferres: „We hoeven de wereld niet te verbeteren. Het is genoeg als het lukt de jongeren met elkaar aan het praten te krijgen over seksueel misbruik.”

Spelen met geweld bevat humor, zodat het stuk niet te zwaar op de hand wordt. Voor zover bij schoolvoorstellingen in gymzalen en aula's nog sprake zou zijn van een door serene stilte gekenmerkte theatersfeer, hoopt Fer-

res die te bestrijden met speciaal voor het stuk geschreven muziek. „Flink hard en funky”, zodat de jongeren zich tussen de scènes door kunnen afreageren door met elkaar het gebodene te bespreken.

Uit het vorige week gepubliceerde onderzoek „seksueel misbruik van meisjes door verwanten” van kinderpsychologe N. Draijer blijkt dat één op de vijftien meisjes traumatische ervaringen heeft als gevolg van seksueel misbruik. Dat maakt *Spelen met geweld* niet alleen actueel. Het drukt de makers ook nog eens met de neus op het feit dat gemiddeld twee meisjes per schoolklas als seksueel slachtoffer moeten worden beschouwd.

Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat een op de drie meisjes voor haar zestiende te maken heeft gehad met seksueel misbruik. Variërend van handtastelijkheden tot verkrachting. De makers van *Spelen met geweld* beschouwen deze cijfers als een bevestiging van hun opvatting dat het stuk niet zonder enigerlei vorm van begeleiding behoort te worden gebracht.

Ferres: „Als we het stuk opvoeren op een school, stellen we als eis dat de mentor of klasseleraar er nauw bij be-

trokken is. Bovendien worden de scholen geacht lessen te wijden aan seksueel geweld. Als ze dat niet zouden doen, valt onze voorstelling veel te rauw bij het publiek.” Vóór het stuk zowel als erna praten de acteurs in de klas met de jongeren.

Omdat docenten nogal wat moeite blijken te hebben met leerlingen over sex en seksueel geweld te praten, biedt

Flink harde, funky muziek helpt jongeren afreageren

de theatergroep de scholen naast het toneelstuk een complete blauwdruk voor enkele lessen. Dat pakket is samengesteld door M. Wolff. „We hebben veel overleg gepleegd met hulpinstanties, zoals het Rugg en de Rutgersstichting, over wat in het lespakket aan de orde kan komen en op welke manier. Juist omdat voorzichtigheid bij een onderwerp als dit geboden is”, aldus Wolff.

Na een schoolvoorstelling moeten de leerlingen met eventuele vragen adequaat te woord worden gestaan en desnoods opgevangen. Ook daarin is voorzien. De theatergroep nam een voorbeeld aan de Duitse collega's van theater Rote Grütze uit Berlijn, die het stuk (in het Duits „Gewalt im Spiel” geheten) vorig jaar op het toneel bracht en ermee de belangrijkste Duitse onderscheiding voor jeugdtheater won.

Ferres: „Overal waar Rote Grütze het stuk opvoerde, bleven de acteurs na de voorstelling minstens twee of drie uur aanwezig, zodat het publiek alle gelegenheid kreeg met ze te praten. Bovendien werden folders verspreid met adressen van hulpinstan-

ties.” Dergelijke voorzieningen zijn ook door het Haagse gezelschap getroffen.

Ferres en Wolff verwachten dat veel scholen belangstelling zullen hebben voor het stuk. „Docenten staan vaak te springen om seksueel misbruik aan de orde te stellen. Maar vaak weten ze niet goed bij welke les dat zou moeten. Soms komt het ter sprake bij biologie, of bij maatschappijleer. Wij hopen ze met 'Spelen met geweld' een handleiding te bieden.”

Met een angstpsychose is niemand gebaat

Is verkrachting dichterbij dan je denkt?

Verkrachting en ontucht halen steeds meer het nieuws, maar wordt 'de zonde van het vlees' niet te hoog geschat? Cees Veltman ging de cijfers na en peilde enkele meningen.

In totaal zegt een op de drie vrouwen ervaring te hebben met ongewenste seksuele contacten, variërend van hinderlijk aanraken tot verkrachting. Dit blijkt uit een studie van kinderpsycholoog Nel Draijer onder 1054 vrouwen.

'Vrouw zweeg lang over verkrachtingen', luidde een kop in Het Parool over een vrouw die vijftien jaar niets had gezegd over haar oom die haar zes jaar lang had misbruikt. Toen ze tenslotte toch naar de politie ging, kreeg ze te horen dat verkrachting na twaalf jaar is verjaard. De oom had ook drie andere kinderen misbruikt, onder wie zijn dochtertje.

'Celstraf voor ontucht in bos'. Drie Amsterdammers werden veroordeeld tot celstraffen van twintig maanden en twee jaar wegens ontucht met een vrouw aan wie ze aanvankelijk slechts een lift hadden willen geven. Maar ze hadden haar meegenomen naar het Amsterdamse Bos. 'Nog jarenlang zal het slachtoffer wakker liggen van wat de heren met haar uitspookten', zei de officier van justitie.

'Man bekent ontucht met tenminste achtentwintig kinderen'. Een alleenwonende man te Emmen pleegde ontuchtige handelingen met kinderen die regelmatig bij hem over de vloer kwamen, vooral meisjes van zeven tot elf jaar, onder wie een aantal nichtjes van de man.

'Man had vier jaar lang seks met kinderen'. De politie in Almere heeft een 31-jarige man aangehouden die ervan wordt verdacht tenminste vier jaar lang ontucht te hebben gepleegd met kinderen. Het aantal slachtoffers bedraagt zeker tien, van wie er twee nog steeds in het ziekenhuis liggen. Het gaat doorgaans om kleine kinderen, soms amper een jaar oud.

Zomaar een paar kranteberichten van de laatste tijd. De Stichting Tegen Haar Wil begon een voorlichtingscampagne tegen seksueel geweld. 'Verkrachting is dichterbij dan je denkt' stond er op reclameborden in Amsterdam. Het woord verkrachting wordt afgewisseld met incest en aanranding. Tram, bus en metro hingen vol met deze teksten. Angstaanjagende waarschuwingen of zinvol?

Steekproeven

Hetzelfde vraagteken kan worden gezet bij cijfers die de ronde doen over verkrachting. In 1982 meldde Vrij Nederland dat zes procent van alle vrouwen met incest te maken had gekregen. Dit jaar kwam de Volkskrant op grond van Amerikaans onderzoek met het schokkende bericht dat 54 tot 62 procent van alle vrouwen incestueus was misbruikt.

Is er inderdaad sprake van een sterke toename van seksueel misbruik? Peter Vasterman schreef in Reporter dat journalisten vaak geen onderscheid maken tussen

het aantal vrouwen dat dit jaar slachtoffer was van seksueel geweld en het aantal vrouwen dat ooit in hun leven incest-ervaringen heeft gehad, wat grote vertekeningen in de cijfers geeft. Hij laat ook zien dat percentages over slachtoffers soms op zeer kleine werkelijke aantallen - soms slechts vijf vrouwen - berusten. Dit soort niet-representatieve steekproeven blijken echter goed voor schokkende krantenkoppen, bijvoorbeeld dat tien procent van de slachtoffers van incest ook nog eens wordt misbruikt door hulpverleners. Jos Frenken van het Nederlands instituut voor sociaal-seksuologisch onderzoek (Nisso): 'In de pers is ten onrechte het beeld ontstaan: het komt veel voor en het is zeer ernstig'.

Volgende vraag: wat is seksueel misbruik? Volgens Frenken gaat het in meerderheid om lichte, oppervlakkige - boven de kleren - ongewenste intimiteiten. Hij schat dat een kwart tot een half procent van de vrouwen te maken krijgt met gedwongen geslachtsgemeenschap, gedwongen masturbatie of genitaal contact.

In het huwelijk

Er blijkt een verband te bestaan tussen de ontwikkeling van de criminaliteit in het algemeen en die van seksuele misdrijven. Percentueel neemt het aantal geregistreerde misdrijven de laatste jaren af en hetzelfde is waarneembaar bij seksuele misdrijven. In 1964 waren er achtduizend rechtszaken op dit gebied, in 1987 8700 en dat is gezien de groei van de bevolking een afname. Een stapje over de grens: in West-Duitsland heeft het aantal geregistreerde verkrachtingen zijn laagste punt bereikt sinds 1957, evenals het seksuele misbruik van kinderen.

Maar onderzoek in datzelfde land heeft ook opgeleverd, dat tweederde van de getrouwde vrouwen vaak of regelmatig door haar man tot seksueel contact wordt gedwongen en dat een vijfde van die vrouwen, naar haar begrip, door haar echtgenoot wordt verkracht. In Nederland heeft het kabinet eindelijk besloten verkrachting binnen het huwelijk strafbaar te stellen.

Vervolgingsbeleid

Met indrukken over de toename van ontucht en verkrachting in Nederland moeten we oppassen zegt Machiel Zeegeers, zenuwarts te Den Haag: 'Uit de statistieken zien we alleen de aantallen veroordeelden en die zijn afgenomen. Dat zegt nog niet alles over het aantal delicten zelf. De cijfers laten ook zien welk vervolgingsbeleid er wordt gevoerd. In 1950 werden 900 Nederlanders veroordeeld voor exhibitionisme, in 1981 slechts 54, maar dat wil nog niet zeggen, dat er de laatste jaren minder exhibitionisten zouden zijn. Het wordt minder de moeite waard gevonden deze mensen te vervolgen, omdat ze niemand kwaad doen. En menige vrouw is zo verstandig er geen drukte over te maken.

Hiermee wil ik niet zeggen, dat exhibitionisme uit de strafwet moet verdwijnen. Er hoort een rem over te blijven om al te demonstratief gedrag te voorkomen. An-

derzijds is het opvallend, dat we ons op dit gebied tegen opdringerigheid willen beschermen. Als iemand in een park een radio keihard aanzet, is dat ook hinderlijk, maar toch niet strafbaar? Op seksueel gebied zijn we echter nu eenmaal gevoeliger.

'Moeilijke regelgeving'

Het aantal veroordelingen voor aanranding en verkrachting is sinds 1950 wel toegenomen, maar mogelijk omdat daarvan vroeger minder aangifte werd gedaan. Of deze op zichzelf ernstige zaken nu meer voorkomen dan vroeger, durf ik niet te zeggen. Het blijkt nu nodig dat vrouwen ook in het huwelijk worden beschermd. Ze hoeven immers niet zomaar alles goed te vinden wat een man wil.

Wat de wetgeving betreft, nu heet coïtus met geweld opgelegd, verkrachting, maar men wil ook andere heftige toestanden daaronder verstaan. Daarmee verwaagt de grens naar aanranding. Ook komen bij de voorgenomen verandering van de zedelijkheidswetgeving de mensen aan de orde die zich niet kunnen verweren, bijvoorbeeld mensen in ziekenhuizen, inrichtingen, gevangenissen en kinderen beneden zestien jaar. Tot nu toe is elke seksuele handeling voor deze groepen verboden, maar als ze nu zelf willen? Is een verbod nog wel nodig?

Regelgeving is moeilijk. Nu ligt de grens voor seksuele handelingen met kinderen op zestien jaar. Onder die grens zijn het volgens de wet delicten. Er is veel voor te zeggen die leeftijd te verlagen. Het klinkt akelig, maar het is toch beter. Ook nu zeggen we immers niet: meisjes vanaf zestien jaar zijn vogelvrij. Ze hebben wettelijke bescherming. Die kan ook voor meisjes onder de zestien gelden. Ze hoeven niets toe te laten wat ze niet willen. Die grens van zestien maakt veel mensen tot delinquent die geen delinquent zijn, maar een goede verhouding met elkaar hebben. Het ernstigste delict wordt soms gepleegd door de manier waarop kinderen worden uitgehoord door middel van suggestieve vragen, zoals we onlangs waarschijnlijk weer hebben meegemaakt bij de politieverhoor in de kwestie-Oude Pekela. Tot 1971 was overspel strafbaar, al werd het haast nooit vervolgd: in vele jaren slechts twaalf gevallen. Ook seksueel contact met minderjarigen van het eigen geslacht was tot 1971 strafbaar. Toen lag de minderjarigheidsgrens nog bij 21. Een commissie van de Gezondheidsraad, waar ik lid van was, had gerapporteerd dat dit artikel schadelijk was, omdat homoseksuele jongeren onvoldoende contacten konden leggen. Het is zonder slag of stoot afgeschaft. Het was in 1911 bedoeld als bescherming, maar het heeft alleen ellende met zich gebracht, onzekerheid en angst, tot gevangenisstraf toe. Minister Korthals Altes maakt zich bezorgd over de naam van Nederland in het buitenland en wil het liefst inperking van bepaalde vrijheden om ervoor te zorgen dat de Amerikanen goed over ons denken, maar dat is de verkeerde lijn. We moeten als land trots zijn op onze vrijheden en die zijn best aan buitenlanders uit te leggen.

Wat de seksualiteit betreft is Nederland niet het meest vrije land in de wereld. In de Bondsrepubliek is de grens voor seks met minderjarigen veertien jaar. In de Scandinavische landen is de tolerantie ten opzichte van minderheden groter dan in Nederland. Nederland is gelukkig wel een voorbeeld in de wereld geweest voor de houding ten opzichte van homofielen, maar dat heeft lang geduurd.

De bekrompenheid bestaat vooral op het terrein van de seksualiteit, terwijl duidelijke mishandelingen tot verminkingen aan toe, veel minder erg worden gevonden. Het is waar: Je staat gemakkelijker tegenover het bericht dat een vader zijn kinderen heeft mishandeld dan dat hij ontucht met zijn kinderen heeft gepleegd. In de gevangenis heerst dezelfde moraal. Seksuele misdrijven kun je daar maar beter verzwijgen.

Ik denk dat hier sprake is van een verdringing van seksuele gevoelens. We schatten 'de zonde van het vlees' te hoog. In de bijbel wordt daar helemaal niets seksueels mee bedoeld, maar de zondige aard van de mens. In de tien geboden begint het: 'gij zult niet begeren' niet met 'uws naasten vrouw', maar met 'uws naasten

huis'. De strekking is overigens niet dat we niet zouden mogen begeren - waar hebben we onze zinnen anders voor gekregen - maar om de manier waarop je als gevolg daarvan handelt. Die te sterke nadruk op seksualiteit is in Nederland pas later ontstaan. Vader Cats, een algemeen gerespecteerd man, schreef aardige gedichtjes over billen. Dat kon toen wel. Daarna is de sfeer veranderd en de kerk deed daarin mee en liep helaas niet zoals het hoort voorop. Al in de vorige eeuw werd het Nederlands genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen opgericht. De christelijke reclasseringsverenigingen zijn heel wat later gekomen. Hetzelfde geldt op het gebied van de seksualiteit. De NVSH liep voorop, daarna volgde pas de PSVG.

Het seksuele aspect

De angst voor de ongebreidelde seksuele driften is groot, maar hoe dat is gekomen, weet ik niet. Het seksuele heeft een speciaal aspect. Misschien is dat toch mede door de kerk zo gegroeid, want zij heeft vanaf het begin het celibaat als mooier voorgesteld dan het huwelijk. Paulus zei al dat het beter was niet getrouwd te zijn, maar dat had ook met de Griekse cultuur van zijn dagen te maken. Bij de rooms-katholieken is lang de officiële leer geweest, dat seksualiteit alleen bestaat om kinderen te krijgen. En ook bij protestanten was er veel terughoudendheid. De gereformeerde opvoedkundige van de jaren vijftig, prof. Jan Waterink, vond het nog een punt van discussie of mensen die zeker wisten geen kinderen te kunnen krijgen, wel seks met elkaar mochten hebben, al vond hij zelf van wel'. De christelijke moraal en verkondiging hebben tegen vrouwen gewerkt, constateren Annie Imbens en Ineke Jonker in hun boek 'Godsdienst en incest' (1985). Zij stellen de vraag 'hoe het komt dat zoveel christelijke mannen denken dat ze recht hebben op de seksualiteit van alle vrouwen in hun familie'. 'Als begin van een antwoord' zien ze: 'De kerk predikt nog te veel een vergevingstheologie die de slechtheid en schuld van vrouwen - hun door de dader aangepraat - bevestigt'. De vrouwen met wie Imbens en Jonker spraken, gaven aan dat hun godsdienstige opvoeding heeft bijgedragen aan het veroorzaken van incest en aan het zwijgen over die ervaring. Imbens en Jonker zeggen niet dat seksueel misbruik in christelijke milieus ernstiger is dan in niet-christelijke kring. De vrouwen die zij voor hun boek spraken, zeiden wel dat vrouwen nederig horen te zijn, opofferend, plichtsgetrouw, onderdanig, gewillig, dienstbaar en gehoorzaam aan haar man. Ze zagen zichzelf hetzij als zondig en verleidelijk, hetzij als inferieur. Ze voelden zich het bezit van mannen, dingen zonder gevoelens, zonder eigen wil op grond van de beruchte veronderstelling: als ze nee zegt, bedoelt ze ja. De vrouwen wilden voldoen aan christelijke normen zoals: je naaste liefhebben, de eersten zijn met vergeven, dienstbaar zijn, jezelf wegeijeren. Imbens en Jonker denken dat 'de mythe van de zondige vrouw die door christelijke kerken nog altijd wordt verkondigd', de macht van mannen over vrouwen niet alleen oproept maar ook versterkt: 'Wij zien dat als een vorm van geestelijke verkrachting die lichamelijke verkrachting van meisjes en vrouwen gemakkelijker maakt en de gevolgen daarvan ernstiger. Gevoelens van zondigheid en schuld die vrouwen worden aangepraat, werken ondermijnd op hun zelfvertrouwen.

'Lijn van Paulus'

Het christendom heeft zich steeds meer vereenzelvigd met het patriarchale denken, zodat op den duur de idee bestond, dat je niet christelijk was als je niet patriarchaal dacht. In het patriarchale denken wordt ervan uitgegaan, dat vrouwen de ondergeschikten zijn van mannen en dat vrouwen mannen dan ook dienen te gehoorzamen. Deze 'christelijke' zienswijze wordt ook aangehangen door mannen in een anti-godsdienstig milieu'. Imbens en Jonker wijzen op Paulus: 'Bij hem is het patriarchale bederf van het christendom begonnen. In teksten van Paulus valt chronologisch gezien een lijn waar te nemen die loopt van gelijkheid tussen vrouwen en mannen (Galaten 3:28) naar vrouwvijandigheid (1 Tim. 2:8). Teksten van Paulus zijn eeuwenlang misbruikt om vrouwen te weren uit kerkelijke ambten en haar het zwijgen op te leggen. Christelijke kerken legitimeren de ontkenning en minachting van

vrouwen door de moraal over mannen en vrouwen die zij uitdroegen. Wij willen daarmee niet beweren, dat christelijke kerken deze moraal voorhieldden om mannen te stimuleren meisjes in het gezin of de familie seksueel te misbruiken. Maar seksueel misbruik van meisjes is wel de uiterste consequentie van een kerkelijke moraal die vrouwen onderwerpt en ondergeschikt maakt aan mannen'. Heeft de kerk in het verleden de toon gezet voor de seksuele moraal of volgde

ze de geest van de tijd? De Leidse hoogleraar praktische theologie F. O. van Gennep heeft daarover weinig twijfels: 'Presser heeft al gezegd, dat de kerk meer een doorgeefluik van de heersende seksuele moraal is geweest dan dat ze die moraal bepaalde. Het is moeilijk te onderzoeken en wat erover wordt gezegd is vaak van modieuze aard en ideologisch gekleurd. De geschiedenis leert, dat de kerkelijke seksuele moraal - op andere gebieden liep de kerk soms wel voorop - nooit veel verschilde van de tijdgeest en dat kun je de kerk misschien wel verwijten, maar mensen verwachten geborgenheid van de kerk en blijven juist vanwege de traditie kerklid.

Aan de andere kant kun je zeggen, dat de kerk altijd ook een revolutionaire kant heeft gehad en dat stromingen als het socialisme en het feminisme in het christendom hun eerste wortels hebben gevonden. Kerk en godsdienst hebben nu eenmaal een januskop. Je kunt er nooit op één manier over praten'. Van Gennep erkent, dat de christelijke moraal en verkondiging tegen de vrouw hebben gewerkt, 'maar ook het socialisme en het liberalisme hebben de vrouw in een ondergeschikte positie gezien. Marx was er tegen, dat vrouwen buitenshuis werkten en zeker niet in een fabriek'. Hij vindt het moeilijk in het algemeen over de rol van de kerk te spreken omdat daarbinnen altijd veel stromingen zijn geweest. In 1988 kritiek uitoefenen op wat mensen in het verleden dachten, vindt hij een beetje goedkoop: 'We leven nu na 1945 en na de jaren zestig en we hebben een grote ontwikkeling doorgemaakt en daarom is het gemakkelijk de denkbeelden van vroeger als verkeerd te bestempe-

len. We moeten niet teveel op de troon van de historie gaan zitten. In het jaar 2088 zullen de mensen over ons nu, ook wel zeggen: Wat gek, dat ze die en die zaken niet hebben gezien'.

Incest

De antropologe Margaret Mead zei over incest: 'In de grond van de zaak zijn incest-relaties een manier om de gezins-eenheid te bewaren en de onderlinge betrekkingen in het gezin persoonlijk en specifiek te doen zijn'. Zeegers: 'Antropologisch zal daar wel wat in zitten, want in sommige stammen in Afrika was seks tussen familieleden geoorloofd. Het was ook een middel om de welstand in eigen kring te houden. Om die reden was bij de farao's een broeder-zuster-huwelijk heel gewoon'. Zeegers noemt incest een 'ernstig misdrijf' dat tot trauma's bij kinderen kan leiden, maar soms waren er al zoveel stoornissen in huwelijk en gezin dat de incest er in paste. Soms was de verhouding goed en blijft ze dat ook'. Over de gevolgen voor de slachtoffers van seksuele delicten schreef Zeegers in zijn boek 'Seksuele delinquenten' dat die vaak meevallen en spreekt hij over 'alles wat wij aan schadelijke gevolgen bedenken'. Daarmee ontkent hij niet dat die gevolgen ernstig kunnen zijn: 'Vooral bij verkrachting, maar we moeten ervoor oppassen psychische problemen al te gemakkelijk toe te schrijven aan vroegere negatieve seksuele ervaringen, want misschien zijn die niet relevant'.

'Niet apart'

Wat de publiciteit over seksuele delicten aangaat, denkt Zeegers wel eens 'dat die bijzondere aandacht voor de seksuele kant een teken is van een nog steeds bestaand antiseksueel syndroom. Een kerkelijk ambtsdrager mag belijden dat hij van nature geneigd is God en zijn naaste te haten, geneigd is tot alle kwaad en dat hij zijn schuld nog dagelijks groter maakt. Allemaal volgens de Heidelbergse catechismus. Dat is nogal wat. Maar wanneer zijn seksuele gedrag niet geheel voldoet aan de conventionele moraal, is hij niet meer te handhaven.

Zo roepen ook seksuele delicten een onevenredige afkeer op. Het ondergaan van een aanranding of een verkrachting is afschuwelijk, maar dat is het meemaken van een bankroof of een gijzeling ook. Seksuele delicten zouden we meer bij dat soort delicten moeten ordenen en ze dus niet meer zo apart moeten zetten. Het is typisch dat het woord zedendelict bijna alleen het seksuele betreft, hoewel het woord zeden een veel bredere betekenis heeft. Iemand uitschelden is eveneens in strijd met de goede zeden'.

Vrijheid, blijheid

Ook Mieke Bal - hoogleraar vrouwenstudies in de Verenigde Staten - wijst op het gevaar van preutsheid in een te strakke wetgeving op zedelijk gebied: 'Veel seksuele relaties die we vroeger afkeurden, vinden we nu aanvaardbaar. Steeds meer gaat het erom of beide deelnemende par-

tijen met de relatie instemmen en er plezier aan beleven. De termen waarin over relaties wordt gepraat, zijn op zich moreel neutraal: geslachtsgemeenschap, vrijen, homoseksualiteit, pedofilie, incest. Hoewel de wetgeving in het ene geval toleranter is dan in het andere, zoals pedofilie, is er steeds meer een klimaat ontstaan waarin men elkaar de 'vrijheid, blijheid' gunt het leven ook op dit gebied naar eigen keus in te richten. Maar wiens eigen keus is het?

In onze cultuur is de neiging groot verkrachting te vergoelijken. Psychiaters, gespecialiseerd in daders, die praten over de gevolgen van verkrachting voor de slachtoffers moeten hun beroepsmaats-

eenzijdigheid terzijde schuiven. Er is maar één categorie deskundigen als het om de ernst van verkrachting gaat: de slachtoffers zelf. Welk seksueel misbruik 'licht' is, al of niet schade aanricht, kan niet worden uitgemaakt door mensen die zich dag-in-dag-uit verdiepen in de daders, maar door de slachtoffers of tenminste door de mensen die zich beroepsmatig met slachtoffers bezighouden'.

'Machtsmisbruik'

Over incest zegt zij: 'Dat is een dubbelzinnig woord. Het betekent op zich: een relatie tussen bloedverwanten. Mijs inziens is dat wat anders dan verkrachting door de machtigste bloedverwant, de vader - of oom of opa - van een machteloos kind. De term incest verbloemt dit verschil. Het is duidelijk dat alleen de laatste gevallen voor de rechtbank of in de psychiatrie terecht komen. Niet incest is schadelijk, maar verkrachting door vaders van dochters.

In deze gevallen, zoals ook in de andere gevallen, mogen de belangrijkste elementen niet uit de discussie weg blijven: de elementen van machtsmisbruik, geweld en seks. Poseren voor porno wordt vaak afgedwongen, zeker in de kinderporno. Bovendien stimuleert porno het soort agressie als opwinding. Maar voor wie is die agressie zo opwindend? Zou de agressie van verkrachters voor hun slachtoffers ook opwindend zijn? Het lijkt me niet d it ze dan naar rechtbank of psychiater hoeven te gaan'.

Mieke Bal zegt zich liever druk te maken om de slachtoffers van verkrachting en ontucht dan om de daders, 'maar natuurlijk moeten ook de daders worden geholpen, al is het alleen maar omdat effectieve hulp van daders het euvel van de verkrachting uit de wereld kan helpen. Maar ze verdedigen tegen de klippen op, ze voorstellen als zieliger dan hun slachtoffers, is beledigend voor de laatsten. Het is zoiets als nazi's meer begrip geven dan de vervolgdde joden'.

'Pleister op de mond'

Ook Mieke Bal bepleit een snel afscheid van het patriarchaat: 'Dat psycho-sociale systeem waarin de macht van mannen, speciaal vaders, de basis is van samenleven en liefhebben, waarin de machthebbers het monopolie hebben te bepalen wat er gebeurt en menen te weten wat de onzichtbare ander denkt, wil en voelt. Iedereen mag van mij zeggen dat ook daders hulp nodig hebben en mag pleiten voor meer seksuele vrijheid, maar bewering over de (geringe) schadelijkheid van seksueel gedrag waarvan de gewelddadigheid wordt verbloed en waarbij de sekse van dader respectievelijk slachtoffer buiten beschouwing wordt gelaten, wijst op een patriarchaal denken. Dan

lijk je op het soort heve vader die precies weet wat zijn dochtertje wil en haar cerpleister op de mond plakt zodat ze niet zelf zal gaan zeggen: nee, dank je, ik wil het zelf beter. Zo'n vader waar een goede psychiatrie ons vanaf zou moeten helpen'. De conclusie kan zijn, dat waarschuwen tegen verkrachting, incest en aanranding hard nodig is, als maar geen overmatige angstgevoelens worden opgeroepen. Verwonderlijk is het niet, dat vrouwen hun maatregelen nemen. Eén op de acht vrouwen in Dordrecht durft 's avonds de straat niet op zonder een wapen of iets dat daarop lijkt, volgens het Gemeentelijk sociaal geografisch bureau. De meeste vrouwen negeren op straat onbekende personen, gaan aan de overzijde van de straat lopen als er een dronkeman of een groepje jongeren aankomt, of fietst extra hard. Zelfverzekerd lopen wordt door één op de vier vrouwen genoemd als middel om problemen te vermijden. Toch wijst dit onderzoek ook uit, dat de meeste vrouwen zich niet van de wijs laten brengen door sensationele berichtgeving en reclamecampagnes, waarschijnlijk onder het motto: een angstpsychose is dichterbij dan je denkt.

Cees Veltman

MEER BEVOEGDHEDEN POLITIE EN JUSTITIE BEPLEIT VK 14

VVD-bureau wil strafrecht opfrissen

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — De strafrechter moet zonder bezwaar gebruik kunnen maken van onrechtmatig verkregen bewijs. Maar tegen de politie-ambtenaar die dat onrechtmatige bewijs aandraagt, moet dan disciplinair optreden worden overwogen. Dit is een van de aanbevelingen in het rapport „Strafrecht en rechtshandhaving” van de Prof. mr. B. M. Teldersstichting, het wetenschappelijk bureau van de VVD. Het rapport is dinsdagmiddag aangeboden aan minister Korthals Altes van Justitie.

De Teldersstichting vindt dat de tijd rijp is om het Wetboek van Strafvordering op te frissen. Bepaalde procedurele voorschriften zouden moeten worden aangepast, zodat het Openbaar Ministerie minder vaak bot vangt bij de vervolging van misdadigers als gevolg van vormfouten.

Korthals Altes opperde al eerder dat er een onderzoek moet komen naar de mogelijkheid gemaakte vormfouten te herstellen. De eisen die in het wetboek worden gesteld aan de dagvaardingsprocedure — de tirannie van de telastelegging — zouden kunnen worden versoepeld. In het rapport wordt gesuggereerd om — net als in West-Duitsland — in de dagvaarding slechts een feitelijke beschrijving op te nemen van de omstandigheden waarin een bepaald delict is gepleegd. Vrijspraak als gevolg van formele fouten in de dagvaarding is dan uitgesloten. Nu moet de officier van justitie in de dagvaarding een nauwkeuri-

ge juridische aanduiding geven van het te laste gelegde delict.

Bij het opstellen van het Wetboek van Strafvordering — een eeuw geleden — heeft de wetgever niet voorzien over welke (technische) middelen de dader in de toekomst zou komen te beschikken om een misdrijf te plegen of om een efficiënte opsporing te verhinderen. In veel gevallen staan de autoriteiten met lege handen tegenover de mogelijkheden die de dader ter beschikking staan. In het rapport wordt daarom voorgesteld een aantal bevoegdheden van politie en justitie uit te breiden.

Infiltratie

Niet alleen de telefoon van verdachten moet mogen worden afgetapt, maar ook moet de politie andere communicatiemiddelen kunnen „afluisteren”, zoals telex, fax en computerbestanden. „Privacy-belangen moeten hiervoor wijken.”

Infiltratie door opsporingsambtenaren in criminele milieus is volgens het VVD-rapport een doeltreffend middel om criminaliteit op te sporen. Maar het Openbaar Ministerie moet de infiltratie nauwlettend controleren en — gezien het gevaar van „afglijden” — mogen infiltranten slechts beperkte tijd worden ingezet.

De mogelijkheid die het strafrecht nu biedt aan verdachten om anoniem te blijven, is volgens het rapport ontoelaatbaar. „Een probaat middel tegen een verdachte die zijn naam niet wil noemen, vinden wij de strafrechtelijke gijzeling”, aldus de auteurs van het rapport. Zij zouden die invoering van de legitimatieplicht toejuichen.

Verder wordt een wettelijke regeling

voorgesteld waarbij het mogelijk wordt de uit misdaad verkregen winsten beter af te romen. Iemand van wie aannemelijk is dat zijn misdrijf financieel voordeel heeft opgeleverd, moet kunnen worden verplicht mee te werken aan de bewijslevering van de herkomst van bepaalde bezittingen.

Het strafrecht wordt volgens de Teldersstichting overvraagd, doordat er steeds meer wetten komen met strafbaarstellingen. Bovendien wordt steeds meer wetgeving gemaakt die burgers indeelt in bepaalde categorieën, zoals tweeverdieners, voordeurdelers en uit-of thuiswonende studenten. De uitvoering van deze wetten is verre van eenvoudig en controle op de naleving ervan moeilijk. Er ontstaan dan legio mogelijkheden tot misbruik.

De Teldersstichting is daarom van mening dat de kwaliteit van wetgeving moet worden verbeterd en dat wetten een meer algemeen karakter moeten krijgen. De indiening van een wetsontwerp bij de Staten-Generaal zou volgens de Teldersstichting vergezeld moeten gaan van een plan van invoering. Daarin wordt uitgewerkt hoe en door wie de wet zal worden uitgevoerd en hoe de controle op naleving zal gebeuren.

Orderingsregels

Voorts wordt ervoor gepleit dat de wetgever niet als vanzelfsprekend kiest voor strafrechtelijke handhaving van regelgeving. De wetgever moet ernaar streven overtredingen van orderingsregels zoveel mogelijk langs bestuurlijke weg aan te pakken. Ook wordt aanbevolen vaker de civielrechtelijke of tuchtrechtelijke weg te bewandelen om te komen tot een voor de benadeelde

bevredigende oplossing. „Een strafrechtelijke reactie moet in principe gereserveerd worden voor moreel ernstig laakbare gedragingen.”

Wil het strafrecht zijn functie naar behoren kunnen vervullen, dan moet niet alleen de pakkans zo groot mogelijk zijn, maar ook de straffkans. Het aantal gevallen waarin wel bewijs voorhanden is, maar het Openbaar Ministerie om bepaalde redenen afziet van vervolging — de zogenaamde kale beleidsseps — zou moeten worden teruggedrongen. In zaken waarin de officier van justitie op de zitting slechts een boete zou eisen, moet de verdachte de mogelijkheid worden geboden vervolging af te kopen (transactie). Daarmee wordt bewerkstelligd dat de schaarse ruimte die er voor de rechterlijke macht is, wordt gebruikt om de meest strafwaardige en ingewikkelde gevallen te berechten.

De opstellers van het rapport zijn voorstander van het ontwikkelen en toepassen van zoveel mogelijk alternatieven voor gevangenisstraf, zoals dienstverlening en alcohol-verkeerprojecten.

Voor plegers van ernstige misdrijven zou een nieuw soort gevangenisstraf moeten worden ingevoerd, waarbij strenge bezoekregels gelden en verlof met het oog op gevaar voor de samenleving slechts met uiterste terughoudendheid mag worden toegekend. Verder wordt bepleit de nieuwe wet over vervroegde invrijheidstelling die vorig jaar van kracht werd, opnieuw te wijzigen. Vervroegde invrijheidstelling moet volgens het rapport weer afhankelijk worden gesteld van goed gedrag van de gedetineerde. „Het moet weer verdiend worden.”

NRC Handelsblad 9

Aanvaringskoers NRC 26

„OP TAL VAN PUNTEN begint op het ogenblik het recht de politiek te raken”, constateerde premier Lubbers eind mei op een Leids juristencongres. Hij vergat er bij te zeggen dat het vaak wel de politiek is die is begonnen. Een goed voorbeeld is het openlijk streven van de minister van justitie in zijn kabinet om de in zijn ogen te ver doorgesloten rechtsbescherming voor de verdachte in strafzaken te redresseren. Dit brengt hem op een aanvaringskoers met het grondrecht van een eerlijk proces, dat aan ons land dwingend wordt voorgeschreven door het Europees verdrag voor de mensenrechten.

De manier waarop minister Korthals Altes daarvoor de ogen sluit doet denken aan de advocaat-generaal bij de Hoge Raad, die twintig jaar geleden suste dat ons land weinig boodschap had aan dat verdrag. Het was immers bedoeld voor „systemen waarin — anders dan in Nederland — de rechten van de verdachte niet gewaarborgd zijn”. Deze zelfgenoegzaamheid van rechtsprekend Nederland is inmiddels herhaalde malen doorgeprikt door de organen van het Verdrag in Straatsburg.

DAT DIT NIET vrijblijvend is blijkt uit de opschorting van het strafrestant van de befaamde Stanley H. en een compagnon de afgelopen week door de Haagse rechtbank. Hun strafvonnis is in Straatsburg te licht bevonden omdat het vrijwel uitsluitend was gebaseerd op anonieme getuigen. Zowel de Straatsburgse beslissing als het Haagse kort-gedingvonnis worden nog onderworpen aan het oordeel van hogere instanties, maar dat doet niets af aan de ernst van de kritiek op de Nederlandse strafrechtspraak — en op de minister van justitie onder wiens verantwoordelijkheid zo wordt geijverd voor dit soort methoden.

Dat de Nederlandse strafrechter in de zaak-H ook wel erg ver was gegaan vermindert de betekenis van de terechtwijzing niet. Juist van dit soort zaken gaat de „aan- zuigende werking” uit waartegen de Nijmeegse hoogleraar Corstens onlangs waarschuwde in de jubileumbundel van de Nederlandse Jurisprudentie. „De anonieme getuigen hebben te gemakkelijk hun intrede gedaan in het Nederlandse strafproces”. Eenmaal binnen dragen zij er toe bij dat de grenzen van andere opsporingsmethoden steeds meer worden opgerekt. Er wordt nu zelfs al gesproken van „anoniem gerechtelijk vooronderzoek”.

ZORG BAART in het bijzonder dat steeds meer bewijsgaring zich onttrekt aan het zicht van de rechter-commissaris, die tijdens het vooronderzoek juist wordt geacht een toezichthoudende rol te vervullen. Die rol werd vorig jaar nog als een belangrijke waarborg gepresenteerd in voorstellen de onderzoeksbevoegdheden ten aanzien van computersystemen drastisch uit te breiden. Maar de werkelijkheid reduceert deze rechter veeleer tot een „rechtsgeleerde bladwijzer”, zoals rechter Von Meyenfeld het dezer dagen noemde in het Juristenblad. Een mooie waarborg!

Een tegenwicht als de advocaat bij het politieverhoor blijft onbespreekbaar voor minister Korthals Altes, ook al is hem eerder dit jaar met kracht van argumenten geadviseerd daarvoor althans een opening te maken. Het is ook niet moeilijk in te zien dat het recht op een eerlijke behandeling in de rechtszaal inhoudsloos kan worden wanneer het processuele evenwicht in kritieke fasen van het vooronderzoek al te zeer geweld is aangedaan.

EEN EERLIJK PROCES is niet alleen de zorg van de rechterlijke macht, zij moet daartoe ook in staat worden gesteld: regering en parlement hebben daarvoor een eigen verantwoordelijkheid. Een internationaal recept valt niet te geven, en dat is maar goed ook. Straatsburg heeft slechts boodschap aan minimum-normen. De kritiek op de manier waarop Nederland het anonieme getuigenbewijs heeft binnengehaald, vormt dan ook een signaal dat de ondergrens van behoorlijke rechtspleging is bereikt. Dat kan tevens dienen als aansporing goed na te gaan dat het niet ook op andere onderdelen zo ver komt.

dinsdag 27 september 1988

OPINIE

Een werkgroep uit de VVD heeft een rapport over strafrecht en rechtshandhaving het licht doen zien, waarin (onder andere) gepleit wordt voor strengere straffen voor 'zware misdadigers' en de toelating tot de bewijsconstructie van onrechtmatig verkregen bewijs.

Onrechtmatig verkregen bewijs komt voort uit onrechtmatig handelen van in dit geval opsporingsambtenaren en is tot nog toe onaanvaardbaar geacht om de principiële reden dat opsporing dient te geschieden op legale wijze, dus zoals in de wet voorzien. Dit legaliteitsbeginsel is een klassieke, legitimerende hoeksteen van de strafrechtspleging, die zo langzamerhand zodanig uitgehold wordt dat nog slechts het pleister rest.

Reeds onmiddellijk na de invoering van ons Wetboek van Strafvordering zijn er verzwakkingen in de rechtsbeschermende strekking ervan aangebracht — men denke hierbij aan het toelaten van de 'getuigenis van horen zeggen' in 1926 — maar de uithollingen worden vooral in het laatste decennium erg omvangrijk.

Het rapport van de VVD-werkgroep vertolkt dan ook een — hoewel fundamenteel onjuiste — momenteel wijd verbreide opvatting van het strafrecht, waarin dat recht wordt gezien als het instrument bij uitstek ter bestrijding van de criminaliteit. Wanneer men het strafrecht zo opvat, ziet men het stijgen van de geregistreerde criminaliteit als een falen van het strafrecht en gaat men er toe over in het strafrechtelijke systeem wijzigingen aan te brengen die verondersteld worden de doelmatigheid te bevorderen. Daarbij wordt de rechtmatigheid genegeerd of gelijkgesteld aan doelmatigheid.

Afspraak

Het toelaten van anonieme getuigen, de undercover-operaties, het omkeren van de bewijslast, de invoering van een algehele verbeurdverklaring van het vermogen (waarvan de rechtmatige verkrijging door de verdachte niet kan worden bewezen), de invoering van een legitimatieplicht, het zijn alle denkbeelden en praktijken die voortkomen uit deze visie op het strafrecht en evenzovele aantastingen van de rechtspositie van de burger. Achter de deur van het gebouw van Justitia wacht de justitiabele straks geen rechtszaal meer doch een strafkerker.

Door hem dienovereenkomstig te behandelen leert de vervolgte zichzelf te zien als misdadiger. (Tekening: Daumier)

Definitie van crimineel gedrag is sociaal-politieke keuze

Hoe meer straf hoe meer misdaad

NRC 24 Door John R. Blad

De visie op de strafrechtspleging als criminaliteitsbestrijding is echter zoals gezegd fundamenteel onjuist. In plaats van haar te bestrijden, produceert het strafrechtelijke systeem juist misdaad. 'Misdadig', of de meer technische termen 'misdrijven' en 'overtredingen' zijn immers *definities* die in ons democratisch bestel door een volksvertegenwoordiging worden gehecht aan bepaalde problematische situaties in de samenleving.

Een gebeurtenis zien als misdaad of een persoon als misdadiger is een sociaal-politieke keuze, een afspraak. Deze wordt ingegeven door de behoefte die bepaalde problematische situatie te beheersen. Op grond van de strafbaarstelling van bepaald gedrag mag dan van staatswege dit gedrag opgespoord, vervolgd en berecht worden. Door deze activiteiten worden bepaalde aantallen situaties gedefinieerd als strafrechtelijk relevant en geregistreerd.

De stijging van de geregistreerde criminaliteit is dan ook een indicatie van het succes van het strafrechtelijk systeem in die zin dat het aangeeft dat de interactie tussen dat systeem en de samenleving intensiever is geworden. Hoe meer het strafrecht wordt ingezet, hoe meer geregistreerde criminaliteit. Dit veronderstelt echter wel, dat er een groot potentieel is aan sociale situaties en gebeurtenissen die in beginsel vatbaar zijn voor 'crimineel' definiëren.

Dit potentieel wordt bepaald door de algemene sociaal-maatschappelijke condities in een samenleving en in het bijzonder de mate waarin deze criminogeen (misdadbevorderend) zijn: door de commissie-Roethof (inzake 'kleine criminaliteit') 'duwende' en 'aantrekkende' factoren genoemd. Bij een klein potentieel

aan strafrechtelijk relevante situaties en gebeurtenissen levert intensievere strafrechtstoepassing op den duur geen stijging meer op van de geregistreerde criminaliteit. Bij een groot tot oneindig potentieel blijft intensivering de cijfers doen stijgen.

Strafrechtspleging bestrijdt criminaliteit dus niet, doch handelt bepaalde problematische als 'criminaliteit' gedefinieerde situaties institutioneel af en registreert deze activiteit. Gestegen criminaliteitscijfers, geproduceerd door intensievere strafrechtstoepassing, zijn een indicatie van de mate van criminogeniteit van de samenleving.

De generaal-preventieve werking van de straf, die door het nadruk leggen op de criminaliteitsbestrijding wordt geaccentueerd, veronderstelt een samenleving die

niet sterk criminogeen is, waarin met andere woorden de 'duwende' en 'aantrekkende' factoren worden gepareerd door 'remmende' factoren, die maken dat iemand gedragingen laat of doet omdat hij iets te verliezen heeft. Sociale, relationele en maatschappelijke bindingen fungeren als zodanig, evenals mogelijkheden en perspectieven voor persoonlijke ontwikkeling en zelfverwezenlijking. De zekerheid van (een minimale) bestraffing speelt in zo'n situatie een grotere rol dan de onzekere mogelijkheid van een strenge bestraffing.

Negatieve effecten

Wanneer een samenleving — door actuele condities — echter in hoge mate criminogeen is, worden bij een intensievere strafrechtstoepassing twee daarmee onlosmakelijk verbonden negatieve effecten, die zelf ook weer criminogeen zijn, mede verzaagd. Het eerste effect is dat van de

aanpassing van het zelfbeeld van de vervolgte personen aan een 'criminele identiteit'. De vervolgte wordt geleerd zichzelf te zien als misdadiger, door hem dienovereenkomstig te behandelen. Heeft de betrokkene eenmaal het criminele zelfbeeld aanvaard, dan refereert hij zich voortaan nog slechts in negatieve zin aan de rechtsorde die door het strafrecht als het positieve oriëntatiepunt wordt voorgehouden.

Het tweede effect is, dat ook ná de strafrechtelijke afhandeling van de zaak de als crimineel getikteteerde belangrijke mogelijkheden tot sociale integratie en legale ontplooiing worden onthouden; de criminele stigmatisering leidt tot sociale uitstoting. De gestigmatiseerde zal zich daardoor niet meer kunnen oriënteren op die sociale orde, waarvan de rechtsorde een ondersteuning zou betekenen, maar zal zich moeten oriënteren op de subcultuur der lotgenoten, de orde der outcasts.

De strafrechtspleging heeft deze twee effecten — de creatie van burgers met een criminele identiteit en een onderwereld — altijd en moeilijker te vermijden naarmate zij strenger is. Wat begint als een streven naar beheersing mondt uit in een steeds groter verlies daarvan. Sociale desoriëntatie en desintegratie worden door strengere strafrechtspleging getensiveerd en verbreid.

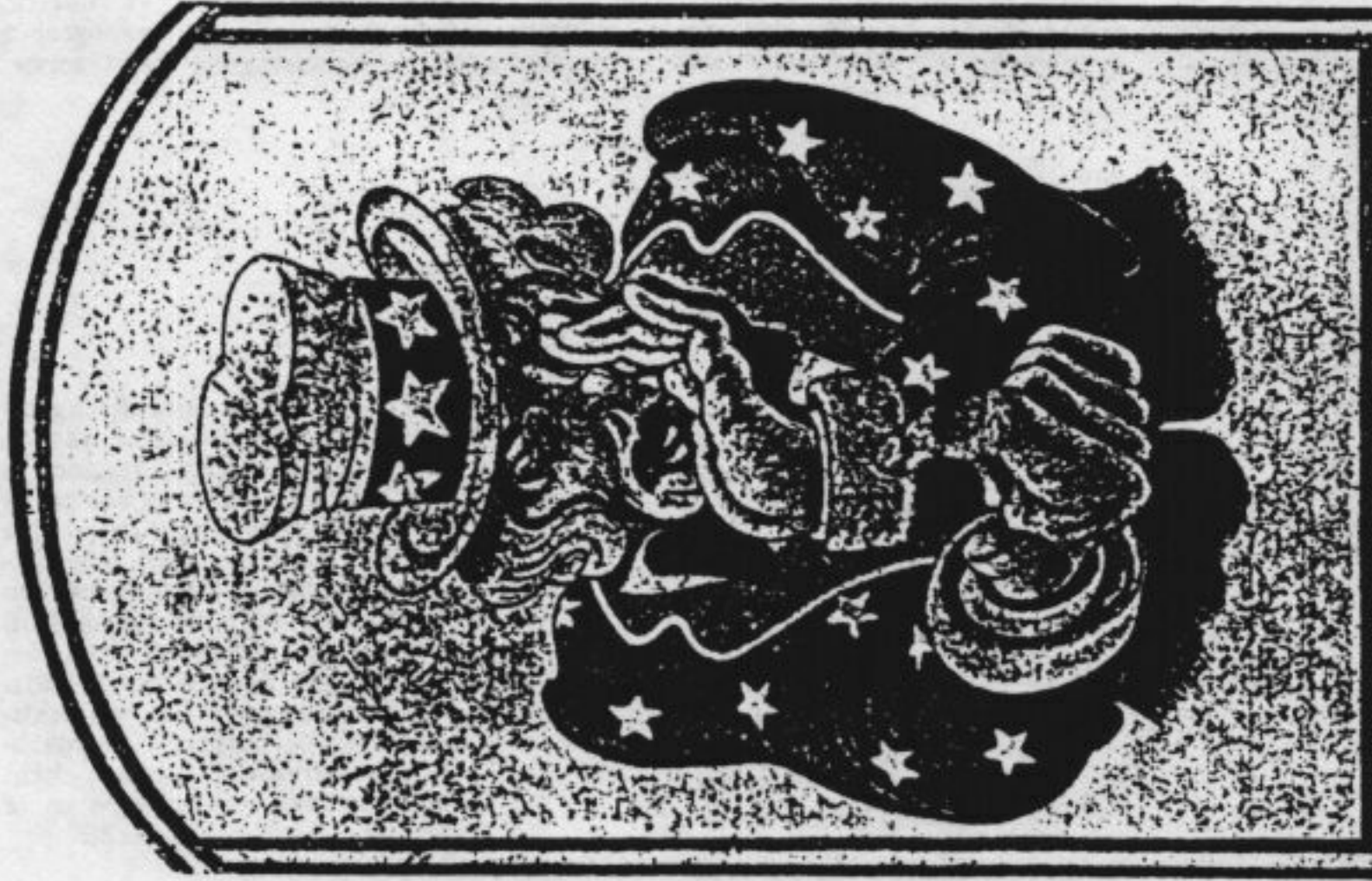
Deze — reeds lang onderkende — sociaal-maatschappelijke schadelijkheid van het strafrecht kan niet worden genegeerd met een beroep op het algemene belang van de misdadbestrijding. Wanneer dat wel gebeurt, en dat is nu te vaak het geval, is dit een louter mystificatie van de criminogene ontwikkelingen die kennelijk gaande zijn en waarvan de criminaliserings-hysterie een uiting is.

Zeker heeft de samenleving belang bij het verminderen van de criminaliteit. Doch daartoe is vooreerst een constructieve sociale politiek nodig die menselijke perspectieven biedt en mogelijkheden tot zinvolle sociale participatie. Het strafrecht kan daarbij hooguit de functie van rechtsbescherming tegen ongerechtvaardigde ingrepen in de vrijheids sfeer van de burgers — verdachten — vervullen. Intussen dient het daar dan wel opnieuw op te worden gericht en ingericht.

De auteur is universitair docent strafrecht en strafrechtelijk beleid aan de juridische faculteit van de Erasmus Universiteit.

THE CHILD-PORNOGRAPHY MYTH

By LAWRENCE A. STANLEY

The largest child-pornography ring in the United States is run by the Government. It is possible that without Uncle Sam, there would be no child-porn business.

"Child pornography has become a highly organized multimillion-dollar industry preying on the youth of our country who either are unable to protect themselves or are induced into participating by those they trust."

—SENATOR DENNIS DE CONCINI, *Congressional Record*, February 4, 1988

"Currently, there is a growing market for using children in the production of sexually explicit material. Often, these children are runaways who are given drugs or alcohol in order to entice them into participating in the production of sexually explicit material. There have even been shocking instances in which parents have actually sold their children for use in such material."

—SENATOR STROM THURMOND, *Congressional Record*, February 4, 1988, on the introduction of the Child Protection and Obscenity Enforcement Act of 1988

It was during the mid-Seventies, shortly after child pornography appeared on the shelves of adult bookstores in New York, Los Angeles, Chicago, Minneapolis and other major cities, that child pornography and sexual abuse of children came to be perceived as serious and pervasive problems in American society. Within a year or two, in the face of mounting public pressure, distributors and retailers of adult pornography began removing child pornography from their stocks and shelves. The Federal and state governments responded by enacting legislation proscribing the production and sale

of child pornography and by funding law-enforcement efforts to combat it.

The war against kiddie porn proved a major success. Two major investigations attest to its virtual elimination as an organized business.

In 1977, the Illinois Legislative Investi-

gation Commission reported that "the raids were stored prior to distribution. In those many months of searching for child pornography on a commercial level, none was discovered. Furthermore, none of the raids resulted in any seizures of child pornography, even though, in the words of the I.L.C. report, 'the raids were

A FORUM SPECIAL REPORT

comprehensive and nationwide."

The FBI, in one sensational case, did finally collar a woman it dubbed the mother of kiddie porn—Catherine Stubbefield Wilson—and, in 1982, delivered a 15-count indictment against her. By consensus, Wilson's arrest just about ended the child-porn cottage industry. According to the Los Angeles Police Department, Wilson was responsible for the distribution of 80 percent of all commercial child pornography in the United States in the late Seventies. Kenneth Elsetter, an FBI agent who was instrumental in her arrest, said of the case, "Distribution, be it commercial or non-commercial, of child pornography on the scale of Catherine Wilson will never be seen again in this country."

Despite the facts contained in the I.L.C. report, despite the FBI's probe and its arrest of Wilson, rumors of a massive child-porn network persisted. In the mid-Eighties, as the anxiety over child pornography merged with the "missing children" scare—recently exposed in the U.S. press as a fraud (see *The Playboy Forum*, November 1986)—public hysteria reached new heights. Child pornography was purported to be directly responsible for the disappearance of hundreds of thousands, if not millions, of children per year, even though, according to the FBI, in all of 1985, there were only 68 cases of abductions by strangers investigated.

Spearheading much of this moral frenzy was a loose but rabid coalition of law-enforcement officials, moral crusaders and politicians who had as a goal the suppression of all sexually oriented materials or viewpoints that conflicted with their conservative vision. That right-wing lobby in turn fueled a media blitz that offered alarming statistics. The *Ladies' Home Journal* reported that child pornography generated between \$500,000,000 and one billion dollars annually and exploited as many as 1,000,000 children. The *Albany Times Union* reported that it was a "46-billion-dollar national industry—a loose network involving 2,400,000 youngsters, according to Federal statistics."

No such statistics exist on a Federal level—or anywhere else. But the media were not entirely to blame: They relied heavily on the misinformation of self-appointed experts whose opinions, noted the I.L.C., "often were printed without corroboration, thus influencing the spread of stories and quotations that had little basis in fact."

Who were those experts? One was Sergeant Lloyd Martin of the Los Angeles Police Department, who testified in Congress that child pornography was "worse than homicide" and declared that

"Child pornography has become a highly organized multimillion-dollar industry."

—SENATOR DENNIS DE CONCINI

30,000 children were the victims of sexual exploitation in Los Angeles alone. Another was Judianne Densen-Gerber, the founder of the multinational drug-rehabilitation organization Odyssey House, who barraged both Congress and the country with tales of forced prostitution and drug addiction, kidnapping and murder. Among the many false claims perpetrated by Densen-Gerber was her statement that "by recent count there are at least 264" child-pornography magazines produced monthly and sold in adult bookstores.

In fact, there are no sexually oriented publications, aboveground or underground, published in the United States today that contain advertisements offering to sell, exchange or purchase child pornography. Reports of a flood of foreign pornography are also wildly exaggerated. Child pornography has never amounted to a lucrative business in the United States or elsewhere. In its heyday, it was cheaply produced for a very limited market, selling at most between 5000 and 10,000 copies per issue world-wide. Of hundreds of pornographic magazines seized by U.S. Customs between May 1, 1985, and May 1, 1986, in New York, fewer

A FORUM SPECIAL REPORT

than 25 were child pornography.

Not only was the business of child pornography largely fiction, so were most lurid reports of organized sexual exploitation. There is no credible evidence, for instance, to support claims of child auctions in Amsterdam, of toll-free numbers and mail-order houses for child prostitutes, of child "snuff" films, satanic molestation rituals or, as Michael Jupp, executive director of Defense for Children International, testified to Congress, "[American] chains of brothels and bordellos . . . where children are kept under lock and key." There are no networks of individuals exchanging children. There is currently only one active pedophile organization—the North American Man/Boy Love Association—and NAMBLA operates wholly within the law as a lobbying and support organization. A recent report issued by the United States Senate cleared NAMBLA of any involvement in the production of child pornography. No children whose photographs appeared in child-pornography magazines and films were ever known or suspected to have been the victims of murder.

To be sure, there is a perverse minority of adults whose preferred object of fantasy is children. It is a small, essentially insignificant group, by some estimates as few as 5000 people in Europe and America. In contrast, there are some experts who estimate that between 54 and 62 percent of children in America have suffered some form of sexual abuse. Not all pedophiles are child molesters. The vast majority of adults who molest children do so not because of preference or pornography (most have never seen kiddie porn) but because of availability (most victims are abused by family members).

To truly solve the problem of sexual child abuse, one has to make a key distinction between those destructive individuals who want kiddie porn and the specter of a huge, exploitive organized business. It is that unsubstantiated claim of a thriving business that helps justify the frightening measures our Government has taken to ferret out child porn. And one has to ask: Just what is the cost—in loss of rights, in emotional trauma, in loss of life—in searching for that tiny minority?

CLUB FED

Between January 1, 1978, and May 21, 1984, only 67 defendants were indicted under all the Federal statutes covering the creation, importation, mailing, production, receipt and exchange of child pornography. Many of those 67 were guilty only of buying one or two child-pornography magazines or films from Europe for personal viewing.

Since May 1984, around 600 de-

THE PLAYBOY FORUM

Customs advertisement for child pornography could easily have been mistaken by Herbolt for an advertisement for adult pornography. He was acquitted.

In June 1986, professional photographer William Kelly was arrested after sending a roll of his son's film to Colorfax, a photo laboratory. The film, unbeknownst to Kelly, contained four nude pictures of his children, ten and 12, taken by them while living in Florida with their mother. She, too, was unaware of her children's activities. Kelly spent seven days in jail before the court set his bond at \$20,000. Prior to his trial, police investigator William H. Whilden questioned his children, who repeatedly denied that their father had taken the photos.

According to Kelly's daughter, who testified during a Federal trial brought by Kelly against Whilden and the Fairfax County Police Department, Whilden had threatened her with juvenile jail unless she told him the "truth." She finally told him what he wanted to hear but immediately recanted her testimony. The case against Kelly collapsed, but not before considerable damage had been done to his reputation.

The moral panic over child pornography feeds on misinformation and fear. Some law-enforcement officers and social workers have exploited the issue for publicity and promotion. The media have capitalized on it to sell magazines, newspapers and television programs. Government officials and sexual conservatives have used it to exert greater control over families, to intrude upon First Amendment rights and the rights of the accused. In the United States, the hysteria serves to cover up the real problems: the lack of healthy sexual education for children and the lack of children's rights within the nuclear family and in society. Nina Eliasoph, author of "The Missing Children Myth" (published by Media Alliance in San Francisco), writes that "every year, 1,000,000 children are physically abused or seriously neglected by their own parents. Many millions more are emotionally mistreated... and each day, five children are killed by their parents."

It is only by addressing these issues and meeting the real needs of children that child abuse, sexual or otherwise, can be prevented.

The author began researching the issue of child pornography in 1984. He has talked with lawyers and defendants in the Government's anti-child-pornography campaign. He has consulted sex researchers and law-enforcement officials in Europe and the United States and availed himself of extensive public resources.

indicated that he wanted the illustrated advertisement destroyed. However, instead of destroying it, Customs delivered it to him. Cocco returned the ad with a letter stating that he did not want it. Customs ignored his wish and, once again, delivered it. When Cocco then kept the advertisement, he was arrested. Subsequently, two child-pornography magazines that he also did not order were delivered to him. He was sentenced to five years' imprisonment on charges of receiving child pornography in the mail.

In January 1985, a Midwestern couple were arrested for creating and possessing "nudity-oriented material," a form of child pornography under applicable state law, after the husband sent a roll of film to a local processor. The film contained photographs of the couple's daughter and two nieces sun-bathing in the family's backyard and running around the house nude. The couple had similar photographs and video tapes in their possession. They were not consumers of any form of pornography, adult or child. The family had always treated nudity as a natural, not a shameful, state.

When the couple were arrested, their daughter was taken into custody by state child-protection workers. She was placed in a foster home for several months and allowed to see her parents only on an approved visitation schedule, with the supervision of a social worker. She was severely frightened and disturbed by her treatment at the hands of the state. The couple are still awaiting trial, though the child has now been returned to their full custody.

William Lerch and his wife were indicted in 1982 and charged with "photographing their six-year-old child in the nude with her pubic area exposed" and with "knowingly permitting their child to be so photographed." The girl had been playing with her mother on the living-room floor before a bath, turning somersaults and running around, and the father had photographed them, as he had many times before. Those photographs were discovered by the authorities after Lerch took the film to the local drugstore for processing. Shortly after Christmas Day, when he went back to the drugstore to pick up his pictures, he was arrested. His wife, unaware of any problem, was arrested at gunpoint by several police officers. The six-year-old was picked up at her day-care center by child-protection workers, who told the day-care-center staff that she was a victim of child pornography and possibly had been sexually abused by her parents. At three o'clock that morning, the six-year-old [was] placed by the Illinois Department of

THE REAL VICTIMS. YOU BE THE JUDGE

Under the guise of protecting children, Uncle Sam has spent millions of taxpayers' dollars to investigate and prosecute would-be consumers of child pornography, many of whom do not pose any immediate danger to children. The Government has tried to entrap almost 4000 citizens in two elaborate stings [see sidebar "Operation Borderline"]. Contrary to Justice Department statements to the press, only a handful of the individuals arrested were involved in any other indictable offenses involving children. But not a few have paid a heavy price for the most tenuous connection with child porn. In some cases, there were no ties at all.

In June 1986, Danny Lee Stokes, a 29-year-old construction worker, fell victim to a scheme run by U.S. Customs. Stokes' name was apparently on a targeted list, because Customs thought that sometime after 1984, he might have purchased "pornography and/or child pornography." Calling itself International Enterprises, S.A., and purporting to be a distributor of "hard-to-find" pornography, Customs sent Stokes two solicitations. The first was a letter of introduction and a questionnaire asking him to indicate his preferences for various types of pornography. The second was an order form for child-pornography magazines.

Stokes ordered two magazines. Customs delivered them to his post-office box. When he picked them up, he was placed under surveillance. An hour after he entered his home with the package, he was arrested. Police officers claimed that they had seized a large number of pornographic materials from Stokes' home, including "hundreds of magazines." What they had actually seized were back issues of *Time* and *Newsweek*, a few nudist magazines, a dozen or so adult-pornography magazines, his wedding photo album, three cameras, a video recorder, 14 video tapes (three adult videos and 11 Hollywood movies), three legally purchased guns and his pickup truck. No child pornography was found.

Stokes was eventually sentenced to five years' probation, ordered to pay a \$9000 fine and required to forfeit all of the items seized by the police. In addition, he was ordered to undergo psychiatric treatment on a weekly basis until such time as his psychiatrist saw fit to release him.

In May 1984, U.S. Customs intercepted an illustrated advertisement for child pornography addressed to John Cocco. Following customary procedure, it issued Cocco a forfeiture notice, which he signed and returned. On the form, Cocco

"None of the 60 (FBI) raids resulted in any seizures of child pornography."

ILLINOIS LEGISLATIVE INVESTIGATING COMMITTEE

defendants nationwide have been indicted on child-porn-related crimes. It must be stressed that the increase in child pornography indictments—61 in 1984, 126 in 1985, 147 in 1986 and 247 in 1987—was not the result of better law enforcement or a rise in child-pornography crimes. Instead, it is wholly attributable to the mass marketing of child pornography by U.S. Customs and the U.S. Postal Service. Anyone looking for a child-porn underground will find only a vast network of postal inspectors and police agents.

Organizations with such enticing names as Candy's Love Club, Ohio Valley Action League, Research Facts, Project Sea Hawk, and Heartland Institute for a New Tomorrow are, in fact, all fronts devised and operated by postal inspectors. Under the pretense of doing research for one of the above associations, the Post Office sends suspects questionnaires, which solicit personal information, which, in turn, is used to target individuals for further investigation or arrest. Some of the organizations concoct newsletters, such as Chicago postal inspector John Rubert's now-defunct "Crusaders for Sexual Freedom," which encouraged suspects to place ads soliciting or offering to sell or buy child pornography. Others are crudely designed to document the correspondents' early sexual experiences and opinions about childhood sexuality and sexual preferences. In some instances, the organizations provide pen pals—agents posing as pedophiles, children (with authentic childlike handwriting) or divorcees with young children—who attempt to induce suspects to send pornography through the mail. Often, undercover officers engage in extensive writing campaigns, sending their targets sexually explicit letters, offers for photo sessions and actual child pornography.

"It's a Small World," the newsletter of the American Hedonist Society—in reality, a front for U.S. Postal Inspector Calvin Comfort—offered as its credo: "The American Hedonist Society is a private members-only society for those who adhere to the doctrine that pleasure and happiness are the sole good in life. We believe that we have the right to read what we desire, the right to discuss similar interests with those who share our philosophy and finally that we have the right to seek pleasure without restrictions' being placed on us by an outdated puritan morality." Join and "freely correspond with others who share your interests and have been screened by the membership committee as being true hedonists and trustworthy individuals."

One issue of *Ponce de Leon*, S.A.—published by the U.S. Customs Service, con-

THE PLAYBOY FORUM

OPERATION BORDERLINE

Robert Brase was a 34-year-old farmer from Shelby, Nebraska. He had been married ten years and was the father of two sons. He had no criminal record and no history of child abuse. The U.S. Postal Service apparently got his name from a list postal inspectors had found when they raided a California distributor of nudity-oriented video tapes. Although there was no evidence that Brase had ever ordered from this firm or any explanation of how his name got on the list, it was enough for the Feds. The Postal Service sent Brase a catalog that it had produced. He ordered a video—in Beta. It arrived in VHS, and without watching it, he tossed it into a drawer. Less than an hour later, a team of postal inspectors arrived and searched his home, photographing centerfolds from several adult magazines and confiscating a few video tapes. The only child pornography in Brase's possession was the tape he had just received from the U.S. Postal Service. One day before his arraignment, Brase drove to a deserted country road and shot himself.

"One day before his arraignment, Robert Brase drove to a deserted country road and shot himself."

Only after Brase's death did his lawyer, Thomas Maul, gain access to the evidence seized in his home.

"There were some *Playboy* and *Penthouse* magazines and three or four French nudist magazines—nothing to do with children engaged in sexually explicit activities. There were a few video tapes, but I'm not even sure that they were X-rated. They definitely had nothing to do with children. I remember thinking when I saw them. This stuff is about as serious as *Porky's Revenge*."

The Brase affair was part of two Government sting operations called, appropriately, Operation Borderline and Project Looking Glass. Between 1986 and the fall of 1987, the United States Government kiddie-porn assault force produced 338 search warrants, 207 indictments—and four suicides. A total of 35 child molesters was discovered. No one would oppose identification and prosecution of those individuals, but the question remains: If the resources used in those sting operations were applied to any other method of uncovering child molesters, wouldn't more deviants have been found—and at less of a cost to the innocent?

H. Robert Showers, executive director of the Department of Justice's National Obscenity Enforcement Unit, is quick to defend his methods. "When

normal law-enforcement techniques don't work to solve a problem, you have to go to new ones. It was clear a couple of years ago that we were not penetrating these child-pornography rings. So innovative techniques had to be used.

"When the Government began selling drugs in undercover operations, you heard the same criticism—that it was breaking the law," says Showers. "Legally, the courts have never found that to be the case."

Barry Lynn, legislative counsel of the American Civil Liberties Union, disagrees: "Traditionally, that's how bad law-enforcement techniques get into the system. You take a crime that has the least amount of public support and use these techniques to investigate and prosecute it. Then you start to use them in other ways.

"In layman's terms, what happened in the child-porn sting is a kind of entrapment," says Lynn. "What are they going to use those techniques for next? To sell you guns? Or radar detectors? Where does something like that end?"

The architects of the sting anticipated the entrapment charge and claim they took great pains to justify their choice of marks. "We did not want to appear to have taken names out of the phone book," says Daniel Mihalko of the Postal Inspection Service. "All the individuals we targeted came to our attention from three separate sources—from previous investigations, mailing lists seized in raids or other investigative sources. They had to show a predisposition or interest in child pornography."

Have you ever ordered adult pornography? Have you ever corresponded—for whatever reason—with someone who was a child molester? What exactly were those "other investigative sources"? Waving those lists like Senator McCarthy with his list of Reds in the State Department, the porn hunters went to work. The Postal Service, posing as the Far Eastern Trading Compa-

ny, Ltd., of Hong Kong, sent out 1400 solicitation letters. U.S. Customs, masquerading as *Produit Outaouais* of Canada, sent about 2500. Ultimately, Customs managed to generate nearly 200 orders, which it filled with the real thing—authentic child porn seized in previous raids. The postal inspectors did better, with 229 orders. When the inventory on some of the hotter items ran dry, the boys in gray began duplicating as well as peddling kiddie porn.

If the Government thought certain people were child molesters or kiddie-porn collectors, why the elaborate scam? Why not just obtain search warrants from local authorities?

Chief Postal Inspector Charles Clauson replied, "Until they knowingly receive child pornography in the mail, there's been no violation. The fact that their name is on a list is not adequate."

In other words, there was no crime until the Government seduced people into committing one. Especially troubling is how hit lists were compiled. "You'll just have to trust us" is the implied message in the Feds' methodology. And what about the 3500 people who didn't rise to the bait? What are they now? First in line on the next sting list? Or casual consumers in the adult market whose curiosity may yet prove lethal?

Before he committed suicide, Brase asked his lawyer, "Don't they have to do more than put it in the paper?" Unfortunately, the rules of a witch-hunt are different from those of a court. Trial by headline is easy.

Showers shrugs off responsibility for a Government program that drives some victims to suicide. "Obviously, no one wants to see that kind of thing, but it's not unusual when you're dealing with something as destructive as child pornography. This kind of sting is designed to penetrate into these underground, secretive operations, and we get some well-regarded people in the community—high-ranking professional people, persons who are considered upstanding citizens. In those circumstances, something like suicide is to be expected. It doesn't make you feel good, but it's not unusual."

Maybe the arrest statistics are worth a few lives—innocent or otherwise. You can justify virtually anything in the elusive, righteous pursuit of kiddie-porn freaks.

Or maybe we've already met the enemy, and he is us. —FRANK KUZNIK

CDA-COMMISSIE ACHT ZINVOL LEVEN OOK MOGELIJK VOOR KINDERLOZE PAREN Recht op ouders gaat boven recht op kinderen

Van onze verslaggeefster
DEN HAAG — Onvrijwillige kinderloosheid hoeft niet te leiden tot een niet zinvol bestaan. Dat zegt een studiec ommissie van het CDA in een rapport getiteld Zinvol Leven, dat dinsdag werd gepresenteerd. De commissie heeft de bekendste methoden om kinderloosheid op te heffen, inclusief draagmoederschap, op een rij gezet en beoordeeld. „Wensgeneeskunde en medicalisering van de voortplanting” wijst het CDA-rapport af.

Bij de bedoelde ingrepen wordt niet de onvruchtbaarheid aangepakt, maar de kinderloosheid. En in de visie van het CDA is het leven een geschenk. Volgens de commissie moet worden voorkomen dat mensen een kind „nemen”; dat heeft niets meer te maken met het in de Bijbel genoemde „goed rentmeesterschap”.

Tien procent van de echtparen is ongewild kinderloos, althans daarvan wordt uitgegaan in de literatuur. De commissie vindt dat deze echtparen met hun kinderloosheid kunnen leren omgaan en hun lot leren dragen.

Maar ook mededogen past in de CDA-filosofie. De commissie erkent dan ook dat onvrijwillige kinderloosheid kan leiden tot teleurstellingen en frustraties. De kindervens kan zelfs uitgroeien tot een obsessie. Technieken die niet alleen lichamelijk maar ook geestelijk lijden kunnen verlichten of voorkomen, kunnen wat dat betreft als een bevrijding worden beschouwd.

De — breed samengestelde — studiegroep heeft daarom een reeks van zulke technieken nader bekeken op juridische en morele implicaties. Aan bod komen kunstmatige inseminatie (KI), in vitro fertilisatie (IVF), de Gift-methode (gamete intrafallopian transfer) en draagmoederschap.

Bij KI worden geselecteerde zaadcel-

len bij de vrouw ingebracht. Zij moet vruchtbaar zijn wil deze methode slagen.

De IVF-methode begint met het kunstmatig opwekken van een eisprong. Enkele eicellen worden met een naald uit het lichaam gezogen en „in de reageerbuis” bevrucht. Een of meer eicellen wordt na enkele dagen bij de vrouw ingeplant, waarna de zwangerschap in principe normaal kan verlopen. De innesteling slaagt echter slechts in 15 procent van de gevallen; de kans op een voldragen baby is 10 tot 15 pro-

Spermabanken zouden zaad niet mogen mengen

cent. Verwacht wordt dat er de komende jaren op deze manier jaarlijks vijf-honderd tot duizend geboorten zijn.

Bij de Gift-methode worden geslachtscellen in de eileider geplaatst; de bevruchting vindt in het lichaam plaats. Deze methode biedt uitkomst voor mensen die ethische bezwaren hebben tegen IVF. Technisch is Gift makkelijker en het wordt in Nederlandse ziekenhuizen steeds meer toegepast, omdat er in tegenstelling tot IVF geen regels voor zijn.

Van draagmoederschap (een vrouw wordt zwanger met de bedoeling het kind na de geboorte af te staan aan

wensouders) bestaan allerlei varianten. In 1985 waren er zeven draagmoeders bekend bij de Raden voor de Kinderbescherming, dit in verband met adoptie door de wensouders. De bevruchting kan op natuurlijke wijze, met KI en IFV tot stand komen. Daarna kan de zwangerschap normaal verlopen.

Het CDA wijst zelfs op een zeer verzochte variant van theoretisch ouderschap: een genetische moeder doneert eicellen, een genetische vader staat zaadcellen af, een biologische moeder (de draagmoeder) baart het kind en staat dat volgens contract af aan de sociale vader en moeder (wensouders).

De juridische kant van draagmoederschap is uiterst ingewikkeld. Degene die het kind baart is voor de wet de moeder. Contracten tussen draagmoeders en wensouders hebben daarom geen enkele rechtskracht. De studiec ommissie vindt dat dat ook zo moet blijven. Dat juridisch moederschap betekent dat de draagmoeder onderhoudsplichtig is. Alleen adoptie, waarbij de wensouders het kind hun naam geven en zich verplichten ervoor te zorgen, maakt aan dat juridisch ouderschap een einde.

De mogelijkheid bestaat dat de wensouders een kind „afbestellen”. Daaraan kan de draagmoeder niets doen omdat contracten niet rechtsgeldig zijn. Dat maakt het draagmoederschap een stuk minder aantrekkelijk. De Vereniging voor Familie- en jeugdrecht vindt daarom — in tegenstelling dus tot de CDA-commissie — een wettelijke regeling wel gewenst. Zij vindt dat de draagmoeder in zulke gevallen juist de kosten van levensonderhoud op de wensouders kan vorderen.

De samenstellers geven toe dat het twijfelachtig is „of aannemelijk gemaakt kan worden dat draagmoederschappen aanmerkelijke risico's voor de belangen van het kind met zich meebrengen”. Maar in het rapport wordt wel op psychisch-sociale problemen gewezen. „Zo rijst de vraag of het kind zich niet door zijn biologische moeder

verstoten zal voelen.” Volgens de commissie is die kans groter dan bij een met behulp van IVF geboren kind, „omdat het kind door zijn sociale moeder noch gedragen noch gebaard is”. Ook is de commissie bang voor rivaliteit tussen draag- en sociale moeder.

Zij is faliekant tegen anonimiteit van zaaddonoren. Ze bepleit een wettelijke regeling volgens welke kinderen vanaf hun achttiende jaar toegang hebben tot de medische en genetische gegevens die zijn conceptie betreffen. Wel wordt signaleerd dat het opheffen van die ano-

Draagmoederschap hoeft belang kind niet te schaden

nimiteit ertoe leidt dat minder donoren hun zaad ter beschikking zullen stellen.

Het belang van de rol van de vader wordt in de psychologie juist steeds meer erkend, benadrukte bij de presentatie dr. W. Wolters, lid van de commissie en verbonden aan het kinderziekenhuis in Utrecht. „In de wat rommelige tijd waarin we praten over de positie van het kind wordt aan de positie van de vader steeds meer gewicht toegekend. Daarom stellen wij voor dat de bekendheid over de afstamming in het beleid geregeld wordt.” Daarmee ging hij overigens voorbij aan het verschil tussen sociaal vaderschap en genetisch vader-

schap. Voor het kind zelf is in de dagelijkse praktijk natuurlijk degene die de vaderrol vervult het belangrijkste.

Spermabanken, vindt de commissie, moet verboden worden zaad van verschillende donoren te vermengen. Vanwege hun visie op anonimiteit, maar ook omdat voorkomen moet worden dat vrouwen in een kleine gemeenschap kinderen baren van dezelfde biologische vader, om inteelt te voorkomen.

Ondanks alle kritiek bepleit het CDA-rapport niet draagmoederschap, zaaddonatie, IVF en de Gift-methode strafbaar te stellen. Dat zou ook maatschappelijk niet geaccepteerd worden. Bovendien valt het niet te voorkomen dat mensen, puur om elkaar te helpen, onderling afspraken maken. Alleen commercialisering van zulke oplossingen voor onvrijwillige kinderloosheid, en experimenten met embryo's zouden strafbaar moeten zijn.

Artsen en onderzoekers neemt het CDA ook onder schot. Te gemakkelijk gebruiken medici de verscheidenheid aan opvattingen in de samenleving als excuus om dergelijke ingrepen toe te passen. Medische ethiek zou daarom een verplicht vak moeten zijn op elke medische faculteit. Ethische commissies zouden bij ziekenhuizen die dergelijke ingrepen toepassen, moeten worden aangesteld. Uit een medisch-ethisch jaarverslag zou dan bovendien moeten blijken hoe in de instellingen gehandeld wordt.

Al deze overwegingen zijn ingegeven door de bijbelse visie op voortplanting waarin nieuw leven als een geschenk wordt beschouwd. Bij het CDA staat niet het recht van ouders op kinderen centraal, maar het recht van kinderen op ouders. Twee ouders, een man en een vrouw. Homoseksuele paren vallen daarmee uit de boot. Voor hen blijft in de CDA-visie niet eens de mogelijkheid over zelf een donor te zoeken, of, als het mannen betreft, een vriendin te vragen een kind voor hen te dragen.

MARIEKE AARDEN

Ministers oneens over ouderschap homoseksuelen

Van onze verslaggevers
AUKJE VAN ROESSEL VK9
ERIK VAN VENETIE

DEN HAAG — De CDA-ministers in het kabinet zijn het principieel oneens over de vraag welke ouders in aanmerking komen voor kunstmatige voortplantingstechnieken. Minister Brinkman van WVC wil homoparen het liefst uitsluiten van kunstmatige inseminatie en reageerbuisbevruchting. Zijn collega van Sociale Zaken, De Koning, is daar fel op tegen.

Het kabinet probeert al sinds juli overeenstemming te bereiken over de notitie Kunstmatige Bevruchting en Draagmoederschap van de ministers Korthals Altes van Justitie en Brinkman van WVC. De opstellers van de nota wilden de nieuwe medische technieken oorspronkelijk alleen toegankelijk maken voor ouders die samenleven in de traditionele gezinsvorm. Homoparen werden in de eerste versie van de notitie van Korthals Altes en Brinkman nadrukkelijk uitgesloten van kunstmatige inseminatie en reageerbuisbevruchting.

Onder druk van De Koning, belast met het emancipatiebeleid, is deze uitsluiting van homoparen uit de nota ge-

haald. Hij heeft het echter tot nu toe niet voor elkaar gekregen dat homoparen ook daadwerkelijk recht krijgen op toepassing van de nieuwe voortplantingstechnieken. Korthals Altes en Brinkman wilden tot nu toe niet verder gaan dan de toevoeging dat ouders die samenwonen in de traditionele gezinsvorm „de voorkeur” hebben.

De ministers zijn het er wel over eens dat kunstmatige inseminatie en reageerbuisbevruchting alleen zijn toegestaan als er een medische indicatie is. Bovendien wijzen ze commercieel draagmoederschap categorisch af. Dat geldt niet alleen voor de commerciële bemiddeling tussen wensouders en draagmoeder, maar ook voor een draagmoeder die voor het baren van het kind geld vraagt.

Schadelijk

Het kabinet keurt eigenlijk draagmoederschap onder alle omstandigheden af, ook als het niet commercieel is. Een van de redenen daarvoor is dat het kabinet vreest dat de draagmoeder er na verloop van tijd spijt van zal krijgen haar kind te hebben afgestaan. Ook voor het kind zou het doorbreken van de band met de biologische moeder schadelijk kunnen zijn.

Bovendien voorziet het kabinet problemen met de contracten die worden gesloten tussen de wensouders en de draagmoeder. Dergelijke contracten acht het kabinet in strijd met de goede zeden.

Zie verder pagina 8, kolom 3

VERVOLG VK 9

Ouderschap homo's

Vervolg van pagina 1 VK 9

De wensouders die zich op zo'n contract beroepen omdat de draagmoeder het kind niet wil afstaan, hebben geen poot om op te staan. Omgekeerd geldt dat ook voor de draagmoeder die merkt dat de wensouders van gedachten zijn veranderd.

Het kabinet heeft vrijdag afgesproken dat een aantal ministers zich eerst over de gevoelige materie buigt, voordat het opnieuw in de voltallige ministerraad aan de orde komt. Behalve Brinkman, Korthals Altes en De Koning zijn daar ook staatssecretaris Dees van Volksgezondheid en minister Van den Broek van Buitenlandse Zaken bij betrokken. Van den Broek is geïnteresseerd omdat de eventuele wetgeving over nieuwe voortplantingstechnieken moet worden afgestemd op die van andere Europese landen. De Nederlandse regering wil in geen geval liberaler zijn dan de omliggende landen, uit angst voor „draagmoedertoerisme“.

Dat er heel verschillend wordt gedacht over nieuwe voortplantingstechnieken blijkt uit het dinsdag verschenen rapport Zinvol Leven van het wetenschappelijk bureau van het CDA en het donderdag aan Korthals Altes aangeboden advies van de Raad voor het Jeugdbeleid „Ouderschap zonder onderscheid“. Net als in de notitie van Korthals Altes en Brinkman moet in de CDA-opvatting een kind dat in een reageerbuis wordt verwekt, zowel een moeder als een vader hebben. De meerderheid van de Raad voor het Jeugdbeleid denkt daar anders over.

Homoparen en alleenstaanden mogen volgens die meerderheid niet worden uitgesloten van het gebruik van de nieuwe medische technieken. De drie leden van de Raad die een afwijkend standpunt innemen, zitten dicht tegen de opvatting van het CDA aan. Voor verantwoord ouderschap is volgens de voltallige raad niet de gezinsvorm waarin het kind terecht komt het belangrijkste, maar de manier waarop de ouder(s) met het kind omgaan. Het ontbreken van een vader of een moeder hoeft volgens de raad niet ongunstig te zijn voor een kind zo lang er in zijn omgeving maar mannen of vrouwen zijn met wie het een emotionele band kan aangaan.

De raad komt met zijn ongevraagde advies aan het kabinet, omdat er enerzijds uit de samenleving een roep is om wetgeving over kunstmatige voortplantingstechnieken en anderzijds het aantal eenoudergezinnen en homo-oudersparen toeneemt. In de discussie over de nieuwe voortplantingstechnieken wordt volgens de raad nauwelijks rekening gehouden met de positie van het kind.

Hoewel er geen verbod moet komen op de toepassing van kunstmatige voortplantingstechnieken bij alleenstaanden en homoparen, vindt de raad wel dat er grenzen zijn. In vitro fertilisatie (reageerbuisbevruchting) mag volgens de raad alleen als er een medische indicatie is. Voor kunstmatige inseminatie kan ook het ontbreken van een partner een motief zijn.

Bovendien vindt de raad dat een van de verwekkers van het kind ook de juridische en feitelijk zorg voor het kind op zich moet nemen. De raad is er dus op tegen dat de zaadcel en eicel van twee onbekende mensen via reageerbuisbevruchting wordt ingeplant bij een draagmoeder op wens van een ander ouderpaar.

Vijftig 'vaderloze' kinderen per jaar door kunstmatige inseminatie

Door een onzer redacteurs

NRC

ROTTERDAM, 15 sept. — Jaarlijks krijgen tussen tien en vijftig alleenstaande of lesbische vrouwen een kind na kunstmatige inseminatie (KI). Dat schatten dr. J. Karbaat, sociaal-geneeskundige en directeur van de Stichting Cryo-biologisch laboratorium, die drie sperma-banken in Nederland beheert en de Groningse hoogleraar gynaecologie professor dr. J. Kremer.

De voorzitter van de Werkgroep Kunstmatige Inseminatie Nederland en Vlaanderen, de androloog J. de Bruyn van het Academisch Ziekenhuis in Leiden stelt echter dat het om enkele honderden aanvragen per jaar gaat. „In het ene centrum worden die aanvragen geweigerd, andere draaien er juist op. Ik denk dat ze uiteindelijk allemaal worden gehonoreerd,“ aldus De Bruyn.

„Bij kunstmatige inseminatie gaat het in veruit de meeste gevallen om echtparen van wie de man geen zaadcellen produceert. Alleenstaande vrouwen en lesbiennes maken tussen een en vijf procent van het totaal uit,“ stelt professor Kremer op grond van schattingen. Dr. Karbaat houdt het in zijn praktijk op vier procent.

Het totaal aantal kinderen dat jaarlijks na kunstmatige inseminatie ter wereld komt bedraagt ongeveer 800, schatten beide deskundigen. Officiële cijfers hierover bestaan niet.

Professor Kremer weigert in zijn praktijk vrouwen te insemineren, die bij voorbaat stellen het kind zonder vader te willen opvoeden. Hij denkt dat ongeveer de helft van de ongeveer vijftientwintig centra, die in Nederland aan kunstmatige inseminatie doen dit criterium handhaven. Naast de laboratoria van dr. Karbaat kunnen alleenstaande vrouwen en lesbiennes onder andere ook in de academische ziekenhuizen van Leiden, Amsterdam (AMC) en Utrecht en bij de NVSH-kliniek in Zwolle terecht.

Kunstmatige inseminatie werd,

voor zover bekend, in 1799 in Engeland het eerst met succes toegepast. In de officiële literatuur is voor het eerst melding gemaakt van een succesvolle toepassing door de Amerikaan Pancoast in 1884. Na 1890 werd in de Verenigde Staten kunstmatige inseminatie bij mensen op veel grotere schaal toegepast.

In Nederland is de methode na de Tweede Wereldoorlog pas goed in zwang geraakt. Volgens schattingen van Karbaat zijn in ons land ruim 16.000 kinderen geboren na een dergelijke behandeling van de moeder. De helft van hen heeft Kaarbaat naar eigen zeggen 'ter wereld gebracht'.

Alleenstaande en lesbische vrouwen begonnen zich pas eind jaren zeventig in noemenswaardige aantallen aan te dienen bij sperma-banken. Het begon volgens Karbaat met de BOM-moeder, die 'bewust ongehuwd' blijven. De grootste problemen, die daarbij ontstaan komen wanneer de kinderen op hun zesde, zevende jaar naar hun herkomst gaan vragen, meent Karbaat.

Hij gaat er van uit, dat jaarlijks 80.000 echtparen onvruchtbaar blijven. Tien procent daarvan doet een beroep op kunstmatige inseminatie en wil volgens zijn cijfers gemiddeld 2,3 kinderen. Vrouwen die op deze manier zwanger willen geraken krijgen in één maand zestien behandelingen, omdat de kans op bevruchting per inseminatie op ongeveer zes procent ligt.

De sociaal-geneeskundige wijst er op, dat hij steeds vaker Scandinavische vrouwen op zijn spreekuur krijgt. Dat is een gevolg van de maatregelen die in Zweden en Noorwegen zijn genomen. Kinderen die daar na kunstmatige inseminatie worden geboren, dienen volgens recente wetgeving op termijn te weten te komen wie de leverancier van het sperma voor hun moeder is geweest, zodat zij 'hun wortels' kunnen terugvinden. Gevolg daarvan is geweest, dat vrijwel alle donoren zich hebben terug getrokken.

„Alleen degenen die in eerste instantie waren afgekeurd voor donatie zijn nu nog vrijwilliger in die landen. Dat zijn uitgerekend de meest labiele types,“ aldus Karbaat.

Kabinet acht vorming gezin met kinderen bij homoparen ongewenst

Door een onzer redacteurs

NRC

DEN HAAG, 15 sept. — Het kabinet wil in Europees verband niet uit de pas lopen en vindt daarom dat draagmoederschap en ook kinderen-bij-homoparen als maatschappelijk ongewenste verschijnselen moeten worden beschouwd. Dat blijkt uit de kabinetsnotitie Kunstmatige bevruchting en draagmoederschap die minister Brinkman van WVC en staatssecretaris Korte-van Hemel gisteren aan de Tweede Kamer hebben gestuurd.

Met zijn voorlopige standpuntbepaling over draagmoederschap en andere bevruchtingstechnieken sluit het kabinet zich aan bij opvattingen van de Raad van Europa. Die stelde zich vorig jaar op het standpunt dat het gezin de hoeksteen van de samenleving moet blijven, dat kunstmatige voortplanting alleen als uiterst redmiddel bij onvruchtbaarheid mag worden toegepast en dat bij homo- en lesbische paren geen kinderen thuishoren omdat dat schade kan doen aan hun lichamelijke, geestelijke en morele ontwikkelingsmogelijkheden.

Over draagmoederschap zeggen de bewindslieden dat voorkomen moet worden dat er instanties worden opgericht die zich toelagen op bemiddeling tussen wensouders en draagmoeders. Een strafrechtelijk verbod daarop vindt het kabinet echter niet nodig. Volgens de notitie is niet zeker of een overeenkomst tot draagmoederschap wel of niet nietig (in strijd met de goede zeden) is. Ook verkeert het kabinet in het ongewisse over de psychosociale gevolgen van draagmoederschap omdat niet duidelijk is wat de risico's daarvan zijn voor de

kinderen.

De enige manier waarop volgens het kabinet overdracht van ouderschap plaats kan hebben is adoptie. Maar over de vraag of die constructie bij draagmoederschap toepasbaar is spreekt het kabinet zich niet uit. Zo heeft het ook nog geen definitief standpunt over de vraag of niet-echtparen (één-oudergezinnen of homoparen) buitenlandse kinderen mogen adopteren. Minister Brinkman en staatssecretaris Korte-van Hemel zien de kabinetsnotitie primair als discussiestuk. Zij zal daarom worden toegezonden aan onder meer de Emancipatieraad en de Raad voor het jeugdbeleid, die beide al eerder uitspraken dat afwijzing van moderne bevruchtingstechnieken voor homoseksuele paren en alleenstaanden in strijd is met het nationale en internationale non-discriminatiebeginsel. Over draagmoederschap adviseerde de Gezondheidsraad al om dat, voor zover het om medische indicatie gaat, juridisch mogelijk te maken. De bewindslieden van WVC en justitie namen dit advies echter niet over.

Kunstmatige donorinseminatie wordt door het kabinet gezien als een algemeen geaccepteerde en veel toegepaste methode om onvruchtbare paren aan kinderen te helpen. Maar KI bij niet-echtparen vindt het kabinet onjuist, ook al bestaat er wetenschappelijk verschil van mening of het werkelijk in het belang van het kind is dat dat het meest gediend is met een vader en een moeder. Het kabinet vindt het wel nodig nadere regels te treffen voor donorinseminatie, vooral wat de bescherming van sperma en eicellen betreft.

PNIUW heeft een regeringspartij de knuppel in het hoenderhok gegooit. Begin mei lieten VVD-minister Korthals Altes en CDA-staatssecretaris Korte-Van Hemel van Justitie weten dat homo-paren de mogelijkheid moet worden geweigerd een kind te adopteren. Korthals Altes' eigen partij vond toen dat homo-paren die kans wel moeten krijgen.

Nu betreft het kunstmatige bevruchting en draagmoederschap. Korthals Altes en Brinkman (CDA) wilden homo-paren ook hiervan uitsluiten. CDA-minister De Koning wist die uitsluiting te weren uit de nota die het kabinet woensdag heeft gepresenteerd. Een nota van een CDA-studiecommissie van vorige week sluit homo-paren weer wel uit.

„Wat is er toch zo mis aan homo-paren dat ze geen kind mogen hebben? „Het belang van het kind vereist het”, is het steeds terugkerende, algemene en daardoor zo weinig zeggende argument. In mei wezen de bewindslieden adoptie door homo-paren af „omdat het kind later problemen zou kunnen krijgen wegens het ontbreken van identificatiemogelijkheden tijdens de opvoeding”.

Pleegkinderen kunnen allang terecht bij homo-paren. De Centrale voor Pleegzorg in Noord-Holland en Utrecht bijvoorbeeld heeft 5 procent van zijn pleegkinderen in deze samenlevingsvorm ondergebracht. De ervaringen zijn doorgaans prima.

Met adoptie zijn geen ervaringen te melden. Die is verboden voor homo's. Maar in „het veld” is er wel degelijk belangstelling voor. De Utrechtse hoogleraar adoptie dr R. Hoksbergen heeft zijn kanttekeningen, maar „de mogelijkheid mag nooit bij wet worden uitgesloten”.

Kunstmatige of zelf-inseminatie komt bij lesbische paren al op grote schaal voor, blijkt tijdens een gesprek met Jeanette Geerlings en Marion van der Meer. Ze hebben in het kader van hun doctoraalstudie een onderzoek afgerond naar lesbisch moederschap. De interfacultaire werkgroep homostudies in Utrecht zal de resultaten in november

De wens van homo-paren om kinderen te hebben, stuit op problemen in de politiek. Of het nu adoptie, kunstmatige inseminatie of draagmoederschap betreft, de politiek heeft het er maar moeilijk mee. Wat is er toch zo mis aan homo-paren dat ze geen kind mogen hebben? De politici lopen achter de feiten aan: kunstmatige en zelf-inseminatie komen al vaak voor bij lesbische paren. En hebben kinderen van homo-paren last van hun afkomst? „Onze overtuiging en ervaring is dat homo, hetero of gemengd niets uitmaakt, zolang de verhouding tussen ouders en kinderen goed blijft”, aldus Marga Weijers van de werkgroep Werkgroep Jongeren met een Homo-ouder.

„Voor kind maakt het niets uit als ouders homo zijn”

publiceren. Zij geven vanuit de aange-troffen praktijk een visie op het rege-ringsstandpunt.

Maar eerst de kanttekeningen van Marga Weijers. Zij is woordvoester van de anderhalf jaar oude Werkgroep Jongeren met een Homo-ouder. De vragen waarmee kinderen van een homo-ouder leven, zijn niet exact dezelfde als die welke de regering nu aansnijdt met adoptie en kunstmatige bevruchting. Maar kinderen van lesbische paren zijn nog te jong om naar hun ervaringen te vragen. Het nemen van een kind als lesbisch paar doet zich pas een jaar of tien, twaalf voor. Daarom komen we voor ervaringsgegevens terecht bij de

dochter van een echtpaar, van wie één ouder homo is.

— *Waarom een werkgroep? Is het kind van een homo-ouder zijn zo problematisch? Hebben CDA en VVD dan toch gelijk?*

Weijers: „Nee. Om te beginnen werken we nauw samen met Orpheus, de landelijke vereniging voor homo- en biseksualiteit in het huwelijk. De club van onze eigen ouders. We zijn begonnen met te bespreken hoe we met die homo-seksualiteit tegenover de buitenwereld moeten omgaan. De angst voor scheiding, voor de conflicten, voor het moeten kiezen, leeft bij sommige jongeren.

Net als bij hetero-ouders dus. In onze gespreksgroepen gaat het over de relatie tot de eigen ouders, tot de partner van de homoseksuele ouder, tot derden. Wat kun je erover kwijt op school, is een vaak terugkerend thema.”

— *En de acceptatie van het homo-zijn van een ouder?*

Weijers: „Als de homo-ouder dat zelf heeft geaccepteerd, dan kan het kind dat doorgaans ook. In het begin kan een kind schrikken. Mij is het veel te laat verteld. Maar als je het jong weet, is het gauw normaal, dan weet je niet beter. Al zijn er nog steeds leden die het vies vinden, niet begrijpen dat ze uit die relatie voortkomen.”

— *Er zijn dus wel degelijk problemen. Nog eens: heeft de regering gelijk?*

Weijers: „Nee. Wij gaan ervan uit dat ieder die in staat is een kind op te voeden, het recht moet hebben op kunstmatige inseminatie of reageerbuisbevruchting. Onze ervaring is, dat een andere dan de traditionele opvoeding zeker niet beter of slechter is. De meeste problemen in onze groep gaan nog steeds over onbegrip en intolerantie vanuit de maatschappij. Met de manier waarop we zijn opgevoed, heeft het nooit te maken. Als de moeder bij een vriendin gaat wonen en het kind gaat mee, dan gaat het om de vraag of het kind met die vriendin overweg kan.”

— *Dus jij had wel een kind willen zijn van een lesbisch moederpaar, via kunstmatige bevruchting?*

Weijers: „Ja. In de acht jaar dat ik het nu van mijn vader weet, heb ik een groei doorgemaakt, zijn de vooroordelen minder geworden. De hokjesplaatserij is weggevaagd. Als je er al heel jong mee wordt geconfronteerd, mee opgevoed, is het gewoon.

„Ik zie juist gevaren in een wet die adoptie of kunstmatige bevruchting door homo-paren verbiedt. Denk maar aan wat er gebeurt als abortus verboden

is. Dan moet je tegen hoge prijzen naar illegale klinieken, met alle gevolgen van dien. Hier is het denkbaar dat een homo alleen om een kind te krijgen een hetero-relatie zal aangaan. Dan zal het kind alleen maar meer te verwerken krijgen als de omzwaai terug wordt gemaakt. Zo'n wet werkt provocatief in de hand wat ik nu toevallig heb mee-gemaakt.”

— *Strikt genomen gaan de wetsvoorstellen dus aan jullie groep voorbij, ze raken jullie niet rechtstreeks.*

Weijers: „Dat klopt, voor zover het onze hoedanigheid als kind van een homo-ouder betreft. Anderzijds, wij ko-

men uit de traditoele gezinsvorm. Die vorm kan veranderen, zoals wij hebben meegemaakt. Dat zegt toch al voldoende: dat die vorm niet zo ideaal is als de bewindslieden doen voorkomen. Bovendien zijn hun voorstellen ronduit discriminerend. In strijd met het Verdrag van Rome en de emancipatiewetten.

„Onze overtuiging en ervaring is dat homo, hetero of gemengd niets uitmaakt, zolang de verhouding tussen ouders en kinderen goed blijft. Als op scholen eens niet alleen aandacht aan het traditionele huwelijk zou worden besteed, zou al heel wat doorbroken kunnen worden. Want de eenzijdigheid komt van buiten, uit de maatschappij.”

— *Kun jij je bedenken wat de regering voorheeft?*

Weijers: „Misschien de christelijke overtuiging dat eigenlijk niemand kunstmatig mag worden bevrucht. Mij is op school nog geleerd dat sex alleen betrekking heeft op de voortplanting. Dat is echt het enige wat ik kan bedenken. Dat maak ik te veel mee: de hele problematiek wordt zo gericht op de seksuele kant.

Terwijl dat niet zo is in de opvoeding. Hoe zou ik betrokken zijn bij de seksualiteit van mijn vader en zijn vriend, waar dat doorgaans ook niet gebeurt bij die van de ouders?”

MAURITS SCHMIDT

Protest tegen standpunt kabinet buisbevruchting

AMSTERDAM (ANP) - Een kleine twintig organisaties heeft eind vorige week in een verklaring protest aangekondigd tegen het voorlopige standpunt van het kabinet ten aanzien van kunstmatige donorinseminatie en reageerbuisbevruchting (IVF). Het protest richt zich tegen de uitsluiting van alleenstaanden en lesbische vrouwen, die het gevolg kan zijn van de opstelling van de regering.

De homo-werkgroepen van PvdA, VVD, D'66, COC, Rooie Vrouwen en Breed Platform „Vrouwen blijven eisen” hebben de verklaring ondertekend. Het protest wordt via het platform organisaties voor alleenstaanden ook gesteund

door onder meer het Humanistisch Verbond, de NVSH en de Nederlandse Gezinsraad.

Het regeringsstandpunt inzake een kunstmatige donorinseminatie en IVF (In Vitro Fertilisatie) komt voor in een notitie, die vorige week aan de Tweede kamer is aangeboden. Het kabinet hecht blijkens deze nota bij alle bevruchtingswijzen veel waarde aan de aanwezigheid van een vader en moeder.

Groepen ongehuwden worden zo bij voorbaat van het ouderschap uitgesloten, aldus donderdag de protestverklaring: „de vraag doemt op welke de volgende stappen van het kabinet zijn”. Geen enkel wetenschappelijk onderzoek

heeft tot nu toe aangetoond, zeggen de protesterende organisaties, dat een situatie met twee gehuwden de enige juiste plaats is voor de opvoeding van kinderen: „het kabinet-voorstel berust op vooroordelen en is discriminerend”.

De organisaties achter de verklaring vrezen dat de „slachtoffers van deze heilloze plannen” andere wegen gaan zoeken. Gedoeld wordt op commerciële bureaus voor kunstmatige donorinseminatie en IVF, ontwikkelingen, die de regering in haar notitie juist zegt te willen voorkomen.

In de verklaring wordt een dringend beroep gedaan op de Tweede Kamer de voorstellen af te wijzen.

Juridische positie mee-moeder bij

lesbisch paar slecht

VK 15

JEANETTE Geerlings en Marion van der Meer deden onderzoek naar lesbisch ouderschap. Een paar conclusies: de buitenwereld maakt het de lesbische ouders en hun kinderen meestal moeilijk. En, de juridische positie van de „mee-moeder” is slecht.

— *Hoe is uw onderzoek naar lesbisch ouderschap opgezet?*

Geerlings: „Omdat we geen ouders wilden spreken met een kind uit een heterohuwelijk — er is veel te weinig geld voor uitgebreid onderzoek — bleven na oproepen vijftig paren over. Die hebben we schriftelijk ondervraagd. Bij acht van hen is Marion voor dieptegesprekken geweest. Onze bevindingen zijn dus niet representatief. We weten ook niet hoeveel lesbische ouderparen er zijn.

„Van de ondervraagde paren had 52 procent een kind via kunstmatige inseminatie (KI) en dertig door zelf-inseminatie (ZI). Dat gebeurt zonder bemiddelende instantie. De moeder gaat zelf of, als ze wil dat de vader onbekend blijft, via een kennis op zoek naar zaad. Verder kwamen natuurlijke en reageerbuisbevruchting voor.”

— *Welke rol zou de biologische vader moeten spelen?*

Geerlings: „Dat kunnen we nu nog niet zeggen. Dat gaat pas een rol spelen

als het kind er zelf naar vraagt. Het zal de afweging moeten zijn wat beter is voor het kind: het wel of niet weten. Met beide moeders heeft het een gezamenlijk verleden. Wat moet een vader die geen enkele rol heeft gespeeld als vader? Een vader hoort bij de dagelijkse praktijk. Er zijn lesbische moeders die het vaderschap van de donor als een fictie voor het kind beschouwen.”

Van der Meer: „De meeste moeders onderkennen dat het zoeken naar de wortels in de puberteit een rol kan gaan spelen. Daarin willen ze hun kinderen zeker steunen. Maar die groep bestaat nog nauwelijks, omdat lesbisch ouderschap pas een jaar of tien geleden is opgekomen. Ik denk dat lesbische paren toen zagen dat lesbische moeders uit hetero-huwelijken kinderen meebrachten, en redeneerden: dat kunnen wij ook, een kind opvoeden.”

— *Is zelfinseminatie geen unieke mogelijkheid om het hele KI-probleem van het kabinet te omzeilen?*

Van der Meer: „ZI kan inderdaad nooit verboden worden. Het zou als alternatief kunnen toenemen. Elke week zie je wel een paar advertenties in de Volkskrant voor donoren. Een na-deel van KI is dat je eerst wordt ondervraagd of je het kind wel wilt en kunt opvoeden. Terwijl ieder die vruchtbaar is een kind kan maken, moet je hier een moederschapsbrevet halen. Voor-

deel van KI boven ZI is, dat het zaad medisch gecontroleerd is op ziekten. Het is dus niet iets tegenhouden, maar iets terugdraaien wat de regering wil.

„Het schrijnende is dat bij ZI de juridische positie van de niet-biologische moeder — we spreken ook van mee-moeder of sociale moeder, de vriendin dus — niet wordt erkend. Terwijl dat

bij een biologische vader, in een LAT-relatie bijvoorbeeld, wel gebeurt. Bij testament kan men 'de mee-moeder' voogdij te geven, maar dat is niet altijd bindend. Van gedeelde ouderlijke macht is geen sprake. Pure rechtsongelijkheid dus.”

Geerlings: „Daarnaast speelt het emotionele een rol: men wil samen een

kind, zonder vader op de achtergrond. Bij ZI is die meestal minder anoniem dan bij KI. Wij hebben begrepen dat het CDA een althans opspoorbare vaderfiguur wil hebben. Via onderzoeken bij pleeg- en adoptiekinderen zouden we veel meer over de wenselijkheid daarvan te weten willen komen. Homostudies in Utrecht wil dat wel, maar de regering geeft geen geld. Die blijft liever roepen dat het slecht is voor het kind. Nou, daar hebben wij dus geen aanwijzingen voor gevonden, dat een kind bij homo-ouders zich anders ontwikkelt dan bij hetero-paren.”

— *Het verschil is dat bij hetero's doorgaans beide partners biologische ouder zijn.*

Van der Meer: „40 Procent leeft in het traditionele huwelijk. Het aantal andere relatievormen groeit.”

Geerlings: „Dat is nu eenmaal een maatschappelijke ontwikkeling. De regering probeert dat tegen te houden door greep te willen hebben op dat kleine groepje. Maar de boodschap is veel verstrekkender. Iedereen moet leven als de traditionele hetero. Wij vonden dat de omgeving het de lesbische ouders en hun kinderen meestal moeilijk maakt. Dat versterkt dit stigmatiserende regeringsstandpunt.”

Van der Meer: „Precies het omgekeerde van wat de Raad voor het Jeugdbeleid wil: afbreken van vooroor-

delen en stigmata door de omgeving. Dat zou het regeringsbeleid zichtbaar moeten maken. De problemen tussen lesbische ouders en hun kinderen zijn geheel vergelijkbaar met die bij hetero-ouders. Thuis, is alles heel gewoon. Ze staan er pas bij stil als een ander er weer eens over begint.”

— *Beluister ik dat het belang van het kind wel eens gediend zou kunnen zijn met homo-ouders, omdat die een bewuster keuze hebben gedaan en bewuster met het kind omgaan?*

Geerlings: „Ze zijn zich veel bewuster van hun omgeving. Deze kinderen worden doorgaans in een stabiele levenssituatie geboren, waarbij de partners vaak al jaren bij elkaar zijn. Geborgenheid, stabiliteit en affectiviteit waren in de onderzochte gevallen goed ontwikkeld.”

Van der Meer: „Het blijft de omgeving. Bij de geboorte wordt er al raar gereageerd. Een moeder van een lesbische vrouw die vraagt of haar dochter het nu zo ver moet doordrijven. Of het kind wordt genegeerd. De schoolkeuze is minder vanzelfsprekend. Als je zo'n kind naar een christelijke school stuurt, is dat vragen om moeilijkheden. Maar als de ouders niet krampachtig reageren, leert het kind ordenen: hij heeft een papa, ik heb twee mama's.”

M. S.

(Nal. Fed. v. Recl. 2 m) Kellingen. Pb 5017 An Bosch

zeden

in: VRIJ SPRAAK 2e jaar nr 6 Sept 1980

NVSH breekt lans voor keuzevrijheid kind

"IN PEDOFIELE VERHOUDING IS SEKS BIJZAAK"

De leeftijdsgrens voor seksueel contact met minderjarigen blijft gehandhaafd op zestien jaar. Minister Korthals Altes van Justitie heeft definitief afgezien van het plan om deze te verlagen tot twaalf. Dat voornemen oogstte eind 1985 veel kritiek van onder meer kinderpsychologen en -psychiaters.

Drs. Frans Gieles is secretaris van de landelijke werkgroep pedofilie bij de NVSH (Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming) en medewerker van de afdelingen Nijmegen en IJsselstreek. Hij constateert dat het vervolgingsbeleid van de politie de laatste tijd weer is verscherpt, en dat ook de hulpverlening een afwijzende houding heeft aangenomen. "Seksuele gevoelens van minderjarigen worden domweg genegeerd", aldus Gieles, die met de reclassering overigens betere ervaringen heeft dan met andere hulpverleners.

Een pleidooi voor pedo-emancipatie en kinderseksualiteit, oftewel roeien tegen een stroomversnelling in.

Dat er in de wat rommelige woning op de eerste etage regelmatig kinderen over de vloer komen kan geen enkele bezoeker ontgaan. De lange rij tekeningen aan de muren, de uiteenlopende soorten speelgoed en de stapel spelletjes in de kast spreken duidelijke taal. Boven de kast hangt een poster, waarop twee handen zich naar elkaar uitstrekken. Gieles heeft hem als verjaardagscadeau gekregen van een van zijn vriendjes, een jongen van veertien jaar. Deze zag in de handen een symbool van hun ruim vijf jaar bestaande vriendschap.

De NVSH-voorman merkt op dat de positie van pedofielen de laatste tijd is verslechterd. Van de vrouwen- en homo-emancipatiegolf uit de jaren zestig en zeventig hebben zij geen enkel voordeel gehad. "Integendeel, nu de homoseksuelen zijn weggevoerd als doelwit richten de zedenmeesters al hun aandacht op pedofielen", aldus Gieles.

Hij benadrukt vervolgens dat zijn eigen voorliefde voor kinderen zeker niet alleen op het seksuele vlak ligt. Integendeel, een van de dingen die hem bij kinderen aantrekt is juist dat seks bij hen niet op de eerste plaats komt: "Bij relaties tussen volwassenen zie je vaak een geforceerde fixatie op seks. De meeste kinderen hebben dat niet. Bij hen gaat het vooral om spel, vriendschap en liefde, en het seksuele is daar hooguit een aanvulling op. Hoewel er natuurlijk ook kinderen zijn die alleen maar willen klaarkomen. Typisch voor een pedofiele verhouding is echter de combinatie van kinderlijke levendigheid met volwassen stabiliteit en rust. Dat kan een rijke relatie opleveren. Spontaan, speelser en grilliger dan een relatie tussen volwassenen".

Erotiek

De NVSH omschrijft pedofilie als houden van kinderen en daarbij openstaan voor erotiek en seksualiteit. Ook als er geen seksueel contact plaatsvindt kan er met deze definitie

Zie verder boven

vroegtijdige ervaring wordt het natuurlijke ontwikkelingsproces naar een volwassen seksualiteit verstoord, luidt de redenering. Kinderen moeten met andere woorden tegen pedofielen en zichzelf in bescherming worden genomen.

Gieles is orthopedagoog, en als zodanig goed bekend met de opvoeding van kinderen in probleemsituaties. Hij heeft bovendien ruime werkervaring bij de kinderbescherming. De redenering van zijn collega-deskundigen noemt hij logisch, wanneer je uitgaat van een bepaald denkkader.

"Het heet te maken met je opvattingen over de begrippen kind, seksualiteit en schade", aldus Gieles. "Als je onder seks alleen de volwassen vormen verstaat, zoals neuken, is het logisch dat je kinderen daarvoor wilt behouden. Wat je dan onder ontwikkeling verstaat is ontwikkeling tot seks, en niet ontwikkeling van seks. Je noemt de kindervormen van seksualiteit voorseks of preseks. In die redenering is de conclusie logisch dat seks op jonge leeftijd de natuurlijke ontwikkeling aantast".

Burgercultuur

Gieles is het hiermee niet eens. "Naar mijn idee is het geen denkkader dat past bij de reële ontwikkeling van het kind, maar een gewenst denkkader in de burgercultuur van deze helft van deze eeuw".

Gieles bepleit een ander kindsbegrip, waarin het kind niet als onvolwassen en onmondig wordt gezien, maar als een wezen met een eigen vrije wil. Kinderen zijn volgens hem in staat om op een verstandige manier met seksualiteit te experimenteren. Hij spreekt dan ook over een ontwikkeling van seks, waarin verschillende typisch kinderlijke vormen tot uiting kunnen komen.

"Dan het begrip schade. Om die vraag draait het tenslotte: wat is schadelijk. De meeste hulpverleners tonen zich bezorgd over schade door vroegtijdige seks, maar maken zich nauwelijks druk over andere dingen die schade kunnen veroorzaken. Bijvoorbeeld een seksvijandige, autoritaire opvoeding, geweldvideo's en auto's. Het onderwijs in zijn huidige vorm leert fantasie en creativiteit af en doodt de zelfwerkzaamheid. Zo kan ik nog wel een paar dingen opnoemen. Die belangstelling voor het seksuele aspect komt op mij nogal eenzijdig over".

Paniek

Volgens Gieles is seksueel contact, mits vrijwillig, op zich niet schadelijk. De reacties erop kunnen dat wel zijn. "Ouders raken in paniek, politie en hulpverleners gaan het seksuele aspect van de relatie uitvergrooten. Meestal is dat de werkelijke oorzaak van de eventuele schade".

- Toch zijn er ook verhalen van relaties die niet ontdekt werden, maar waarbij het kind er op latere leeftijd alsnog problemen mee kreeg. Die verhalen zullen de hulpverleners waarschijnlijk niet uit hun duim hebben gezogen.

"Hulpverleners komen ambtshalve alleen met de negatieve of negatief gemaakte voorbeelden in aanraking. De positieve verhalen blijven in het verborgene, met name doordat de wet het verbiedt. Bovendien hebben veel

toch sprake zijn van een pedofiele relatie. Gieles beweert zelfs dat er in de meeste pedofiele verhoudingen die hij kent geen seks voorkomt, doordat het kind daar geen prijs op stelt of omdat de volwassene dit niet aandurft.

Volgens de werkgroep bestaan er juiste, minder juiste en onjuiste vormen van seks met kinderen. Juist zijn contacten die het kind zelf wil. Minder juist is het wanneer er door de volwassene subtiele aandrang wordt uitgeoefend, of wanneer de volwassene vooral uit is op lustbevrediging in plaats van vriendschap. Onjuist noemt de werkgroep dwang en machtsmisbruik.

De NVSH vindt dat seksueel contact tussen volwassenen en kinderen op zich niet strafbaar moet zijn, dwang daarentegen wel. De minderjarige moet zelf kunnen beslissen over zijn seksleven.

Schadelijk

De meest kinderpsychiaters en -psychologen zijn echter tegen een dergelijke wetwijziging. Zij betogen dat seks met volwassenen altijd schadelijk is voor kinderen, hoe graag die het contact ook zelf willen. Door zo'n

hulpverleners de neiging om vroegere contacten met een pedofiel aan te wijzen als de oorzaak van alle problemen waarmee iemand later te kampen heeft. Wanneer er zo'n contact blijkt te zijn geweest, worden mogelijke andere oorzaken al snel over het hoofd gezien.

Grof gezegd zijn er twee manieren waarop hulpverleners een pedofiel kunnen benaderen. De eerste is proberen de betrokkene van zijn voorkeur 'af te helpen'. De hulpverlener zal dan in de regel op zoek gaan naar de oorzaak van wat wordt gezien als een 'ontwikkelingsstoornis'. Een groot aantal wetenschap-

PEDOWERKGROEPEN

De werkgroep pedofilie van de NVSH (Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming) houdt zich bezig met voorlichting, documentatie en hulpverlening. Niet alleen pedofielen kunnen er terecht, maar ook kinderen, ouders, hulpverleners en advocaten. De werkgroep beschikt over afdelingen in Groningen, Deventer, Nijmegen, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Amsterdam. Het COC, de belangenvereniging voor homoseksuelen, heeft sinds kort een eigen pedowerkgroep in Eindhoven. Daarnaast zijn er onafhankelijke groepen in Roermond en Maastricht. In al deze steden ligt de nadruk op hulpverlening.

Van de pedofielen die een beroep doen op de verschillende werkgroepen voelt ongeveer tachtig procent zich aange trokken tot jongens, de overige twintig procent houdt van meisjes. De meesten behoren tot het mannelijke geslachtvertoelt drs. F. Gieles, secretaris van de landelijke NVSH-werkgroep.

"Pedofilie bij vrouwen valt minder snel op dan bij mannen. Als vrouwen met kinderen knuffelen wordt dat heel normaal gevonden. Bovendien schieten mannen eerder door naar de seksualiteit en komen daardoor eerder in moeilijkheden.

Gieles heeft op verzoek van de reclassering Arnhem een bundel samengesteld met artikelen over hulpverlening aan pedofielen. De map is speciaal bedoeld voor reclasseringswerkers. In september verschijnt er een soortgelijke bundel voor bewaarders.

Het adres van de landelijke werkgroep is Postbus 64, 2501 CB Den Haag, tel 070-469709. Hier zijn ook de genoemde bundels te bestellen.

pers beschouwt pedofilie als het gevolg van een tekort aan liefde in de jeugd. Pedofielen willen volgens deze visie kinderen onbewust datgene geven, wat zij vroeger zelf tekort zijn gekomen.

Gieles over deze zienswijze: "De vraag naar de oorzaak komt voort uit de behoefte om pedofielen te klasseren als een heel apart type mensen. Je ziet bij hulpverleners wel vaker dat ze bij gedrag dat niet bevalt op zoek gaan naar een oorzaak in de jeugd. Ook bij de reclassering is dat niet ongebruikelijk. Er zijn pedofielen die een ongelukkige jeugd hebben gehad, er zijn er ook waarbij dat niet het

geval is. Mezelf reken ik tot de laatste groep. Als algemeen klopt die verwaarlozingstheorie dus niet".

Acceptatie

De andere manier van hulpverlening is de pedofiel aanzetten tot acceptatie van zijn gevoelens en hem leren daar op een verstandige manier mee om te gaan. Deze werkwijze wordt door de NVSH-groep in de praktijk gebracht, vaak in samenwerking met de reclassering. Die samenwerking kan ontstaan als de rechter bepaalt dat een verdachte (van een zedendelict met een minderjarige) zich onder begeleiding moet stellen van de reclassering en de NVSH-werkgroep. Het komt ook voor dat iemand alleen reclasseringsbegeleiding opgelegd heeft gekregen en dat de reclassering uit zichzelf de werkgroep inschakelt. Gieles is over de contacten met reclasserders uitstekend te spreken: deze staan er duidelijk beter op dan andere hulpverleners.

"Mijn ervaring is dat reclasserders trouw zijn. Ze hebben jarenlang geduld met cliënten die herhaaldelijk de fout in gaan. Het zijn milde mensen die met veel soorten gedrag in aanraking zijn gekomen. Gedrag dat buiten de brave heterocultuur valt. Daardoor hebben ze een breder denkkader opgebouwd, zich andere normenstelsels eigen gemaakt".

Maar ook reclasseringswerkers blijken soms moeilijk hun houding tegenover een pedofiele cliënt te kunnen bepalen, vooral als zij zelf kinderen hebben. Ze willen de cliënt graag helpen, gruwen echter bij de gedachte dat hij met zijn vingers aan hun kinderen zou kunnen komen.

Leerproces

Toch blijkt de samenwerking over het algemeen goed te zijn. "Dat wil niet zeggen dat alle cliënten braaf doen wat wij willen", aldus Gieles. "Wij kennen onze succes- en mislukverhalen. Logisch, want het is moeilijk om in deze maatschappij als pedofiel te leven. Dat vergt een uitgebreid handelingsrepertoire met veel nuance. We leren onze cliënten na te denken voor ze iets ondernemen, te luisteren naar ouders, buurtgenoten en natuurlijk naar de kinderen zelf. Daarvoor hebben ze veel beheersing en communicatief vermogen nodig. Bij een weinig verbale cliënt met een houding van 'pakken wat je krijgen kan' vergt dat een jarenlang leerproces".

De werkgroep wil bereiken dat haar cliënten zich niet te veel focussen op seks en de waarde van een relatie ontdekken. Gieles voert in dat verband een beweging pleidooi tegen losse seksuele contacten. "Binnen de pedobeweging bestaan er wat dat betreft strenge normen: seks mag alleen binnen een relatie en alleen als het kind daarom vraagt. De reden daarvoor is dat volgens ons in een goede verhouding seks niet bovenaanstaat".

Al deze idealen ten spijt kan een pedofiele verhouding nooit lang standhouden, want kinderen worden groot. Gieles: "Inderdaad eindigt de relatie als zodanig wanneer het kind volwassen wordt. Desondanks is een tijdsduur van vijf tot tien jaar eerder regel dan uitzondering. Vaak blijft de relatie daarna in een andere vorm voortbestaan". Overigens doet zich een merkwaardige situa-

VERVOLG VRIJ SPRAAK

tie voor. De NVSH weigert haar cliënten te adviseren zich van seksueel contact met kinderen te onthouden. De vereniging geeft alleen de voorwaarden waaraan zo'n contact volgens haar moet voldoen. Maar seks met minderjarigen is en blijft verboden in Nederland.

De werkgroep 'behandelt' ook justitieklanten. Wanneer de rechter een verdachte naar de NVSH doorstuurt betekent dat een soort opdracht: 'Begeleid de verdachte en voorkom dat hij de wet opnieuw overtreedt'. Tot dat laatste blijkt de werkgroep dus niet bereid.

Gieles reageert laconiek: "Ik nuanceer die opdracht tot 'voorkomen dat hij opnieuw met de politie in aanraking komt'. Je kunt dat risico beperken door goed contact met kinderen, ouders en de buurt".

Gevangenis

Degenen die zich niet aan dat advies houden lopen grote kans vroeg of laat in een gevangenis of huis van bewaring te belanden. Niet bepaald een pedo-vriendelijke omgeving. "Sommigen slagen erin voor hun medege-detineerden te verbergen waarvoor ze vastzitten", vertelt Gieles. "Die hebben daar dan een redelijk rustige tijd. Maar het gebeurt ook dat bewaarders het delict laten uitlekken. Dan wordt zo iemand gepest en in elkaar geslagen, waarna hij voor zijn eigen veiligheid moet worden overgeplaatst of afgezonderd".

Niet iedere pedofiel van wie het delict in de bajes bekend wordt hoeft het zo slecht te vergaan. "Sommigen weten hun verhaal goed te vertellen en dan kan de aanvankelijke woede bij medege-detineerden omslaan in respect. Maar daarvoor heb je natuurlijk wel heel goede communicatieve vaardigheden nodig. Plus een juiste grondhouding. 'Pakkers' kunnen het wel vergeten: die worden terecht gekritiseerd".

Gieles bepleit dat bewaarders bijscholing krijgen in het begeleiden van pedofielen. De NVSH is bereid die te verzorgen.

"De taak van de reclassering en de werkgroep is verder het blijven bezoeken van de cliënt, zodat die zijn ervaringen niet hoeft op te kroppen. Goede contacten met de bewaarders zijn ook van belang. Maar vooral: blijf naast je cliënt staan, laat hem niet in de steek".

Hans Esmeijer

Probleme am FKK-Strand

STEFAN, 15: Sobald ich jemanden nackt sehe oder mich selbst ausziehe, bekomme ich ein steifes Glied. Kürzlich war ich FKK baden gewesen, da war es ganz schlimm. Ich legte mir ein Handtuch über den Bauch, aber man konnte deutlich sehen, daß ich einen Steifen hatte. Sogar jetzt, wo ich diesen Brief schreibe, ist mein Glied steif. Das ist doch nicht normal, oder?

Wenn ein Junge in Deinem Alter für sexuelle Reize überaus empfänglich ist, kann man das als normal bezeichnen, weil viele Jungen, so wie Du auch, darunter leiden, wenn sie ihren körperlichen Funktionen so ausgeliefert sind und sie mit dem Willen nicht beeinflussen können. Ich kann Dir nur raten, Dich damit abzufinden, daß Du jetzt eben in einem Lebensalter bist, in dem die Sexualität eine große Rolle spielt und Dein Körper auf jeden kleinsten Reiz reagiert. Vielleicht tröstet es Dich, daß Du mit Deinem Problem nicht allein bist und daß Deine Empfänglichkeit für

diese Reize im Laufe der Jahre nachlassen wird. Außerdem solltest Du die Sache auch mal von der positiven Seite ansehen, nämlich daß Deine Erregung ein Zeichen dafür ist, daß Du Dich ganz normal zu einem liebes- und zeugungsfähigen Mann entwickelst. Zu einem Mann, der später einmal eine Familie und natürlich auch Kinder haben wird.

BRAVO '88 [D] - SEPT. '88.

AUS DEM BRAVO-LIEBESLEXIKON

DAS MÄNNLICHE GLIED

Es ist das äußere Geschlechtsorgan, mit dem der Mann aktiv umgehen kann. Penis ist das lateinische Wort dafür; in der Fachsprache wird auch das griechische Phallos gebraucht. In der Umgangssprache heißt es Pimmel, Schwanz, Riemen und ähnliches. Es ist ein längliches, schlauchartiges Organ, durch das die Harnröhre verläuft. Deshalb ist das Glied auch Ausscheidungsorgan für den Urin. Die Männer können mit dem Glied den Harnstrahl lenken und deshalb im Stehen ihr Wasser lassen. Das Glied besteht aus der Gliedwurzel, die im Unterleib sitzt, dem Gliedschaft und der Gliedspitze, der so-

genannten Eichel. Vom an der Eichel ist die Öffnung der Harnröhre, durch die beim Samenerguß die Samenflüssigkeit ausgestoßen wird. Das ganze Glied ist von weicher, elastischer Haut umzogen, die an der Spitze in die sogenannte Vorhaut mündet. Für die sexuelle Betätigung hat das Glied eine besondere Eigenschaft: Es kann steil und größer werden. Nur mit dem steifen (erigierten) Glied kann der Mann in die weibliche Scheide eindringen und Geschlechtsverkehr machen. Bei sexueller Erregung füllen sich die Schwellkörper, aus denen der Gliedschaft besteht - es sind schwammartige, längliche Gebilde -

prall mit Blut. Das Glied wird dadurch dicker und größer. Es rückt sich auf, steht vom Körper weg. Die Vorhaut zieht sich zurück, so daß die Eichel sichtbar wird. Sie läuft wegen der Blutfülle bläulich-rot an. Beim sexuellen Höhepunkt entladt sich dann die sexuelle Spannung, indem das Glied zuckt und in kurzen Stößen die Samenflüssigkeit ausspritzt. Größe und Form des Glieds haben auf seine Aufgaben keinen Einfluß. Das männliche Glied gilt zwar als Symbol von Männlichkeit. Es ist jedoch unsinnig, weil falsch, Männlichkeit und sexuelle Potenz daran zu messen, wie lang ein Glied ist bzw. welchen Umfang es in erigiertem Zustand annehmen kann. Solche Geschichten kann man beruhigt ins Reich der Märchen verweisen.

BRAVO [D] - SEPT. 1988.

WAS VIELE NICHT ZU FRAGEN WAGEN

Ich bekomme keine tollen Gefühle

HARDY, 14: Ich habe noch nie so etwas wie einen Samenerguß gehabt. Ich habe aber schon ein Bedürfnis nach Selbstbefriedigung. Aber wenn ich es tue, ist das nie ein tolles Gefühl. In meiner Klasse haben es angeblich schon alle. Was ist das eigentlich für ein Gefühl beim Samenerguß?

Wie das Gefühl bei einem Samenerguß ist, kann ich Dir (naturgemäß) nicht sagen. Du solltest vielleicht mal einen Deiner Freunde fragen. Obwohl 14-jährige Jungen oft mit ihrer schon vorhandenen "Potenz" angeben und abenteuerliche Geschichten über ihre sexuellen Ergebnisse erzählen. Auf jeden Fall kann ich Dir nur raten, abzuwarten. Wenn Du noch kein tolles Gefühl bei der Selbstbefriedigung hast, dann bist Du wahrscheinlich noch nicht so weit entwickelt, was überhaupt nichts Negatives bedeutet. Möglicherweise onanierst Du nur deswegen, weil Du von den anderen Jungen beeinflusst wirst, die über ihre großartigen Gefühle dabei berichten. Du solltest ganz für Dich allein herausfinden versuchen, wie Deine echten Bedürfnisse sind, ohne Dich von dem Gruppendruck beeinflussen zu lassen, dem Du Dich momentan aussetzt.

Wir gingen einander in die Hose

MARTIN und MICHAEL, 13: Wir sind zwei gute Freunde. Letztes Wochenende saßen wir so auf dem Bett und unterhielten uns über Mädchen. Da bekam Michael einen Steifen. Und plötzlich, wir wissen nicht wie es geschah, gingen wir uns in die Hose und streichelten uns. Seitdem machen wir es fast jeden Tag. Sind wir schwul? Oder ist das nur eine Art Selbstbefriedigung?

Es ist eigentlich nicht so wichtig, wie man das, was ihr miteinander macht, nennt. In Eurem Alter erwachen

BRAVO '88 [D] - SEPT. '88.

sexuelle Gefühle, die, wie ihr ja erfahren habt, recht stark sein können. Nachdem ihr gute Freunde seid und Euch alles erzählt, ist es dazu gekommen, daß ihr sexuelle Kontakte miteinander habt. Das heißt aber nicht, daß ihr schwul seid. Homosexuelle Erfahrungen machen sehr viele Jugendliche in Eurem Alter, und das bedeutet nicht, daß diese sexuelle Neigung schon festgelegt ist. Man nennt deswegen dieses Verhalten Entwicklungshomosexualität. Erst wenn sich Menschen nach der Pubertät vorwiegend zu gleichgeschlechtlichen Personen hingezogen fühlen, wird das als Neigungshomosexualität bezeichnet. Zudem solltet ihr noch wissen, daß in jedem Menschen homosexuelle Anteile sind, nur die Stärke ist unterschiedlich. Ich glaube, ihr solltet Euch darüber

aber keine weiteren Gedanken machen. Über kurz oder lang werdet ihr Mädchenbekenntschaften machen, und das, was ihr jetzt erlebt, ist dann vergessen.

sexualität usw. betrifft. Mit meinen Eltern darüber zu reden, ist ziemlich aussichtslos, weil sie sich immer drücken, wenn ich mal vorsichtig damit ankomme. Manchmal finde ich das echt schade, weil ich sonst ganz prima mit ihnen auskomme. Oder wissen Sie, wie ich das machen soll, damit meine Eltern mal ein bißchen lockerer werden?

Jens, 15, Bad Brückenau

Dr.-Sommer-Team: Sie sind nur unsicher

Danke für Deinen Brief. Viele Jugendliche bestätigen uns, daß sie sich fast ausschließlich von BRAVO aufklären lassen, weil sie ihre Fragen in der Schule oder den Eltern gegenüber nicht anbringen konnten. Offensichtlich ist das Thema Sexualität, das den Jugendlichen unter den Nägeln brennt, immer noch ein solch heißes Thema, daß viele Erwachsene es fallenlassen wie die bekannte heiße Kartoffel.

Für viele Eltern ist es peinlich, sicher auch deshalb, weil sie nie gelernt haben, sich selbst damit auseinanderzusetzen. Sie sind deshalb selbst unsicher, und Sex ist und bleibt damit tabu. Nicht selten fällt es ihnen sogar schwer, untereinander darüber zu sprechen.

Gib Deinen Eltern eine Chance. Versuche sie mal einzeln mit ganz konkreten Fragen anzusprechen. Sag ihnen auch, daß du verstehen kannst, daß das für sie seltsam sein mag. Frage sie, wie sie selbst aufgeklärt wurden und ob sie das nicht auch wichtig finden. Oder geht zusammen die Fragen aus verschiedenen Ausgaben von BRAVO durch. Versuche aber auch zu akzeptieren, wenn sie dazu nicht in der Lage sind. Es wäre ja auch für Dich sinnlos, sie dazu zwingen zu wollen.

Du kannst Dich auch mit anderen zusammen tun und Deinen Klassenlehrer mal auf das Thema ansprechen. Oder Du wendest Dich an einen Verwandten. Dem fällt es sicher leichter als Deinen Eltern, mit Dir darüber zu reden.

SEPT. 1988.

Too hot to handle

(HP 27 augustus 1988)

HP 24 sept

In een tijd waarin criminaliseren van afwijkend gedrag de populistische succesformule van overheden en wijzassen is geworden, verdient het waardering en respect dat HP niet met de wolven meehuilt, maar zich steeds consequenter kritisch opstelt. Exemplarisch is daarbij naar ons inzicht dr Peter Hofstede, die nu al voor de derde maal binnen een jaar een analytisch essay afleverde over de transatlantische hysteriegolf rond vermeend seksueel misbruik van kinderen en de kindvijandige en anti-emanipatorische uitvloeisels daarvan.

Enkele onzorgvuldigheden in zijn betoog doen niets af aan de waarde van de strekking, maar verdienen wel correctie. Zo dook het gerucht over Amsterdams kinderveilingen niet op in 1978 maar in 1984; vandaar ook het toen onverhoeds lanceren van het kinderporno-wetje. Ook drukte prof. Gerda van Dijk zich in 1982 nogal genuanceerder uit dan Hofstede samenvat. Een van haar stellingen op het Edense symposium bevatte de zin: "Een kind zou creatief-exploratief haar of zijn eigen seksualiteit moeten kunnen verkennen, ook in contact met volwassenen, ouders of niet-ouders maar deze verkenning mag nooit vanuit het belang van de volwassene worden opgezet." Als deze NVSH-hoogleraar dit NVSH-standpunt nog steeds onderschrijft, kan haar keuze niet moeilijk zijn als jurylid voor de Mary Zeldenrust-persprijs. Het NVSH-bestuur stelde die onlangs in voor 'die journalist of journaliste die (-) blijkt heeft gegeven op een normverruimende en integere wijze te kunnen schrijven over het ruime terrein van seksualiteit en relaties'. De achterliggende gedachte is 'een

tegenwicht bieden in een tijd waarin de berichtgeving over seksualiteit teneert naar negatieve sensatie'. Wellicht een voorzet voor open doel, maar wij zien in redelijkheid niet in hoe de Mary Zeldenrust-prijs Peter Hofstede zou kunnen ontgaan.

Den Haag drs G.T.A. Goslinga secretaris Landelijke Werkgroep Jeugdemanipatie van de NVSH

Too hot to handle (2)

(HP 27 augustus 1988)

Bij deze wil ik mijn grote waardering uitspreken voor dit artikel van Peter Hofstede, en daarmee tevens voor de HP die het (opnieuw) aandurfde een, voor velen in media-land, 'too hot to handle-item' op een dergelijke manier te behandelen.

Met al het Dorenbossiaanse-ontucht-gewauwel om ons heen wordt het hoog tijd nu eens stil te staan bij de schade die wordt aangericht door alle verdachtmakingen van de zijde van onze zogenaamde 'childsavers'. Die schade (Peter Hofstede sluit zijn essay er treffend mee af) ligt op het vlak van de vertrouwenssfeer tussen volwassenen en kinderen. Zonder vertrouwen is iedere relatie gedoemd te mislukken; dus ook de pedagogische relatie (ouder-kind, onderwijzer-leerling, etcetera)!

In het onlangs verschenen proefschrift 'De pedagogische eros in het geding' laat de psycholoog This Maasen zien hoe een vertrouwelijk pedagogisch klimaat kapot kan worden gemaakt door valse aantijgingen en etikettering. Ik ken onderwijzers die een lichamelijke, warme omgang met kinderen om deze redenen niet (meer) aandurven, terwijl zij het belang er zeker van inzien. Het resultaat is een 'koude pedagogiek' en daarmee voor kinderen een onzijdige voorbereiding op de maatschappij. Zij is gedoemd te mislukken. Laten we de VS een flinke trap in het zedelijke kruis verkopen, om ons vervolgens weer wat meer te richten op het 'goede' tussen volwassenen en kinderen.

Haarlem André Heiting onderwijzer en student pedagogiek

Oude Pekela *Rtr 13*

GRONINGEN - Het onderzoek naar mogelijke kinderporno in Oude Pekela is beëindigd. Het rechteam dat zich met deze zaak bezighield is voorlopig ontbonden wegens gebrek aan resultaten.

In de kleurenbijlage van VN: de come-back van Oude Pekela. Voor het geval we dachten dat de zaak achter de rug was. „Veel kinderen menen de daders regelmatig in Oude Pekela te zien. Angstige gezichtjes die pas minuten later durven zeggen dat ze een van de kinderlokkers zagen”. Het dorp is het dorp niet meer. „Bij de familie De Vries staat het huis te koop, en bij de familie Van Haren, en bij de familie Kuiper. In de krant wordt geadverteerd met de wervende tekst: Huis in kindvriendelijke buurt”. Meneer Panjer is er nog kapot van en begint zelfs te huilen. „Het is de schuld van het kapitalisme. Die hoge heren hebben die vieze filmpjes nodig. Zij gebruiken dat soort porno”.

→ Te bestellen: zie pag. 35

(WEGENS LENGTE NIET OPNEMEN IN DEZE PERSFOCUS)

Advies Groninger *NVN 204*

hoofdofficier:

Vrij Nederland niet vervolgen wegens artikel Oude Pekela

Van onze verslaggever Fred van Garderen

GRONINGEN — De hoofdofficier van Justitie in Groningen, mr. J.A. Blok, heeft een bewoonster van Oude Pekela aangeraden het weekblad Vrij Nederland niet strafrechtelijk te vervolgen. De bewoonster, mevr. Van der Laan, had een klacht ingediend naar aanleiding van een artikel in het weekblad over de kinderlokkaire waarin ze naar haar zeggen verkeerd geciteerd is en onder valse voorwendsels op de foto is gezet.

De hoofdofficier schrijft in zijn antwoord dat het twijfelachtig is het blad van smaadschrift te beschuldigen en het lijkt hem daarom niet zinvol om een strafvervolgung in te stellen. Dit zou ook niet in het belang van de klaagster werken, aldus Blok in zijn antwoord. Hij schrijft wel dat het in overweging te nemen is om via civielrechtelijke weg stappen te ondernemen door de Raad voor de Journalistiek in te schakelen.

Vrij Nederland-hoofdredacteur Rinus Ferdinandusse weet van niets: „Ik weet van geen aanklacht. Ik heb wel een brief ontvangen van advocaat Zeef uit Stadskanaal waarin staat dat een cliënte van hem bezwaren maakt tegen de gebruikte citaten en het plaatsen van de foto. In die brief wordt echter niet gerept over een aanklacht.”

Ferdinandusse ziet verder geen problemen: „Wij beroepen ons op het publikatierecht.”

TV-evangelist Jim Bakker in opspraak door homofiele relatie

CHARLOTTE (Rtr) — Een voormalige programmadirecteur van de failliet-verklaarde televisiekerk PTL (Praise the Lord) heeft tegen verslaggevers gezegd dat hij voor een Amerikaanse federale rechtbank dinsdag heeft opgeblecht dat hij „lang geleden” een homoseksuele relatie had met de in opspraak geraakte evangelist Jim Bakker.

Jay Babcock legde zijn verklaring af voor de rechtbank van Charlotte, in de Amerikaanse staat North Carolina, die onderzoekt of donaties aan de kerk werden gebruikt voor het betalen van 'seksuele dienstverlening'. Jim Bakker nam in maart 1987 ontslag als hoofd van PTL nadat hij had toegegeven dat hij naar bed was geweest met zijn secretaresse Jessica Hahn. Hij was niet bereikbaar voor commentaar op de beschuldiging van Babcock.

UN 22 „I have sinned”

Minderheid Nederlanders leeft in gezinsverband

DEN HAAG (ANP) — Slechts 40 procent van de Nederlanders leeft in het traditionele gezin met vader, moeder en kind. De Stichting Relatievoorlichting meldt dit in een oproep aan politieke partijen, parlement en regering. Zij wil dat deze een ministerie voor leefvormenbeleid instellen.

De organisatie hoopt hiermee de overheid te bewegen andere leefvormen gelijk te behandelen aan het gezin. De stichting wordt gefinancierd door WVC.

Om dit te realiseren, adviseert zij aanpassing van het beleid voor de volkshuisvesting, kinderopvang voor iedereen, verbetering van de positie van alleenstaanden en eenoudergezinnen, individuele benadering bij belastingen en uitkeringen, wetwijzigingen die de keuzevrijheid vergroten en meer voorlichting over leefvormen. Alleen hierdoor kunnen Nederlanders de relatie kiezen die ze willen.

'Maatschappij heeft verschil tussen seksen teveel benadrukt'

GENEVE (Rtr) - Er zouden vermoedelijk minder lesbiennes en homofielen zijn als mannen eerder waren voor vrouwen en minder bezorgd over hun seksuele prestatie. Dit staat in een discussiestuk van de Verenigde Naties dat in Genève werd gepubliceerd.

Het document van 34 bladzijden over de problemen van seksuele minderheden is opgesteld door Jean Fernand-Laurent, een voormalige Franse ambassadeur bij de VN in Genève. Het zegt dat de maatschappij het verschil tussen de seksen waarschijnlijk teveel heeft benadrukt.

„Het is meer dan waarschijnlijk dat het doordrukken van vooronderstelde mannelijke dominantie op veel vrouwen een diepgaand storend effect heeft gehad en dat er minder lesbiennes zouden zijn als mannen grotere genegenheid, aandacht en

tact zouden durven en kunnen hebben”.

Het viriliteitsmodel dat de man wordt voorgehouden - stoer, zakelijk - en dat velen onbereikbaar voorkomt, heeft op zijn beurt geleid tot afdrijven naar alternatieve vormen van seksuele activiteit, aldus het rapport. „Impotentie en horhoseksualiteit zouden minder voorkomen als mannen niet het gevoel hadden dat het sociale model van hen eist dat zij een buitensporig hoge graad van seksueel kunnen moeten bereiken”.

Het rapport stelt verder voor dat regeringen adviesorganen oprichten om de nieuwsmedia aan te sporen tot het tonen van respect voor vrouwen en kinderen en richtlijnen op te stellen om laatstgenoemden tegen pornografie in bescherming te nemen.

UN 26

Wet voor groepsacties in discriminatiezaken sneuvelt

Van onze verslaggeefster DEN HAAG — De meerderheid van de Tweede Kamer wil geen aparte wet voor groepsacties in rechtszaken over discriminatie. De regeringspartijen CDA en VVD wijzen het initiatief-wetsvoorstel van het D66-kamerlid Groenman af. Zij willen wachten op de algemene wet gelijke behandeling waarin het recht op groepsacties moet worden opgenomen.

Ook de PvdA acht het voorbarig nu met een aparte wet voor groepsacties te komen. Maar de toezegging van Groenman dat haar wet te allen tijde ingepast kan worden in een algemene wet gelijke behandeling, stemt de PvdA milder over het initiatief-wetsontwerp. Steun kreeg Groenman ten volle van haar eigen fracties en de kleine linkse fracties.

Zij vinden het onzin te wachten op een algemene wet gelijke behandeling, omdat aan die wet al langer dan tien jaar gesleuteld wordt. De discussie over de wet laat steeds opnieuw hoog op en veroorzaakt voortdurend uitstel. De PvdA heeft om die reden zelf al een wet tegen de seksdiscriminatie ingediend.

Dit wetsontwerp is beperkter van opzet dan de plannen voor de algemene wet. Ook hierin is het recht op groepsactie opgenomen.

Het initiatief van Groenman is als alle andere wetten voor gelijke behandeling, een uitwerking van artikel 1 van de Grondwet. Daarin staat dat discriminatie op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of welke grond ook, niet is toegestaan. Ieder individuueel mens kan een beroep doen op die wet. Groenman wil beroep op de wet ook mogelijk maken voor verenigingen en stichtingen. Zij kunnen namens een persoon of een groep optreden.

Groepsacties in de rechtsgang zijn niet nieuw. Ook in de nieuwe wetgeving voor gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de arbeid is, met steun van CDA en VVD, de mogelijkheid voor groepsactie opgenomen. De regeringspartijen noemden het voorstel van Groenman „sympathiek, maar niet opportuun”.

De CDA'er Krajenbrink vreest dat de rechter die moet oordelen over de door groepen aangespannen zaken, de wetgever voor de voeten zal lopen. Hij veronderstelt dat de rechter uitspraken zal doen waarmee de maker van de algemene wet gelijke behandeling rekening zal moeten houden. „D66 keert de logische volgorde om”, vond Krajenbrink. Volgens Rempt-Halmans de Jong (VVD) verdwijnt het overzicht als de Kamer nu besluit een aparte wet voor groepsactie aan te nemen.

Macht bepaalt in sterke mate kwa-

LEIDEN — Een man en een vrouw, die al enige tijd gescheiden zijn, komen elkaar toevallig op straat tegen. Terwijl hij haar aan ziet komen, flitst door hem heen dat ze er eigenlijk heel aantrekkelijk uitziet en hij zegt: "Goh, ik zou het best nog eens met je willen proberen". Zij kijkt hem minachtend aan en antwoordt: "Over mijn lijf". Waarop hij reageert met: "Zo ken ik je tenminste weer. Vergelijken met vroeger ben je in ieder geval nog geen haar veranderd".

Een voorbeeld uit duizenden. Geef twee mensen, die een moeilijke of zieke relatie met elkaar hebben twee minuten de tijd, en ook al hebben ze elkaar in geen eeuwen gezien, het gebruikelijke gedonder breekt heel snel weer los. Terwijl diezelfde twee mensen zich in de omgang met iemand anders, zoals een nieuwe partner, moeiteloos op een heel aardige, tedere en lieve manier kunnen gedragen. "Bij mij kon er nooit een vriendelijk of lief woord meer af, was er nooit eens tijd om iets samen te doen, en nou met die ander kan dat opeens wel allemaal", is een verzuchting en een bitter verwijt van veel verlaten partners.

Hoe is het mogelijk dat mensen in de ene relatie zo ontzettend anders kunnen zijn of worden dan in de andere? Hebben we

dan te maken met toneelspelers of gespleten persoonlijkheden? Het juiste antwoord is in de meeste gevallen wel wat ingewikkelder dan dat. Het gedrag dat mensen in een relatie ten opzichte van elkaar vertonen, wordt minstens zo sterk bepaald door de aard van die relatie als door de aard van elk van de beestjes afzonderlijk. Voor een relatie geldt niet het simpele 1+1=2 maar het geheel is vaak iets heel anders dan de som van de persoonlijkheden.

Macht

Dat wordt duidelijk, als we bedenken dat een van de belangrijkste zaken die de kwaliteit van relaties bepaalt macht is, en de manier waarop macht wordt uitgeoefend. Macht is niet een eigenschap van een persoon (zoals blauwe ogen of grote voeten) maar van een relatie. Of je machtig bent of machteloos hangt evenzeer af van met wie je in een relatie te maken hebt als van je eigen persoonlijkheid. Iemand die agressief is, kan zowel een klein kind als een wereldkampioen in het zwaargewicht dreigen met een rotschop, maar zijn macht is in het ene geval heel wat groter dan in het andere.

Mensen gebruiken macht in relaties om een ander ertoe te brengen datgene te doen, te den-

ken of te voelen wat zij graag willen. En als het even kan willen ze het alle drie graag tegelijkertijd. Daar zit 'm ook net de kneep. We kunnen door machtsuitoefening soms nog wel een bepaald gedrag bij een ander afdwingen, maar met gevoelens en gedachten is dat heel wat lastiger.

Van binnen

Een ouder kan bij een kind, door straf of dreiging daarmee, afdwingen dat het zich gehoorzaam gedraagt. Maar van binnen kan het zich heel 'ongehoorzaam' of opstandig blijven voelen. Een echtgenoot kan door fysiek geweld zijn vrouw er mogelijk toe dwingen, zich lichamelijk aan hem te geven. Maar als hij ook wil dat zij van hem houdt, bereikt hij met zijn geweld meestal precies het tegenovergestelde, namelijk angst, woede en haat.

De vrouw, die uit onmacht een man de toegang tot haar lichaam wel moet toestaan, kan hem in haar onmacht toch zijn bruutheid betaald zetten door hem geen toegang tot haar geest, tot haar gevoel te geven. Gedachten en gevoelens zijn vrij en wie toch probeert ze te ketenen, is meestal met een hopeloze, uitzichtloze onderneming bezig.

In veel ongelukkige relaties

door René Diekstra

hoogleraar psychologie in Leiden

wordt dat toch vaak geprobeerd onder het motto: "omdat ik (nog) van jou hou, moet jij dat ook van mij (blijven) doen" of "je hebt vroeger van mij gehouden, dus moet je dat nu ook nog doen". In zulke relaties is een gesprek meestal een pure machtsstrijd, waarbij de ene partner de ander via verwijten, beschuldigingen en het oproepen van schuldgevoelens probeert een bepaald gevoel af te dwingen, terwijl de ander vecht voor het recht zich te voelen zoals hij of zij verkiest. Op de verwijtend-wanhopige vraag "Waarom kon je dat vroeger dan wel, vond je me toen wel aantrekkelijk, hield

je toen wel van mij?", is slechts één reëel antwoord mogelijk, namelijk "vroeger was anders dan nu".

Overbodig

Een van de meest trieste voorbeelden daarvan is het klassieke geval van de jonge student medicijnen, zo arm als een kerkrat, die een verpleegster leert kennen. Ze worden verliefd op elkaar en trouwen. Zij werkt, hij studeert. Twintig jaar later: hij is een succesvol arts, verdient veel geld en zijn vrouw is overbodig.

Een scheiding betekent voor elk van beiden heel wat anders. Zij heeft zijn studie helpen betalen en indertijd haar eigen mogelijkheden om te studeren ten behoeve van hem opgegeven. Wanneer hij haar wil verlaten, voelt zij zich voor al haar moeite zwaar bedrogen. Zelfs als ze uit de scheiding financieel goed wegkomt, is het voor haar gevoel toch een grote afgang. Ze kan weer gaan werken als verpleegster en zich door andere artsen laten commanderen of iets dergelijks, maar erg aantrekkelijk is dat natuurlijk niet. Nog minder trekt haar het perspectief aan alleen te moeten leven.

Hier ligt waarschijnlijk het grootste verschil tussen beiden: de man heeft een mooie en jonge

UN 20

liteit van relaties

vriendin. Terwijl voor de vrouw de scheiding alleen zijn betekent, gaat de man een tweede levenslente met een nieuwe vrouw beleven. In dit opzicht is zijn macht heel wat groter dan de hare. Zij is (voor een relatie) meer afhankelijk van hem dan hij van haar. Een gevoel van machteloosheid is het natuurlijke gevolg. Wat kan zij daaraan doen? Als zij haar man wil beletten zich van haar te laten schelden, dan moet ze dus iets aan deze situatie proberen te veranderen. Zij kan bijvoorbeeld proberen uit haar afhankelijke positie te komen en zelf een vriend aanschaffen. Mogelijk kan ze haar man op die manier jaloers maken, zijn trots krenken en daardoor nieuwe waarde voor hem krijgen. Maar na 20 jaar huwelijk zijn de hartstochten vaak wat afgekoeld en daarmee ook de bereidheid jaloers te worden.

Schuldgevoelens

Wat de overige ongelijkheden tussen hen beiden aangaat, zijn haar mogelijkheden nog geringer: dreigen met hem zoveel mogelijk geld afhandig te maken, eventuele kinderen bij hem weg te houden, dat alles werkt meestal eerder tegen dan voor haar. Het trieste slot, zo lijkt het dus, kan niet anders dan een scheiding zijn.

In veel gevallen is dat ook zo. Maar niet in alle. In ons voorbeeld nemen de zaken een wending die laat zien hoezeer macht het leven van een relatie kan bepalen. De vrouw raakt in een diepe depressie. Zij voelt zich, machteloos, hulpeloos, zonder toekomstperspectief, het leven heeft voor haar geen zin meer.

Daarmee heeft ze, zonder dat ze zich daarvan bewust is, een machtstrategie gevonden, die de hele situatie op zijn kop zet. Scheiding betekent voor de man nu niet meer dat hij een financieel goed verzorgde, gezonde, zich zonder hem wel reddende vrouw verlaat, maar dat hij een arme, zieke, hulpbehoevende patiënt in de steek laat, die er zonder hem misschien wel een einde aan maakt. Ook degenen uit de kennissen- of vriendenkring die de nieuwe liefde van de man tot dan toe als een midlife-gebeuren of een begrijpelijke stap hebben gezien, zullen hem nu als een onmens beschouwen als hij zijn vrouw zo aan haar lot over laat. En dat is waarschijnlijk ook zijn eigen houding. Zijn schuldgevoelens zouden te groot worden, wanneer hij zijn vrouw op deze manier achterlaat.

Paradox

Zo is een paradoxale situatie ontstaan. De macht van de

wrouw bestaat uit haar onmacht. De dreigende scheiding heeft haar depressief gemaakt en de depressie verhindert de scheiding. Het is daarmee ook een duivelskring geworden, een val waaruit het niet gemakkelijk ontsnappen is. Gaat het beter met de vrouw, dan neemt het risico toe dat haar man haar verlaat en daardoor zal het weer slechter gaan. De depressie heeft een negatieve kant, de vrouw lijdt er onder, maar ook een positieve, haar man blijft bij haar. Het zal duidelijk zijn, dat de man en de vrouw in de meeste gevallen dit dilemma samen niet zullen kunnen oplossen, dat de depressie naar alle waarschijnlijkheid chronisch zal worden en dat alleen hulp van buitenaf de ban mogelijk zal kunnen verbreken. Maar zelfs dan zal het vaak een hele toer worden.

Toch zou het onjuist zijn de vrouw in kwestie als een gestoorde of iemand die manipuleert of chanteert te beschouwen. De meesten van ons worden opgevoed en geïndoctrineerd met het idee dat ze niets zijn als ze niemand hebben. Het begrijpelijke gevolg daarvan is, dat sommige mensen zich ook niets meer voelen als ze niemand hebben. Het is niet gemakkelijk hen te laten inzien dat het met iemand soms ook niks is.

A16 Seattle Post-Intelligencer, Thursday, September 29, 1988

Senate approves measure that gets tough with pornography

The Associated Press

WASHINGTON — The Senate yesterday unanimously approved a stringent anti-obscenity measure that would give prosecutors new ways to crack down on child pornography and other obscene materials and stiffen penalties for those who sell or possess them.

Some senators said they had concerns about the constitutionality of portions of the measure — including a provision making it a crime to simply possess obscene materials on federal lands, from national parks to the halls of Congress.

But, as Sen. Joseph Biden, D-Del., noted wryly, "This is not the season when anyone is going to stand up on the Senate floor and say, 'I oppose a child pornography bill.'"

The amendment, sponsored by Sen. Strom Thurmond, R-S.C., creates new crimes and new punishments, including fines of up to \$250,000 and prison terms ranging from two years to life.

The pornography measure was added to a bill requiring large companies to offer at least 10 weeks of unpaid, job-protected leave to employees with medical emergencies or new babies. With conservatives opposed to new demands on the business community, the fate of the double-barreled bill was uncertain.

MARTIJN DOKUMENTATIESERVICE, LIJST 15, 28-10-1988 / PERSFOCUS SEPTEMBER 1988

Voor bestelwijze: zie PERSFOCUS juli. Kortingen: PERSF. maart, kopieprijs -,05.
dokumentatienummer

		aantal pagina's			
			prijs per exemplaar (indien bestelbaar via Martijn inclusief verzend- en administratiekosten)		
				indien bestelbaar via Martijn: X	
				titel enz.	
DC 137F	1	1,80	X	F. Brief hoofdredactie NOS-journaal aan Martijn, 20-10-1988 in antwoord op brief van Martijn van 27-8-1988 over de berichtgeving over de recente zaak te Venhuizen. A t/m F zie ook lijst 14 in Persfocus juli 1988 samen 3,80.	
DC 139	5	2,75	X	A. Br. van A. de Klerk aan hoofdredactie Utrechts Nieuwsblad, + 21-9-1988 over 'kinderporno'-berichten 19 en 20-9-1988. B. Br. van Utrechts Nieuwsblad aan A. de Klerk, 28-9-1988. C. Br. van A. de Klerk aan hoofdred. UN, 4-10-1988. D. Br. van A. de Klerk aan hoofdkommissaris van politie te Utrecht over berichtgeving in UN.	
DC 140	5	2,75	X	Nieuwsbrief nr. 10 van de Landelijke Werkgroep Pedofilie van de NVSH n.a.v. vergadering 23-4-1988.	
DC 141	1	-		Persbericht van Humanistisch Verbond, 22-9-1988: ouderschap geen exclusief recht voor hetero-paren, 030-318145.	
DC 143	3	1,90	X	Artikelen in themanummer over incest, GGZ-gazet (uitgave van Nederlandse Vereniging voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg), oktober 1988; inleiding van Gemma Lenders; "Eén op de zes vrouwen seksueel misbruikt door verwanten"; "Incestdeskundige pleit voor driesporenbeleid bij hulpverlening", Diane Vos; boekenbeschrijving.	
DC 144	4	2,70	X	A. Br. van F. Gieles aan rijks politie Alkmaar over berichtgeving over 'Venhuizen', 25-9-1988. B. Br. van districtscommandant rijks politie Alkmaar aan F. Gieles.	
DC 145	5	2,75	X	A. Br. van werkgroep pedofilie IJsselstreek aan Prof. Dr. J. Frenken, 25-9-1988 over zijn optreden in Brandpunt 23-9-1988. B. Bijlage bij 145 A, ontwerp-statuten NVSH, hoofdstuk 1-3.	
DC 146	3	1,90	X	Report from the second international meeting for paedophile and child emancipation organizations in Copenhagen july 2-4 1988, 28-9-1988.	
DC 147	4	2,70	X	A. Br. van A. de Klerk aan KRO-Brandpunt-redactie, 15-10-1988 over uitzending 23-9-1988. B. Br. van eindredakteur KRO-Brandpunt aan A. de Klerk, 19-10-1988. C. Br. van A. de Klerk aan Prof. Dr. J. Frenken, 24-10-1988 over zijn bijdrage aan Brandpunt 23-9-1988.	
DC 148	2	1,85	X	Nieuwe cijfers over vervolgingsbeleid, Jan Schuijjer, 16-10-1988; tabellen over onherroepelijk afgedane strafzaken wegens seksuele misdrijven in 1985, 1986 en 1987, en tabel over seksuele delicten met minderjarigen m.b.t. aangifte en beleid 1982 t/m 1987, en conclusies uit de cijfers. De tabellen zijn anders geordend dan die in DC 89 en 119.	
DC 149	4	2,70	X	Br. van Danish Paedophile Association over 'Norwegian documentary film on sexual abuse of children entitled Throwaway children', 19-10-1988; waarschuwing tegen mogelijke vertoning.	
DC 150	2	1,85	X	Br. van Martijn aan redactie KRO-Brandpunt, 5-10-1988 over uitzending 23-9-1988.	
DC 151	9	3,70	X	Artikel 'Oude Pekela, zomer 1988', Marga Lith-Kleijwegt in Vrij Nederland kleurenbijlage 3-9-1988.	
DC 152	3	1,90	X	Open letter to BHVS-Stockholm from the participants of 2nd international meeting for paedophile and child emancipation groups, Copenhagen, 4-7-1988.	

1. The first part of the document discusses the general principles of the organization and its objectives. It mentions the importance of maintaining accurate records and the role of the various departments.

2. The second part details the specific procedures for handling incoming correspondence. It outlines the steps from receipt to filing and the responsibilities of the staff involved.

3. The third part covers the financial aspects of the organization, including budgeting, expenditure control, and the reporting process to the governing body.

4. The fourth part addresses the personnel management policies, such as recruitment, training, and performance evaluation. It emphasizes the need for a professional and efficient workforce.

5. The fifth part discusses the organization's relationship with external stakeholders, including government bodies, other organizations, and the public. It highlights the importance of communication and transparency.

6. The sixth part outlines the organization's commitment to quality assurance and continuous improvement. It describes the mechanisms for monitoring and evaluating the effectiveness of its operations.

7. The seventh part provides information on the organization's governance structure, including the roles of the board of directors and the senior management team.

8. The eighth part discusses the organization's environmental and social responsibilities, including its efforts to reduce its carbon footprint and support the community.

9. The ninth part covers the organization's information management strategy, including data protection, security, and the use of technology to enhance efficiency.

10. The tenth and final part provides a summary of the key points and reiterates the organization's commitment to excellence and service.

